

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

SYVÄN JA AKTIIVISEN PUOLUSTUKSEN PUOLESTAPUHUJA

Y. A. Järvisen vaikutus suomalaisen taktiikan kehitykseen ennen talvisotaa

Pro gradu -tutkielma

Yliluutnantti
Erik Stenström

Sotatieteiden maisterikurssi 5
Maasotalinja

Huhtikuu 2016

Kurssi Sotatieteiden maisterikurssi 5	Opintosuunta Maasotalinja
Tekijä Yliluutnantti Erik Stenström	
Opinnäytetyön nimi SYVÄN JA AKTIIVISEN PUOLUSTUKSEN PUOLESTAPUHUJA Y. A. Järvisen vaikutus suomalaisen taktiikan kehitykseen ennen talvisotaa	
Oppiaine, johon työ liittyy Sotahistoria	Säilytyspaikka Maanpuolustuskorkeakoulun kurssikirjasto
Aika Huhtikuu 2016	Tekstisivuja 95 Liitesivuja -
<p>TIIVISTELMÄ</p> <p>Suomalaisen taktiikan historiaa käsittelevissä tutkimuksissa nousee usein esille nimi Y. A. Järvinen. Järvinen jätti jälkipolville perinnöksi huomattavan runsaan kirjallisen tuotannon. Millainen henkilö nimen takana löytyy, ja miten Järvisen ajatukset vaikuttivat suomalaisen taktiikan ja operaatiotaidon muodostumiseen?</p> <p>Tämä tutkimus on henkilöhistoriallinen. Tutkimusmenetelmänä on käytetty laadullista aineistoanalyysiä. Lähdeaineisto koostuu Järvisen kirjallisesta tuotannosta, jota verrataan aikakauden muiden upseerien kirjallisena julkaistuihin ajatuksiin. Tärkeimpinä lähteinä on käytetty Tappara-lehdestä, Suomen Sotilasaikakauslehdestä, Tiede ja Ase -julkaisusta sekä Järvisen yksityisarkistosta löytyvää kirjallista tuotantoa. Toisen lähdekokonaisuuden muodostavat Järvisen käsittelemiin aiheisiin liittyvä julkaisematon arkistointikelpoinen aineisto. Lähdeaineisto analysoimalla on luotu kuva Järvisen elämästä, ajatuksista ja vaikutuksesta suomalaisen taktiikan kehitykseen.</p> <p>Tutkimuksen mukaan Järvisen kirjallinen vaikuttaminen alkoi pyrkimyksellä jakaa kokemuksia Tampereen rykmentissä palveleville asevelvollisille. Järvisen kirjoitukset muuttuivat käsittelemään operaatiotaitoa ja taktiikkaa sotakorkeakoulussa vuosina 1932–1934. Järvinen osallistui, artikkeleiden muodossa, aktiivisesti käytyyn keskusteluun, jossa suomalainen upseeristö omaa erikoisosaamistaan hyödyntäen pyrki löytämään vastauksia siihen, miten köyhällä ja pienellä armeijalla, taistellaan suurvaltaa vastaan. Konkreettisesti Järvisen ajatukset näkyvät ennen talvisotaa panssarintorjunta-aseen valinnassa. Järvinen ei kuitenkaan keskittynyt pelkästään aseiden teknisiin ominaisuuksiin vaan osasi ottaa panssarintorjunnan huomioon osana puolustusta koko Karjalan kannaksen operatiivisessa maastossa. Järvinen olikin syvän ja aktiivisen puolustuksen ensimmäisiä puolestapuhujia.</p> <p>Metsätaisteluun, mekanisointiin ja hyökkäysvaunutorjunta-aseistukseen liittyvät artikkelit herättivät keskustelua ennen talvisotaa. Aiheita ei kuitenkaan voida katsoa erillisinä vaan nimenomaan näiden aiheiden kautta rakentuu näkemys, miten operatiivisesti merkittävää Karjalan kannasta tulisi puolustaa. Järvisen vaikutus kevyen panssarintorjunta-aseen valintaan on kiistaton. Sotien jälkeen muotoutuneen alueellisen puolustusjärjestelmän kehittämisessä näkyy Järvisen syvän puolustuksen ajattelu. Järvistä ei voi profiloida syvän puolustusasema-ajattelun keksijäksi, mutta Järvisen esittämällä näkökulmilla on ollut vaikutusta muun upseeriston muodostaessa omaa näkemystään. Näin ollen Järvinen on yhtenä monista vaikuttanut suomalaisen operaatiotaidon kehitykseen.</p>	
<p>AVAINSANAT Y. A. Järvinen, operaatiotaito, taktiikka, panssarintorjunta-aseet, puolustus, syvyys, Sotakorkeakoulu</p>	

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	1
1.1. Järvinen ja suomalaisen taktiikan alkuvaiheet	2
1.2. Tutkimustilanne	6
1.3. Aiheen rajaus, näkökulma ja tutkimusongelmat	8
1.4. Tutkimusmenetelmä ja lähdeaineisto	11
1.5. Käsitteet ja määritelmät	14
2. TAMPEREEN RYKMENTTI 1922–1932	19
2.1 Kouluttajana Tampereen Rykmentissä	19
2.2 Tappara-lehti	24
3. SOTAKORKEAKOULU 1932–1934	34
3.1 Sotakorkeakoulu suomalaisen taktiikan kehittäjänä	34
3.2 Sotakorkeakoulun tuoma muutos Järvisen kirjoituksiin	40
4. 3. DIVISIOONAN ESIKUNNASTA ARMEIJAKUNNAN ESIKUNTAAN 1934– 1939	47
4.1 Keskustelua hyökkäysvaunutorjunnasta	47
4.2 Keskustelu yhdistää taktiikan osa-alueita	54
4.3 Talvisota päättää keskustelun	70
4.4 Sanoista tekoihin – hyökkäysvaunutorjuntakäytännön ratkeaminen	84
5. SYVÄN JA AKTIIVISEN PUOLUSTUKSEN PUOLESTAPUHUJA	92
LÄHDELUETTELO	96

SYVÄN JA AKTIIVISEN PUOLUSTUKSEN PUOLESTAPUHUJA

Y. A. Järvisen vaikutus suomalaisen taktiikan kehitykseen ennen talvisotaa

Kaksi hyökkäysvaunua tuhottiin ja yksi liikuntakyvyttömäksi yhdellä PST kiväärillä (minun 20mm kiväärini, jonka puolesta tappelin v. 1936 aikaan).¹

1. JOHDANTO

Sotahistoriaa tuntematon lukija saattaa tämän tutkielman avatessaan pohtia kysymyksiä, kuka on Y. A. Järvinen? Taasko on tutkija löytänyt tutkittavakseen jonkin keinotekoisien suuruuden? Eikö talvisodan ja jatkosodan henkilöistä ole jo kirjoitettu tarpeeksi? Muistokirjoituksessa vuodelta 1953 Järvistä kuvataan seuraavasti:

Varsinaisten virkatehtäviensä lisäksi osallistui eversti Järvinen merkittäväällä tavalla sotatieteelliseen tutkimustyöhön. Aikaansa seuraavana upseerina, tarmokkaana ja uutterana tutkijana sekä luovana taktillisena ajattelijana on hän erittäin ansiokkaasti vaikuttanut koulutuksen kehittämiseen puolustusvoimissamme.²

Lukija tulee huomaamaan edellisten sanojen paikkansapitävyyden ja sen, miten poikkeuksellisesta henkilöstä on kysymys. Järvinen ei ollut mestariampuja, vaan hänen tärkeimmät työvälineensä olivat kynä sekä syvälinen pohdinta. Järvinen jakoi harkittuja ja perusteltuja ajatuksiaan useiden kirjoitusten avulla. Kirjoitusten, jotka vielä nykypäivänäkin ovat viihdyttävää lukemista. Kuinka usein lukija on törmännyt taktiikkaa käsittelevään teokseen, jota huomaa lukevansa kuin parasta jännityskirjaa? Mukaansa tempaava kirjoitustyyli oli Järvisen taito ja kanava esittää omia ajatuksiaan. Ajatuksia, joiden vaikutus näkyy suomalaisen taktiikan historiassa.

¹ Y. A. Järvisen päiväkirja merkintä 4.8.1941, PK 2137/2, KA.

² Lehtileike: Yleisesikuntaeversti Y. A. Järvinen kuollut, PK 2137/1, KA.

1.1. Järvinen ja suomalaisen taktiikan alkuvaiheet

Vesa Tynkkynen mukaan itsenäisyyden ensimmäisinä vuosina suomalainen upseeristo muodostui kolmesta koulukunnasta. Venäjällä koulutuksen saaneet upseerit, Saksassa koulutuksen saaneet jääkäriupseerit sekä Suomessa itsenäisyyden jälkeen koulutetut upseerit. Saksassa ja Venäjällä koulutuksen saaneiden upseerien erimielisyydet leimasivat 1920-lukua ja samalla suomalaisen taktiikan kehitystä. Suomessa koulutetut upseerit taas olivat vielä 1920-luvulla virkaiältään liian nuoria kyetäkseen vaikuttamaan taktiikan kehitykseen.³ Tehtävät, joihin nuori upseeri kykeni sijoittumaan, eivät tarjonneet mahdollisuutta konkretisoida omia näkemyksiä taktiikan kehittämistä. Tähän ryhmään kuului Joutsassa 21.7.1900 syntynyt Yrjö Aleksis Järvinen.⁴

Järvinen pääsi elämänsä aikana tarkastelemaan läheltä Saksassa koulutuksen saaneen upseerin taktista ajattelua. Veli Eino Järvinen lähti alkuvuodesta 1916 jääkäriliikkeen mukana Saksaan⁵ ja osallistui ensimmäiseen maailmansotaan itärintamalla Jääkäripataljoona 27:n kolmannessa komppaniassa.⁶ Y. A. Järvinen olisi halunnut seurata veljensä esimerkkiä, mutta nuori ikä oli este.⁷ Järvinen kuitenkin pääsi mukaan Tammijärvellä syksyllä 1917 perustettuun suojeluskuntaan, jossa ilmoittautui vuoden 1918 alussa vapaaehtoisesti lähtemään Jyväskylään ja osallistumaan sisällissodan taisteluihin.⁸ Tästä voidaan katsoa alkaneen Järvisen lähes 36-vuotinen ura puolustusvoimissa.

Jyväskylässä saatu koulutus osoittautui pettymykseksi. Koulutuksen toteutuksesta ja koulutusvälineiden puutteesta Järvinen on todennut seuraavaa: *Yksi ampumarjoituskin pidettiin kiväärin mennessä kädestä käteen*. Järvistä ei tarvinnut painostaa, kun helmikuussa haettiin halukkaita Vöyrin sotakouluun, jossa Järvinen nuoresta iästään huolimatta aloitti koulutuksen 14.2.1918.⁹ Vöyrissä Järvinen sai kauan kaipaamansa henkilökohtaisen aseensa, joka nostikin odotukset korkealle. Koulutus osoittautui kuitenkin pettymykseksi, sisältäen

³ Tynkkynen Vesa: *Hyökkäyksestä puolustukseen. Taktiikan kehittymisen ensimmäiset vuosikymmenet Suomessa*, Nettopaino Oy, Joutsa 1996, s. 29–30.

⁴ Järvinen, Yrjö Aleksis, nimikirjanote n:o 19197, KA.

⁵ Järvinen, Eino: *Tavallisen Jääkäriin tie*, Julkaisematon käsikirjoitus, PK 2137/1, KA.

⁶ Lauerma Matti: *Kuninkaallinen Preussin Jääkäripataljoona 27: vaiheet ja vaikutus*, WSOY:n kirjapaino, Porvoo 1966, s. 442. Tuntemattoman julkaisijan lehtileike helmikuulta 1933, PK2137/1, KA.

⁷ Järvinen, Y. A.: *Vöyrin kautta Viipurin taisteluihin*, Vapaussoturi n:o 5/1998, s. 38.

⁸ Sama.

⁹ Järvinen, Y. A. (1998), s. 38 & Järvinen, Yrjö Aleksis, nimikirjanote n:o 19197, KA.

pääasiassa sotilaslainsäädäntöä käsitteleviä oppitunteja, sulkeisjärjestysharjoituksia sekä ampuma-asentojen harjoittelua. Järvinen totesikin myöhemmin, että: *Tulevain johtajain koulutukseksi ei tämä ohjelma vastannut tarkoitustaan*. Suurimmaksi huolenaiheeksi kurssin keskuudessa nousi mahdollinen sodan päättyminen ennen valmistumista.¹⁰ Järvisen kirjoittama kommentti jalkamarssista ennen ensimmäisiä taisteluja kuvaa hyvin millaisiin asioihin koulutuksessa olisi koulutettavan kannalta kuulunut keskittyä:

*Erään tauon aikana istahdin hikisenä hankeen, ja sen jälkeen oli marssi suoranaista kidutusta nahan hieroontuessa liisteinä takapuolesta irti. Ollut hyvä tietää sekin juttu etukäteen.*¹¹

Vöyrin sotakoulun kurssi päättyi 9.3.1918¹², ja Järvinen komennettiin takaisin Jyväskylään. Matkalla Järvinen tapasi, takaisin Suomeen saapuneen, Eino-veljensä. Einon myötävaikutuksesta Järvinen siirrettiin 12.3.1918 Seinäjoelle II Pohjanmaalaisen Jääkäripataljoonan toiseen komppaniaan.¹³ Komppanian päällikkönä toiminut jääkärikapteeni Mikko Kohonen määräsi Järvisen ryhmänjohtajaksi. Nuoresta iästään johtuen Järvinen koki tilanteen haastavaksi. Johdettavana oli yli kaksikymmentä vuotta vanhempia asevelvollisia. Järvinen koki myös joukkueenjohtajien suhtautumisen olleen kohtuuttoman ankaraa. Harjoitukset olivat samankaltaisia kuin Vöyrissä, eikä ampumakoulutusta vielääkään järjestetty. Järvinen pohtikin jälkeinpäin, oliko ankarakurisen koulutuksen toteutus paras mahdollinen.¹⁴

Maaliskuun lopulla, 1. Jääkärirykmentin I pataljoonaan siirretty komppania siirtyi junilla kohti Kangasalaa. Taisteluun lähtevien joukkojen varustusta Järvinen on myöhemmin kuvannut seuraavasti:

Eipä ollut siinä rintamalle matkaava joukko tavallisten normien mukainen. Miltei kaikilla ohut, useilla risainen siviilipuku, useimmilla siviilikengät, ei kenelläkään mitään päällysvaatteita, harvoilla edes villapaitaa. Ainoana sotilaan merkinä kivääri, pistin,

¹⁰ Järvinen, Y. A. (1998), s. 38–39.

¹¹ Sama, s. 41.

¹² Järvinen, Yrjö Aleksis, nimikirjanote n:o 19197, KA.

¹³ Järvinen, Y. A. (1998), s. 39 & Jyväskylän suojeluskunnan vääpelin Eero Forsbergin 12.3.1918 allekirjoittama komennustodistus, PK 2137/1, KA.

¹⁴ Järvinen, Y. A. (1998), s. 39–40.

*reppu ja sotilasmallinen lakki, sekä hihassa valkea nauha, johon oli suurilla kirjaimilla painettu ”Jääk.” ja pienillä ”I/PP. Jääk.Patl.”.*¹⁵

Lähetiksi komennettu Järvinen otti osaa Lempäälän taisteluihin 29.3. – 15.4. Nuoren miehen kokemaa jännitystä kuvaa parhaiten Järvisen omat sanat: *Sen verran lienee ollut jännittävääkin, että Kangasalan ja Viipurin välillä, noin kuukauden aikana riisunut kenkiäni jaloistani.* Taistelevan joukon koulutustasosta Järvinen on myöhemmin todennut, että tuskin joukko itsessään oli kovin luottamusta herättävä, mutta jääkärimityks antoi joukolle huiman statusarvon.¹⁶

Lempäälästä Järvisen matka jatkui kohti Viipuria. Säiniön asemalla 24.4.1918 käydyn taistelun jälkeen Järvinen osallistui Viipurin valtaukseseen. Ensimmäisen hyökkäysyrityksen aikana punaisten tulitus meinasi tavoittaa tulevan upseerin. Järvinen kertoo saaneensa kaksi osumaa reppuunsa ja yhden takin taskun läpi. Pataljoona pääsi Viipurin esikaupunkialueelle, mutta koko rintamaosan kärsimien tappioiden vuoksi hyökkäys pysäytettiin ja joukoille annettiin perääntymiskäskeä. Järvinen kuvaakin taisteluiden vaikuttaneen fyysisesti ja henkisesti uuvuttavasti.¹⁷

Toinen valtausyritys käynnistyi aikaisin 28.4.1918. Sekaantumisen välttämiseksi joukoille käskettiin kiinnittää lakkiin, myös nykyajan asepuvun kauluslaatoissa näkyvä, kuusen oksa. Pataljoonan päättäväisyys, mutta samalla johtamisen puutteellisuus, ilmeni Järvisen mukaan Viipurin kaupunkialueella. Ilman erillistä käskeä koko pataljoona lähti liikkeelle kohti Kolikkoinmäen päällä olevaa patteria. Rohkeasti edennyt hyökkäys pysähtyi ennen tavoitetta vihollisen tulitukseen. Tappioiden kasvaessa Järvinen kertoo tilanteen näyttäneen huonolta, ja vain onni säästi hänet. Järvisen kertomuksesta on pääteltävissä, että Viipurin valtaus oli nuoren sotilaan kannalta varsin sekavaa. Käskyt ja valmistautumiset pitivät hereillä ja liikkeellä. Järvinen toteaaakin: *päivä oli tulinen ja verinen.* Järvisen osalta vapaussota päättyi Viipurin valtaukseseen. Ruuan, saunan, riemun ja kukitustenkin jälkeen suurin onni oli tavata Eino-veli.¹⁸

¹⁵ Sama, s. 40–41.

¹⁶ Sama, (1998) s. 41–42.

¹⁷ Haapala Pertti & Hoppu, Tuomas: *Sisällissodan pikkujättiläinen*, WSOY:n kirjapaino, Porvoo 2009, s. 219–220 & Järvinen (1998) s. 42.

¹⁸ Haapala, Hoppu (2009) s. 220 & Järvinen (1998) s. 43–45.

Sisällissodan jälkeen Järvinen jäi isänsä suostumuksella palvelukseen joukkueenjohtajaksi Pohjois-Savon rykmenttiin.¹⁹ Asevelvollisuuden päätyttyä 1.4.1919, Järvinen allekirjoitti palvelussitoumuksen ja nimettiin komppanian vääpeliksi.²⁰ Talvella 1920 Järvinen suoritti reserviupseerin tutkinnon 3. Divisioonan esikunnassa Mikkelissä. Kokeessa mitattiin taktista osaamista komppanian marssireitin suunnittelussa ja puolustuksen järjestämisessä.²¹ Hyväksytyt tutkinnon myötä Järvinen ylennettiin 17.3.1920²² reservin vänrikiksi ja määrättiin nuoremman upseerin virkaan.²³

Vuonna 1920 Järvinen pyrki kadettikouluun. Suosittelijoiden mukaan Järvisen pitkän sotilasuran ja johtamistaitojen takia pääsyn kadettikouluun tulisi olla itsestäänselvyys.²⁴ Järvinen hyväksyttiinkin 5.10.1920 opintonsa aloittaneen kolmannen kadettikurssin oppilaaksi.²⁵ Aloittaessaan kadettikoulun, Järvinen liittyi Tynkkysen mainitsemaan kolmanteen upseeriryhmään, jonka vaikuttaminen suomalaisen taktiikan kehityksessä oli vasta alkamassa. Järvisen esittämät sisällissodan kokemukset ja kehitystarpeet voidaan tiivistää kahteen teemaan: koulutuksen tarkoituksenmukaisuus ja kasvatuksen tärkeys. Näihin teemoihin kykeni nuori kouluttajakin puuttumaan. Nuori kouluttajahan jakaa omaksumaansa tietoa mahdollisimman tehokkaasti, esimiehen vastatessa kokonaisuudesta.

Tynkkysen mukaan taktiikan kehityksen suunnasta oli 1920-luvulla eri näkemyksiä. Suuntaviivoja haettiin muun muassa ulkomaalaisten asiantuntijoiden avulla.²⁶ Vaikuttaa siltä, että 1920-luvulla puuttui yhteinen ymmärrys, miten Suomea puolustetaan mahdollisimman tehokkaasti. Eräänä ilmiönä ajatusten esiin tuomisessa sekä halussa vaikuttaa taktiikan kehitykseen näkyy Juha Hollannin mukaan Suomen sotilasaikakauslehti.²⁷ Lehden sivuilla nuoret ja vanhat upseerit kykenivät rintarinnan keskustelemaan taktiikan kehityksen suuntaviivoista.

¹⁹ Herman Järvisen 20.12.1918 allekirjoittama suostumus, PK 2137/1, KA. & Järvinen, Yrjö Aleksis, nimikirjanote n:o 19197, KA.

²⁰ Järvinen, Yrjö Aleksis, nimikirjanote n:o 19197, KA. & 4.3.1919 allekirjoitettu palvelussitoomus, PK 2137/1, KA.

²¹ Reserviupseeritutkinnon taktillinen tehtävä 1920, PK 2137/1, KA.

²² Tasavallan Presidentin sotilaskäsky No 16 / 17.3.1920, PK 2137/1, KA.

²³ Järvinen, Yrjö Aleksis, nimikirjanote n:o 19197, KA.

²⁴ 26.7.1920 päivätty suositus, PK 2137/1, KA.

²⁵ Järvinen, Yrjö Aleksis, kantanote, KA.

²⁶ Tynkkynen (1996), s. 30–31 & 88–89.

²⁷ Hollanti, Juha: *Alivoimaisen taktiikkaa. Upseereiden julkinen kirjoittelu suomalaisesta taktiikasta ennen talvisotaa*, esiupeerikurssin tutkielma vuodelta 2014, Sotahistorian laitos, MPKK, s. 2.

Suomen Sotilasaikakauslehti ei kuitenkaan ollut ainoa kirjallisen vaikuttamisen kanava. Nuori upseeri kykeni julkaisemaan ajatuksiaan monissa muissakin, joskin vähemmän arvostetuissa, aikakauslehdissä. Tähän mahdollisuuteen myös Järvinen tarttui 1920-luvun lopulla. Järvinen ei ollut vielä kypsä esittämään taktisia näkemyksiään, mutta kasvatuksellisen näkemyksen hän kykeni tuomaan esille.

Vuonna 1924 perustettu Sotakorkeakoulu pyrki yhtenäistämään ylemmille upseereille annettavaa koulutusta. Eräs perustamisen syistä oli Saksassa koulutuksen saaneiden upseerien tarve jatkokoulutukselle ja samalla vaikuttavuuden kasvattamiselle.²⁸ Sotakorkeakoulu tarjosi myös nuoremmille, Suomessa koulutetuille, upseereille mahdollisuuden nousta taktiikan kehityksen mahdollistavaan asemaan. Sotakorkeakoulun opetuksen myötä, kyky hallita suurempia kokonaisuuksia kasvoi. Tämän johdosta myös taktinen ajattelu kehittyi. 1930-luku olikin taktiikan ideoinnin kulta-aikaa. Sotakorkeakoulun suorittanut Järvinen olikin 1930-luvulla tarpeeksi kypsä esittämään perusteltuja mielipiteitä taktiikan kehityssuunnista. Järvinen otti aktiivisesti osaa sotilasaikakauslehtien sivuilla käytyyn, taktiikan kehitykseen tähtäävään keskusteluun. Keskusteluun, jonka avulla pyrittiin löytämään vastauksia siihen, miten Suomea puolustetaan mahdollisimman tehokkaasti suurvaltaa vastaan.

1.2. Tutkimustilanne

Henkilöhistoriallista tutkimusta Järvisestä ei ole tehty. Järvisestä on kuitenkin kirjoitettu kaksi artikkelia. Antti Juutilaisen, *Kylkiraudan* numerossa 3/1991 julkaistu artikkeli: *Taktiikan ja sanan taitaja – eversti Y. A. Järvinen*, sekä Urho Myllyniemen kansallisbiografiassa 2004 julkaistu artikkeli: *Järvinen, Yrjö (1900–1953)*. Juutilaisen artikkeli on historiikki, joka esittelee Järvisen elämän vaiheet. Juutilainen ei juurikaan käsittele Järvisen laatimia artikkeleita. Lähteitä ei artikkelissa ole mainittu, mutta sisällön perusteella ainakin kansallisarkistosta löytyvää Järvisen yksityiskokoelmaa on käytetty artikkelin laadinnassa.

Myllyniemen artikkeli on Juutilaisen artikkelia suppeampi, esitellen varsin kaavamaisesti Järvisen elämän vaiheet. Lähteitä ei Myllyniemenkään artikkelissa ole mainittu, mutta sisällön perusteella lähteenä lienee käytetty Järvisen nimikirjanotetta sekä hänen kirjoituksiaan. Myllyniemen artikkeli esittelee Järvisen tuotantoa, mutta ei sinällään ota kantaa niiden sisältöön. Myllyniemi kuitenkin toteaa Järvisen toimineen katalysaattorina vuonna 1936–1937

²⁸ Kurenmaa, Pekka: *Sotakorkeakoulusta maanpuolustuskorkeakouluksi: seitsemän vuosikymmentä 1924–1994*, Gummerrus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994, s. 5 & 8–9.

Sotilasaikakauslehdissä käydyissä keskusteluissa.²⁹ Tämä tieto vahvistaa käsitystä, Järvisen vaikutuksesta taktiikkaa kehittämään pyrkineissä, kirjallisissa keskusteluissa.

Tässä tutkimuksessa käsittelen osin samoja asioita kuin Juutilainen ja Myllyniemi. Henkilöhistoriallisessa tutkielmassa en voi sivuuttaa henkilön elämän vaiheita. Elämän vaiheiden käsittely tarjoaa näkemyksen taustoista, joiden kautta henkilö ottaa kantaa tärkeiksi katsomiinsa asioihin. Järvisen taustat tulee siis tuntea ennen kuin voidaan tutkia Järvisen vaikuttavuutta. Tämä tutkielma ei ole historiikki vaan yhdistää Järvisen osaksi suomalaisen taktiikan kehitystä.

Suomalaisen taktiikan kehitystä ja samalla Järvisen kirjoituksia on tutkittu useassa tutkimuksessa. Laajin tutkimus on Vesa Tynkkynen väitöstutkimus: *Hyökkäyksestä puolustukseen. Taktiikan kehittymisen ensimmäiset vuosikymmenet Suomessa*. Tynkkynen mainitsee Järvisen ensimmäisenä suomalaisen taktiikan tutkijana.³⁰ Tynkkynen esittelee Järvisen taktiikan tutkimuksen kannalta oleelliset teokset. Näihin sekä Järvisen laatimiin tutkielmiin viitataan Tynkkynen toimesta useasti. Järvisen lehdissä julkaistuihin kirjoituksiin Tynkkynen ei juuri ota kantaa. Tynkkynen avaa väitöskirjan ensimmäisessä osassa suomalaisen taktiikan kehitystä ja muotoutumista ennen talvisotaa. Tämä tutkielma poikkeaa Tynkkynen tutkimuksesta, nostaen keskiöön Järvisen ja upseerien julkisen kirjoittamisen. Tutkimus yhdistää upseerien sotilasaikakauslehtien sivulla käymän keskustelun osaksi suomalaisen taktiikan kehitystä.

Upseerien julkista kirjoittamista on tutkittu kattavasti Juha Hollannin esipuseerikurssin tutkielmassa: *Alivoimaisen taktiikkaa. Upseereiden julkinen kirjoittelu suomalaisesta taktiikasta ennen talvisotaa*. Tutkimus pohtii mitkä olivat suomalaisen upseeriston julkisessa kirjoittelussa esille nousseet taistelun menestystekijät.³¹ Tutkielma käsittelee myös Y. A. Järvisen kirjoituksia. Järvinen on kuitenkin Hollannin tutkimuksessa vain yksi kirjoittaja muiden joukossa. Hollanti ei ota huomioon kaikkia Järvisen kirjoituksia, vaan ainoastaan oman tutkimusaiheensa kannalta merkittäviä. Tämä tutkimus eroaa Hollannin tutkimuksesta tutkien kirjoitusten vaikuttavuutta.

²⁹ Myllyniemi, Urho: *Järvinen Yrjö (1900–1953)*, 2004, <http://www.kansallisbiografia.fi/kb/artikkeli/7745>, 14.11.2014.

³⁰ Tynkkynen (1996), s. 15.

³¹ Hollanti (2014), s. 4.

Juha Pekkolan diplomityössä: *Panssarintorjuntajärjestelmän kehittyminen itsenäisyyden ensimmäisinä vuosikymmeninä*, käsitellään Järvisen ja Martti Terän välistä keskustelua panssarintorjunnan kehittämisestä.³² Pekkolan Tutkielma ei kuitenkaan ota kattavasti huomioon muun upseeriston esittämiä näkemyseroja.

Erkki Käkelän teos: *Marskin panssarintuhoajat: Suomen panssarintorjunnan kehitys ja panssariyhtymän panssarintorjuntayksiköiden historia*, käsittelee panssarintorjunnan rantautumista suomeen. Käkelä esittelee Järvisen taktiikan ja panssarintorjunnan kehittäjänä.³³ Käkelä ei teoksessaan esittele upseerien käymää keskustelua aiheesta, vaan keskittyy esittelemään konkreettisesti tapahtuneet asiat. Järvistä tutkittaessa ei panssarintorjunta-aseesta käytyä keskustelua voi sivuuttaa. Tämä tutkimus poikkeaa Pekkolan ja Käkelän tutkimuksista esittämällä Järvisen vaikutuksen puolustusajatteluun, jonka yksi osa-alue oli panssarintorjuntajärjestelmä.

Tämän tutkimuksen keskiössä on Y. A. Järvinen ja hänen poikkeuksellisen laajaa kirjallinen jäämistönsä. Vaikka Järvisen vaiheita ja hänen kirjoituksiaan on tutkittu aiemmin, ovat tutkimukset olleet pintapuolisia tai Järvinen on näytellyt ainoastaan sivuroolia. Tutkimus tuo esille Järvisen omat näkemykset ja osoittaa miten yhden miehen kynänjälki on ollut osa suomalaista taktiikan historiaa. Samalla tutkimus osoittaa miten koko aikuisikänsä sotilasorganisaatioissa toimineella ja kolme sotaa läpikäyneellä miehellä on palava halu jakaa omat kokemuksella saavutetut ja perustellut oppinsa aikalaistensa sekä jälkipolvien tietoon.

1.3. Aiheen rajaus, näkökulma ja tutkimusongelmat

Järvisen elämä voidaan tutkimuksellisesta näkökulmasta jakaa kolmeen osaan.

- 1) Sotia edeltävällä ajanjaksolla Järvinen nosti kirjoituksissaan aktiivisesti esille omia ajatuksia niin kasvatuksen kuin taktiikan aloilla. Ajanjakson aikana Järvinen otti kantaa taktiikkaa käsitteleviin kysymyksiin ja vähintäänkin epäsuorasti vaikutti suomalaisen puolustuskyvyn kehittämiseen.
- 2) Sotavuodet 1939–1944 käsittelevällä ajanjaksolla Järvinen kokeili ajatuksiaan käytännössä ja syvensi osaamistaan.

³² Pekkola Juha: *Panssarintorjuntajärjestelmän kehittyminen itsenäisyyden ensimmäisinä vuosikymmeninä*, yleisesikuntaupseerikurssin diplomityö vuodelta 1995, Sotahistorian laitos, MPKK, s. 64–65.

³³ Käkelä, Erkki: *Marskin panssarintuhoajat: Suomen panssarintorjunnan kehitys ja panssariyhtymän panssarintorjuntayksiköiden historia*, WS Bookwell oy, Porvoo 2010, s. 37–70.

- 3) Sotien jälkeisenä ajanjaksona Järvinen toimi rauhanajan organisaatiossa merkittävässä tehtävässä, otti osaa useiden teosten kirjoittamiseen sekä jatkoi näkemystensä julkaisemista sotilasaikakauslehdissä, joskin varttuneemman miehen palo oli jo hieman laantunut.

Järvinen pyrki jokaisella kolmesta ajanjaksosta vaikuttamaan usealla taktiikan osa-alueelle ja kirjallinen jäämistö on poikkeuksellisen laaja. Tutkimuksessa voitaisiin käsitellä koko Järvisen elämä, mutta tällöin vaikuttavuutta ei kyettäisi todentamaan, vaan tutkimus lähinnä esittelisi Järvisen tuotannon. Järvisen vaikuttavuutta tarkasteltaessa tulee tutkimukseen valita, jokin edellisen kappaleen kolmesta ajanjaksosta. Järvisen ajattelua pohdittaessa tulee Järvisen kehitys taktiikan osaajana tuntea. Tämän takia Järvisen tutkiminen tulee aloittaa ajasta ennen sotia. Tällä kronologisesti jäsennellyllä, vuosia 1900-1939 käsittelevällä tutkimuksella, luodaan myös pohja Järvisen myöhempien vaiheiden tutkimista varten.

Tutkimuksen avulla vastataan kysymykseen: *Miten Järvisen kirjoitukset vaikuttivat suomalaiseen taktiikkaan ennen talvisotaa?*

Historiantutkimuksessa voidaan tyytyä tapahtumien kronologiseen toistamiseen. Tämän tutkimuksen osalta se tarkoittaisi Järvisen kirjallisen tuotannon etsimistä ja tuotannossa käsiteltyjen aiheiden esittelyä. Näin ollen tutkimus kertoisi lukijalle, miten Järvisen mielestä taktiikkaa tulisi kehittää. Matti Lauerman mukaan:

*Tutkijan edellytetään myös etsivän, löytävän ja esittelevän tapahtumien välisiä yhteyksiä, analysoivan tapahtumien kulkuun vaikuttaneita tekijöitä.*³⁴

Tähän historiantutkimuksen edellytykseen tutkimuksessa vastataan pohtimalla Järvisen vaikuttamista suomalaisten upseerien kirjallisen tuotannon näkökulmasta. Toisin sanoen asetetaan Järvisen kirjoitukset osaksi koko upseeriston kirjallisena käymiä keskusteluja ja tutkitaan niiden vaikutusta suomalaisen taktiikan kehitykseen. Pohditaan mitä muutoksia aiheuttaneita ilmiöitä kirjoituksissa nousee esille.

Päätutkimusongelmaan vastaamista tuetaan seuraavilla alatutkimuskysymyksillä:

- 1) Mihin aiheisiin Järvinen otti kantaa Tappara-lehden kirjoituksilla?
- 2) Miten Järvisen tausta näkyy Tappara-lehden kirjoituksissa?

³⁴ Lauerma, Matti: *Sotahistorian tutkimuksen problematiikkaa ja metodiikkaa*, Tiede ja Ase n:o 35, 1977, s. 80–81.

- 3) Miten Sotakorkeakoulusta saadut vaikutteet näkyivät Järvisen kirjoituksissa?
- 4) Miten Järvinen vaikutti 1930-luvulla taktiikasta käytyyn keskusteluun?
- 5) Mitkä olivat 1930-luvulla taktiikan keskustelua käyneiden upseerien vaikutusmahdollisuudet?
- 6) Toteutuiko Järvisen ajattelu käytännössä?

Tutkimus on jaettu kolmeen osaan. Ensimmäisen osan muodostaa luku kaksi. Luvussa tarkastellaan Järvisen ensimmäisiä kirjoituksia Tappara-lehden sivuilla vuosien 1929 ja 1932 välisenä aikana. Kirjoitusten avulla vastataan kysymykseen *Mihin aiheisiin Järvinen otti kantaa Tappara-lehden kirjoituksissa?* Ensimmäisten kirjoitusten kasvatukselliset teemat juontavat juurensa Järvisen palvelusuran alkuvaiheille. Järvisen osallistuminen Suomessa vuonna 1918 käytyyn sisällissotaan, sen tuomiin kokemuksiin sekä kadettikouluun pyrkiminen käsitellään johdantoluvussa ja kadettikoulun jälkeinen aika luvussa kaksi. Palvelusuran alkuvaiheiden vaikutusta pohditaan kysymyksellä, *Miten Järvisen tausta näkyy Tappara-lehden kirjoituksissa?*

Tutkimuksen toisen osan muodostaa luku kolme. Luvussa tarkastellaan Sotakorkeakoulun vaikutusta suomalaisen taktiikan kehittäjänä ja pohditaan Sotakorkeakoulun vaikutusta Järvisen taktiseen ajatteluun. Vaikutusta todennetaan vertaamalla toisiinsa Sotakorkeakoulun opetusmateriaalia, Järvisen kirjoituksia, sekä kirjoitusten saamia arvosteluja ja näiden vaikutusta. Aineiston perusteella luvussa vastataan kysymykseen, *Miten Sotakorkeakoulusta saadut vaikutteet näkyivät Järvisen kirjoituksissa?*

Tutkimuksen kolmannen osan muodostaa luku neljä. Luvussa asetetaan Järvisen kirjoitukset osaksi muun upseeriston Suomen Sotilasaikakauslehden ja Tiede ja Ase -julkaisun sivuilla käymää taktiikan kehitykseen tähtävää keskustelua. Keskustelua analysoimalla vastataan kysymykseen, *Miten Järvinen vaikutti 1930-luvulla taktiikasta käytyyn keskusteluun?* Upseerien kirjallista tuotantoa tutkimalla kyetään havainnoimaan kirjoittajan vaikutusta toiseen kirjoittajaan. Vaikuttivatko siis Järvisen mielipiteet jonkin toisen kirjoittajan mielipiteisiin. Tunnistetaan Järvisen kirjoitusten tavoittavuus ja niiden tuoma välitön muutos muun upseeriston ajattelussa 1930-luvulla. Vaikuttavuuden todentamiseksi ei pelkästään kirjoitusten analysointi riitä. Tutkimuksessa tuleekin analysoida kirjoituksia laatineiden henkilöiden asemaa sekä tehtäviä puolustusvoimissa ja pohtia mihin asioihin asemasta kyettiin vaikuttamaan. Esimerkiksi sotakorkeakoulun opettaja kykeni todennäköisesti viemään omia ajatuksia tehokkaammin eteenpäin kuin komppanian päällikkö. Luvussa vastataankin kysymykseen: *Mitkä olivat 1930-luvulla taktiikan keskustelua käyneiden*

upseerien vaikutusmahdollisuudet? Muiden upseerien ajattelun ja muutosten välillisen vaikuttamisen lisäksi luvussa pohditaan, toteutuneiden hankintojen ja kokeilujen kautta, *Toteutuiko Järvisen ajattelu käytännössä?*

1.4. Tutkimusmenetelmä ja lähdeaineisto

Tämä tutkimus on henkilöhistoriallinen tutkimus, jonka käytettävä tutkimusmenetelmä on laadullinen aineistoanalyysi. Tämä tarkoittaa sitä, että Y. A. Järvisen arkistointikelpoista jäämistöä analysoimalla on luotu kuva Järvisen elämästä ja ajatuksista. Vaikka tutkimuksen tutkimuskysymykset rakentuvat taktiikan ja vaikuttavuuden ympärille, on itse kirjoittanut henkilö pääroolissa.

Analysoitaessa tutkittavan henkilön päätöksiä, tutkijan tulee olla reilu tutkimuksen kohdetta kohtaan. Tutkittava henkilö ei, päätöksiä tehdessään, tiennyt mitä tulevaisuudessa tapahtuu. Toisin sanoen tutkimuksen kohde teki päätöksiä tuntematta, miten tulevaisuus, tutkijalle itsestään selvä tapahtumien kehitys, tulisi muotoutumaan.

Henkilöhistoriallista tutkimusta tehdessä ongelmaksi voi nousta henkilöön samaistuminen. Tutkijan ajattelu muotoutuu tutkittavan henkilön ajatusmaailman mukaiseksi. Tällöin ainoastaan tutkittavan henkilön ajatukset vaikuttavat oikeilta ja tutkimuksen tarkoituksiksi muodostuu näiden ajatusten esiinnostaminen, muiden aihepiiriin vaikuttavien henkilöiden kustannuksella. Tutkijan on siis helppo väittää tutkittavan henkilön olevan oikeassa, koska tämä on esittänyt asioita myöhemmin toteutuneella tavalla. Edellä mainitun sijasta tutkijan tulisi päästä käsiksi tutkittavan henkilön esittämiin asioihin. Pohtia näiden asioiden lähtökohtia, muotoutumista ja lopulliseen tulokseen vaikuttaneita henkilöitä. Henkilöhistoriallinen tutkimus ei siis ole ainoastaan tutkittavan henkilön elämänvaiheiden läpikäymistä, vaan henkilön tarkastelua valitun viitekehyksen valossa.

Pentti Renvallin mukaan tutkittavan henkilön teot osana suurempia kokonaisuuksia luo henkilöhistoriallisesta tutkimuksesta tutkimuksellisesti merkittävää. Tutkittava henkilö viedään siis osaksi historiallista ilmiötä tai tapahtumaa.³⁵ Tässä tutkimuksessa Järvisen vaikuttavuutta tarkastellaan osana upseerien toteuttamaa julkista kirjoittelua. Muiden kirjoittajien esiin tuomisella ja kirjoitusten välisten yhteyksien pohdinnalla estetään Järvisen ajatusten esittäminen ainoa oikeana vaihtoehtona. Tutkimus siis tarkastelee tutkittavaa

³⁵ Renvall, Pentti: *Nykyajan historian tutkimus*, WSOY:n graafiset laitokset, Juva 1983, s. 251–252.

henkilöä osana suomalaisen taktiikan muutosprosessia, eikä yritä esittää taktiikan muutosprosessin olleen ainoastaan yhden henkilön aikaansaannosta.

Tältä pohjalta tarkasteltuna kaikki Järvistä ja tämän tuotantoa koskeva aineisto, Järvisen tuotannon taktiikan teemoja vastaava, muiden upseerien tuottama aineisto sekä näitä upseereita käsittelevä aineisto on tutkimuksen kannalta merkityksellistä. Kaikki aineisto ei tutkimukseen mahdu vaan sitä käsitellään niin, että aineiston avulla kyetään vastaamaan esitettyihin tutkimuskysymyksiin.

Lähdeaineisto jakautuu viiteen erilaiseen lähderyhmään. Ensimmäisenä lähderyhmänä on Järvisen julkaistu kirjallinen tuotanto. Tähän kuuluvat artikkelit, tutkimukset, kirjallisuus, ohjesäännöt ja opinnäytteet. Lähderyhmän avulla kyetään muodostamaan kuva Järvisen ajattelusta sekä asioista, jotka Järvisen mukaan kaipasivat muutosta. Artikkeleiden kannalta ongelmaksi muodostuu laaja nimimerkkien käyttö. Sotakorkeakoulun päättymiseen saakka Järvinen julkaisi kirjoituksiaan useilla nimimerkeillä. Juutilaisen mukaan Järvinen käytti nimimerkkejä *J-n*, *Y.J.*, *Y.A.J.* ja *Sadanpäämies*.³⁶ Tätä oletusta tukee Järvisen yksityiskokoelmasta löytyvä kansio johon on koottu Järvistä käsitteleviä lehtileikkeitä. Lehtileikkeiden joukossa esiintyy edellä mainitut nimimerkit, otsikon *ensi yrityksiä 1928–1930* alta.³⁷ Nimimerkkiä *J-n*. Järvinen käyttää, Sotakorkeakoulussa laaditun tutkielman pohjalta, Suomen Sotilasaikakauslehdessä vuonna 1933 julkaistussa artikkelissa.³⁸

Tapparassa julkaistuissa artikkeleissa Järvinen käyttää pääsääntöisesti nimimerkkiä *Jyrki*. Nimimerkki löytyy Järvisen yksityisarkistossa olevan lehtileikekokoelman joukosta. Järvinen myös identifioi itsensä nimimerkin taakse vuonna 1932, kirjoittaessaan luopuvansa päätoimittajan tehtävästä.³⁹ Tapparan ensimmäisistä numeroista löytyy nimimerkkejä, joita ei enää myöhemmin Tapparan sivuilla tapaa. Onkin mahdollista, että päätoimittaja, kirjoittajapulan⁴⁰ takia, täytti itse lehensä sivut nimimerkeillä *Säilä*, *Y.A.P.* ja *Tapparan heiluttaja*. Nimimerkkejä ei kuitenkaan voida yhdistää Järviseen, vaikka kirjoitustyyli on samanlainen lennokka ja monivivahteinen. Järvisen kirjoitusten sisältöä analysoitaessa tutkimuksessa keskitytään, omalla nimellä julkaistujen artikkeleiden lisäksi, ainoastaan

³⁶ Juutilainen Antti: *Taktiikan ja sanan taitaja – eversti Y.A.Järvinen*, Kylkirauta n:o 3/1991, s. 30.

³⁷ Kokoelma Järvistä koskettavista lehtileikkeistä, PK 2137/1, KA.

³⁸ kapt. J-n: *Tulikannan mahdollisuuksista, kokoonpanosta ja järjestelystä meillä*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1933, s. 503.

³⁹ Jyrki: *Toimitus toisiin käsiin*, Tappara n:o 2/1932(b), s. 5.

⁴⁰ Toimitus: *Toimituksen tuolilta*, Tappara n:o 1/1929.

varmoin nimimerkkeihin *Jyrki, J-n, Y.J., Y.A.J.* ja *Sadanpäämies*. Artikkeleiden vaikuttavuutta analysoidaan pohtimalla julkaistun lehden levikkiä ja mahdollista lukijakuntaa.

Toinen lähderyhmä on Järvisen julkaisematon kirjallinen jäämistö. Tähän ryhmään kuuluvat Järvisen lähettämät kirjeet, kirjoitelmien luonnokset sekä henkilökohtaiset päiväkirjat vuosilta 1941–1944. Tämän lähderyhmän lähteitä löytyy muun muassa kansallisarkistossa olevasta Järvisen yksityiskokoelmasta. Vaikka esimerkiksi päiväkirjat ovat pääsääntöisesti sotapäiväkirjan tapaisia tilanneselostuksia, sisältävät ne kuitenkin Järvisen omia ajatuksia. Päiväkirjat on laadittu tutkimuksen rajauksen ulkopuolelta, mutta merkinnöistä käy ilmi mitkä jaksot Järvisen elämässä olivat henkilön itsensä mielestä tärkeitä sekä miten ja missä asioissa hän itse näki oman vaikuttavuutensa. Taktiikan kehitystä pohdittaessa lähderyhmää ei voida käyttää ainoana lähteenä. Virallista tietoa täydentävänä lähteenä lähderyhmä kuitenkin avaa ainutlaatuisen ja tärkeimmän kanavan Järvisen omiin ajatuksiin.

Kolmas lähderyhmä on Järvisen kirjoituksia kommentoiva kirjallinen tuotanto. Tähän kuuluu sotilasaikakauslehdissä julkaistut artikkelit, Järviselle osoitetut kirjeet sekä Järvisen tutkimusten arvioinnit. Tämä lähderyhmä auttaa hahmottamaan, miten suomalainen upseeristo pyrki kehittämään taktiikkaa sekä miten Järvisen ajatukset esiintyvät suhteessa muuhun ajatteluun.

Tutkimuksen kolmannessa ja neljännessä luvussa käytetään Suomen Sotilasaikakauslehdessä ja *Tiede ja Ase* –vuosijulkaisuissa julkaistuja artikkeleita. Vaikka Suomen Sotilasaikakauslehden nimi muuttui vuonna 1935 Sotilasaikakauslehdeksi, käytetään tutkimuksessa lehdestä termiä Suomen Sotilasaikakauslehti. Tämä johtuu siitä, että yleisesti Sotilasaiheisiin artikkeleihin viitattaessa tutkimuksessa käytetään esimerkiksi termiä sotilasaikakauslehdet. Näin menettelemällä estetään artikkeleiden profiloituminen pelkästään yhden lehden sivuilla julkaistuiksi.

Neljäs lähderyhmä on Järvisen sekä taktiikan keskusteluun osallistuneiden upseerien sotilasuran aikainen julkaisematon tuotanto. Tässä lähderyhmässä ovat esimerkiksi käskyt, suunnitelmat ja viralliset kirjeet. Lähderyhmä kertoo mihin aiheisiin Järvinen ja muut keskusteluun osallistuneet upseerit ottivat kantaa virkansa puolesta ja auttaa löytämään jatkumoa teksteissä esille tuotuihin näkemyksiin. Lähderyhmän avulla kyetään osoittamaan henkilöiden vaikuttavuutta taktiikan kehitykseen.

Tulkintaa Järvisen vaikuttamisesta vaikeuttaa 3. Divisioonan esikunnan puutteellinen arkistomateriaali. Puutteellisuus koskee ajanjaksoa, jolloin Järvinen työskenteli divisioonan esikunnassa. Vaikuttamista on todennettu etsimällä tietoa muiden arkistomuodostajien kautta. Menettelytapa sisältää riskin, ettei ajanjakson kaikkia vaikuttamisen osa-alueita kyettä saattamaan esille tutkimukseen. Tällöin kyse on kuitenkin pienimuotoisista asioista, eikä menettelytavan käyttö vaikuta tutkimuksen lopputuloksen oikeellisuuteen.

Viides lähderyhmä on täydentävät lähteet. Lähderyhmän lähteisiin kuuluu kaikki muu Järviseen, ja häneen uraansa tutkimuksen kannalta keskeisesti liittyviin henkilöihin, liittyvä materiaali. Lähteitä ovat esimerkiksi kantanotteet, nimikirjanotteet, sukulaisten tuotanto ja Järvisen käsittelemiä aiheisiin liittyvä kirjallisuus. Tämä lähderyhmä tuo sekä uusia että täydentäviä näkemyksiä Järvisen elämään. Lähderyhmän lähteet näyttäytyvät lukijalle yksityiskohtina ja elävöittävät kronologisesti etenevää tekstiä.

1.5. Käsitteet ja määritelmät

Käsitteet taktiikka ja operaatiotaito nousevat tutkimuksen kannalta oleellisiksi käsitteiksi. Molemmille termeille on ominaista niiden kehittyminen ja muotoutuminen ajan kuluessa. On erilainen näkökulma käsitellä aihetta nykypäivän määritelmien mukaisesti, kuin käsitellä sitä rajatun ajanjakson määritelmän mukaisesti. Tässä tutkimuksessa tulen käyttämään Järvisen kirjallisen tuotannon aikaisia määritelmiä.

Suomalaisen taktiikan kehitys alkoi vapaussodan jälkeen. Y. A. Järvinen on itse kuvaillut vapaussodassa käytetyn taktiikan yksinkertaisuuden *johtuneen omaperäisten sotakokemusten puutteesta sekä päällystön kirjavuudesta ja heikosta koulutustasosta*.⁴¹ Vesa Tynkkysen mukaan Suomessa omaksuttiin 1920-luvun alussa Carl von Clausewitzin oppeja ja otettiin käyttöön sotataidon käsitteelliseksi jaoksi strategia ja taktiikka. *Taktiikka ymmärrettiin opiksi tai taidoksi taistelun voittamisesta*.⁴²

Y. A. Järvinen mainitsee taktiikan kehittymisen kannalta tärkeimmiksi vaikuttaviksi tekijöiksi maantieteellisen aseman, voimasuhteet, sotatoimialueiden yleisluonteen ja maaston, linnoituslaitteet, oman aseistuksen ja sotavarustuksen, armeijan koulutustason, kansan

⁴¹ Järvinen, Y. A.: *Suomalainen ja venäläinen taktiikka talvisodassa*, WSOY:n kirjapaino, Porvoo 1948, s. 15.

⁴² Tynkkynen (1996), s. 9–11.

luonteen ja tottumukset, naapurimaiden armeijan aseistuksen, sotavarustuksen, koulutustason ja taktiikan, sodista saadut omakohtaiset kokemukset sekä ulkomaiset vaikutteet.⁴³

Puolustusvoimissa oli sen syntyaikana monenlaisia vaikutteita, joita 1920-luvulta alkaen alettiin sopeuttaa sen aikaisten olosuhteiden mukaisiksi. Tynkkynen toteaa puolustusvoimien tilanteesta seuraavaa:

*Ehkäpä 1920-luku oli eräänlaista suunnan etsimistä, jossa varsin sekavan ja eritasoisen koulutuksen saaneet upseerit yrittivät löytää armeijan kehittämisen kannalta keskeisimmät tekijät.*⁴⁴

1920-luvun ollessa siis suuntaviivojen hakemista 1930-luku oli ehkäpä enemmän oppien soveltamista.

Y. A. Järvisen mukaan taktiikan peruseriaatteet hyökkäystaistelun, puolustustaistelun ja viivytyستاistelun osalta määritettiin vuosien 1927 ja 1932 välisenä aikana ilmestyneissä kenttäohjesäännöissä. Ominaista ohjesäännöille oli ylimalkaisuus, joka antoi tulkitsijalle mahdollisuuden toteuttaa omia näkemyksiään.⁴⁵ Vuonna 1929 julkaistu *Kenttäohjesäännön II -osa* määrittelee vallitsevan tehtävän ja tilanteen vaikuttavan miten ja missä taistelut käydään.⁴⁶ Samana vuonna julkaistu *Kenttäohjesäännön I -osa* kuvaa puolustustaistelun taktiikkaa määritteleviä tekijöitä seuraavasti: *Tulen tehokas, yksityiskohtainen järjestely sekä maaston taktillisten etujen hyväksikäyttö tasoittaa voimasuhteita.*⁴⁷ Vuonna 1931 ilmestynyt *Kenttäohjesäännön yleinen osa* määrittelee taistelun tukevan operaation onnistumista. Taistelun onnistumisen keskeinen tekijä on taisteluvalmius.⁴⁸ Taisteluvalmius määriteltiin seuraavasti:

*Taisteluvalmiudella ymmärretään joukon ja sen eri osien keskinäistä ryhmitystä ja muotoa ajan ja paikan suhteen niin, että se joustavasti, johtajan vaatimalla tavalla on käytettävissä tilanteen vaatimusten mukaan taisteluun päämäärän saavuttamiseksi.*⁴⁹

⁴³ Järvinen (1948), s. 8–12.

⁴⁴ Tynkkynen (1996), s.88.

⁴⁵ Järvinen (1948), s. 19–35.

⁴⁶ *Kenttäohjesääntö II*, Kustannusosakeyhtiö Otavan kirjapaino, Helsinki 1929, s. 2.

⁴⁷ *Kenttäohjesääntö I*, Kustannusosakeyhtiö Otavan kirjapaino, Helsinki 1929, s. 13.

⁴⁸ *Kenttäohjesääntö (K.O.) yleinen osa*, Kustannusosakeyhtiö Otavan kirjapaino, Helsinki 1931, s. 85.

⁴⁹ Sama.

Järvisen mainitsema, kenttäohjesäännöistä todennettava, ylimalkainen ajattelu näkyikin ennen talvisotaa julkaistuissa, upseerien laatimissa, kirjoituksissa. Kirjoituksissa, joissa otettiin kantaa mihin suuntaan pienen valtion käytössä olevin resurssein pitäisi asevoimiaan kehittää. Järvinen kuvaa luottamuksen omiin mahdollisuuksiin, heikosta varustuksesta huolimatta, olleen kuitenkin korkea ja toteaa suomalaisen taktiikan olleen ennen talvisodan alkua *hengeltään nuorekkaan aktiivista ja iskevää*.⁵⁰ Juha Hollannin näkemyksen mukaan: *taktiikan voisi sanoa olleen taistelukentän olosuhteiden ja käytössä olleiden mahdollisuuksien tehokasta hyödyntämistä käytännön toimissa*.⁵¹

Tämän tutkimuksen osalta taktiikka ymmärretään keinoiksi, joiden avulla taistelu katsottiin voitavan voittaa käytössä olevin resurssein. Voidaankin sanoa, ettei ollut olemassa yhtä oikeaa taktiikkaa, vaan vallitsevaan tilanteeseen tuli kyetä löytämään mahdollisimman tehokas toimintatapa.

Operaatiotaito muodostui Tynkkysen mukaan käsitteenä strategian ja taktiikan väliin. Strategia oli oppia ja taitoa sodan voittamisesta, kun taas taktiikka oli taistelun voittamista. Suomessa operaatiotaidosta käytettiin itsenäisyyden alussa myös termiä suurtaistelu. Operaatiotaidolla ymmärrettiin itsenäiseen sotatoimeen kykenevän joukon taistelun voittamiseen johtavia tekijöitä. Talvisodan ja jatkosodan aikana kyseinen käsite liitettiin alimmillaan divisioonan kokoiseen joukkoon. Käsite kuitenkin haki vielä oikeaa muotoaan. Operaatiotaito ei vakiinnuttanut paikkaansa virallisesti vielä 1950-luvun puolivälissäkään, joskin sitä käytännössä käytettiin.⁵²

Omissa kirjallisissa tuotoksissaan Y. A. Järvinen ei käytä operaatiotaito termiä, mutta mainitsee operaatio termin. Vuonna 1948 ilmestyneessä teoksessa, *Suomalainen ja venäläinen taktiikka talvisodassa* sekä vuonna 1950 ilmestyneessä teoksessa *Jatkosodan taistelut*, Järvinen määrittelee ainoastaan taktiikan käsitteenä.

Tässä tutkimuksessa operaatiotaidolla tarkoitetaan divisioonan ja sitä suuremman joukon mahdollisia keinoja taistelun voittamiseksi. Taktiikalla vastaavasti tarkoitetaan divisioonaa pienempien joukkojen keinoja taistelun voittamiseksi. Jaottelun tarkoitus on helpottaa tulkintaa, milloin Järvinen alkoi vaikuttaa taktiikan alalla ja milloin operaatiotaidon alalla.

⁵⁰ Järvinen (1948), s. 36.

⁵¹ Hollanti (2014), s. 7.

⁵² Tynkkynen, (1996), s. 11–13.

Toisin sanoen milloin Järvisen ajatukset alkoivat näkyä divisioonaa ja sitä suurempien joukkojen toiminnassa.

Wolf Halstin mukaan moto-mekanisoidut joukot ovat yksinkertaisesti venäläinen nimitys taisteluratsuväen tehtävät perineelle moottoroidulle joukolle. Hyökkäysvaunut ovat vain ase, moto-mekanisoidujen joukot ovat aselaji.⁵³ Tätä tukee everstiluutnantti Eero Kuussaaren esittämä venäläinen määritelmä vuodelta 1939.

*Puna-armeijassa ymmärretään motomekanisoiduilla joukoilla yhtymiä tai yksiköjä, joihin vakinaisesti kuuluu sekä mekanisoituja että moottoroituja joukkoja. Edelliset toimivat aina taisteluvaunusta käsin, johon ase on kiinnitetty, jälkimmäiset taas ryhtyvät taisteluun jalkauduttuaan.*⁵⁴

Hyökkäysvaunutorjunta on aikalaisnimitys panssarintorjunnalle. Tässä tutkimuksessa käytetään termejä aikalaistermien mukaisesti. Tutkimuksen lähdemateriaalin mukaan panssarintorjunta terminä alkoi syrjäyttää hyökkäysvaunutorjunnan hieman ennen talvisodan alkua. Tämän takia tutkimuksen viimeisessä luvussa esiintyy molempia käytössä olleita termejä.

Hyökkäys- ja puolustustaistelua käsiteltäessä esille nousevat termit tuliverkko ja tulikanta. Vuonna 1932 julkaistu *Jalkaväen ohjesääntö II* määrittää termit seuraavasti. Tuliverkko on puolustuksellinen termi, jolla ymmärretään pääpuolustuslinjan eteen keskitettyä raskaiden aseiden tulta. Raskailla aseilla tarkoitetaan esimerkiksi konekivääreitä, kranaatinheittimiä ja tykkejä. Tulikanta on hyökkäyksellinen termi, jolla ymmärretään jalkaväen raskaiden aseiden kuten pikakiväärin tuki hyökkäävälle portaalalle.⁵⁵

⁵³ Hagman, Wolfgang: *Moto-mekanisoidut joukot suomalaiselta kannalta katsottuna*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1936 s. 637. Eversti, Mannerheim–ristin ritari, Wolf Halsti (1905–1985), vuoteen 1936 saakka Wolfgang Hallsten Hagman. Valmistui sotakorkeakoulusta vuonna 1935. Halsti osallistui aktiivisesti sotilasaikakauslehtien sivuilla käytyihin keskusteluihin ja kirjoitti näkemyksistään kaksi teosta ennen talvisodan alkua. Halsti toimi Suomen Sotatieteellisen seuran puheenjohtajana vuosina 1936–1939. Halsti erosi palveluksesta vuonna 1945, kokiessaan etenemisen upseerin uralla mahdottomaksi. Ks. Seppinen, Ilkka: *Halsti, Wolf (1905–1985)*, 2003, <http://www.kansallisbiografia.fi/kb/artikkeli/7742/>, 17.2.2015.

⁵⁴ E. K.: *Suurten motomekanisoidujen yhtymien järjestely- ja käyttöperiaatteet Neuvostoliitossa*, Suomen sotilasaikakauslehti 1939, s. 110.

⁵⁵ *Jalkaväen ohjesääntö II,1*, Kustannusosakeyhtiö Otavan kirjapaino, Helsinki 1932, s. 374–375.

Tutkimuksessa esiintyy useita sukunimen Järvinen omaavia henkilöitä. Kun nimellä tarkoitetaan tutkimuksen kohdetta, käytän kirjoitusmuotoja Y. A. Järvinen, Yrjö Aleksis Järvinen tai Järvinen. Käsitellessäni jotakin muuta Järvistä, käytän tutkimuksessa henkilön koko nimeä.

2. TAMPEREEN RYKMENTTI 1922–1932

Retki todisti uudelleen myöskin sen tosiasian, että armeija, voidakseen seisoa maansa vankkana suojamuurina, tarvitsee kansansa kaikkien kerrosten myötämielisyyttä ja tukea.⁵⁶

2.1 Kouluttajana Tampereen Rykmentissä

Miten vaikuttamista pystytään todentamaan, ja miten sen tarkastelu pitäisi ajoittaa? Puolustuslaitos oli jo 1920-luvulla iso toimija, jossa nuoren upseerin omien ajatusten esille tuominen oli hankalaa. Tällä en tarkoita sitä, ettei nuori upseeri ajatuksiaan voinut esittää, vaan hankaluus oli niiden käytännön toteuttaminen ja oman nimen esiin tuominen. Järvinen alkoi esitellä ajatuksiaan omalla nimellään 1920-luvun lopussa ja laati varsinaisia käytäntöön johtaneita kirjoituksia 1930-luvun aikana. Tästä huolimatta tarkastelu on aloitettava jo aikaisemmin, jotta päästään käsiksi tutkittavan henkilön ajatuksiin ja taustoihin.

Järvisen kadettikurssin oppilaat aloittivat opintonsa eri lähtökodista. Osa oli vapaussodan taisteluihin osallistuneita ja upseerinarvon saavuttaneita, kun taas osa oli vasta asevelvollisia. Ero oppilaiden lähtötasossa oli siis merkittävä. Kadettikoulussa annettiin korkeinta sotilasopetusta, mitä Suomessa oli tuohon aikaan tarjolla. Tämä näkyi opetuksen sisällössä, joka on todennäköisesti ollut nuorten miesten mielestä varsin korkealentoista. Esimerkiksi taktiikan opetuksen lähtökohta oli divisioonan hyökkäysryhmitys ja hyökkäyskäsky. Nykypäivän opiskelija voi vain arvata mahdollista hämmennyksen määrää, kun joukkueenjohtajana toimineelta opiskelijalta aletaan vaatia divisioonatason ymmärrystä. Kaikki annettu opetus ei toki ollut yhtä korkealentoista, vaan myös käytännön harjoitteita tehtiin. Järvisen itse kirjaamista kokemuksista voi kuitenkin päätellä opetuksen vielä hakeneen suuntaviivoja, olihan kyseessä vasta itsenäisen valtion kolmas kadettikurssi, jonka opetuksessa näkyi niin Haminan kadettikoulun vaikutus kuin tarve luoda omaa koulutuskulttuuria. Järvinen kirjoittaakin, että koulutusmateriaalissa ja opetustavoissa oli puutteita, mutta henki ja yritteliäisyys olivat korkealla tasolla. Niin opiskelijoilla kuin opettajilla oli halu työskennellä yhteisen hyvän eteen.⁵⁷

⁵⁶ Lt:n J-n.: *Tampereen Rykmentti kotiseutuunsa tutustumassa*, Suomen Sotilas 1928(b), s. 233 & PK 2137/1, KA.

⁵⁷ Järvinen, Y. A.: *Tietoja ja muisteluksia III kadettikurssin vaiheista*, Kylkirauta n:o 11–12/1947, s. 13–15.

Kadettikurssilta valmistui 54 upseeria 31.3.1922. Järvisen keskiarvo oli 8,60, minkä perusteella hän oli kurssinsa seitsemänneksitoista paras. Todistuksesta erottuu edukseen Järvisen taktiikasta saama numero, 10.⁵⁸ Järvinen määrättiin, aktiiviupseeriksi nimitettynä, palvelukseen Lahdessa sijainneeseen Tampereen Rykmenttiin.⁵⁹

Tampereen Rykmentissä Järvinen aloitti joukkueenjohtajan tehtävissä.⁶⁰ Syyskuussa 1922 oli kuitenkin jo muutoksen aika. Järviselle ilmoitettiin mahdollisesta siirrosta Haminaan, reserviupseerikoulun harjoitusupseeriksi. Tehtävä tulisi sisältämään käytännöllisten harjoitteiden ja ohjesääntöjen opetusta. Järvinen itse kirjoittaa *joutuvansa Haminaan*, mutta vaikuttaa kuitenkin siltä, että pakon sijasta Järvinen valmistautuu varsin nöyryn mielin uuteen haasteeseen.⁶¹

Lokakuussa 1922 siirto varmistui, ja 25.10.1922 Järvinen ilmoittautui palvelukseen reserviupseerikoululle. Uusi tehtävä osoittautui positiiviseksi yllätykseksi, ja Järvinen kehuu viihtyneensä mainiosti. Järvinen mainostaakin veljelleen Eino Järviselle ruuan, majoittumisen ja pirtun olevan halpaa. Ainoana parantamisen arvoisena asiana Järvinen mainitsee naisväen puutteen.⁶² Vaikuttaakin siltä, että Järvinen eli tavallista nuoren miehen elämää, jossa viihdykkeillä oli suuri arvo viihtymisen kannalta.

Haminassa olon aikana Järvinen ylennettiin itsenäisyyspäivänä 1922 luutnantiksi. Komennus kuitenkin päättyi neljä kuukautta alkamisen jälkeen, ja Järvinen määrättiin Tampereen Rykmentin II pataljoonan esikunnan adjutantiksi.⁶³ Takaisin Lahteen tultuaan Järvisen kiinnostuksen kohteet hieman muuttuivat. Järvinen kirjoittaa veljelleen Veikko Järviselle

⁵⁸ Suomen kadettikoulun päästötodistus, 31.3.1922, PK 2137/1, KA.

⁵⁹ Tasavallan Presidentin sotilaskäsky N:o 17, 31.3.1922, PK 2137/1, KA.

⁶⁰ Järvinen, Yrjö Aleksis, kantanotti, KA.

⁶¹ Yrjö Järvisen kirje kotiväelle, 23.9.1922, PK 2137/1, KA.

⁶² Yrjö Järvisen kirje Eino Järviselle, 30.10.1922, PK 2137/1, KA.

⁶³ Tasavallan presidentin sotilaskäsky N:o 60, 6.12.1922, Järvinen, Yrjö Aleksis, nimikirjanote n:o 19197:n liitteenä, KA. *Tampereen rykmentti 1918–1938: 20 - vuotisjulkaisu*, Lahden kirjapaino- ja sanomalehti osakeyhtiö, Lahti 1938, s. 297.

tavanneensa mukavan tytön, alkaneensa jälleen aktiivisesti lukemaan ja ostaneensa valokuvauskoneen.⁶⁴

Palvelusuransa aikana Järvinen käyttäytyi varsin mallikkaasti. Ainoat rangaistukset sijoittuvat Tampereen Rykmentin aikaan. Vuosien 1922–1924 välisenä aikana Järvistä rangaistiin kuudesti. Muistutukset tulivat yhtä lukuun ottamatta ilmoitusten huolimattomasta laatimisesta. Ainoa poikkeus oli 26.6.1922 suullinen muistutus ja nuhteet upseeriston läsnä ollessa hevosen käyttämisestä yli määräajan.⁶⁵ Rangaistukset vaikuttavat johtuneen lähinnä huolimattomuudesta.

Nykypäivään verrattuna 1920-luvun puolustusvoimat oli varsin erilainen paikka. Jos harjoitukset tuntuvat nykyään pitkiltä tai tehtävät tulevat yllättäen eteen, voi vain arvailla Järvisen tuntemuksia 1.6.1923. Illalla kello 20.30 tuli ilmoitus, että Järvinen määrätään komppanian kanssa Uttiin pioneeri-töihin. Lähtö oli käsketty seuraavaksi aamuksi kello 07.00. Kyse ei ollut viikon mittaisesta harjoituksesta, vaan takaisin palattiin 29.8.1923. Harjoituksesta Järvinen toteakin: *Kyllä olikin jo kyllin pitkä leiriaika ainakin minulle, mutta menihän tuo.*⁶⁶

Edellä mainittu komennus osoittaa henkilöhistorian tutkinnan vaikeuden. Järvisen kirjoittamat kirjeet ovat ainoa maininta komennuksesta. Tämä osoittaa, kuinka helposti nuoren upseerin tekemiset hukkuvat ajan kuluessa. Hyvälläkin tutkimustyöllä saattaa henkilön historiaan jäädä aukkoja, joista nykyään käytössä olevista lähteistä ei löydy mainintoja. Kirjeiden ollessa ainoa lähde on kuitenkin mahdollista, että Järvinen liioitteli komennustaan. Tampereen rykmentti kuitenkin harjoitteli kesäisin, vuosien 1921–1933 välisenä aikana, Utissa. Leirien kesto oli vuoteen 1927 saakka kaksi kuukautta. Vuodesta 1928 alkaen leirit kestivät yhden kuukauden. Utin leiri mahdollisti laajat taisteluharjoitukset muiden rykmenttien kanssa.⁶⁷

⁶⁴ Yrjö Järvisen kirje Veikko Järviselle, 16.4.1923, PK 2137/1, KA. Jokainen kirjeessä mainittu asia on mielenkiintoinen tarkasteltaessa Järvisen myöhempää elämää. Järvisen tapaama tyttö oli luultavasti tuleva vaimo Siiri Emilia Järvinen. Lukemisella Järvinen tarkoitti omien sanojensa mukaan tekstejä, joilla oli merkitystä. Todennäköisesti Järvinen alkoi siis aktiivisesti kehittää tietoaan, joita myöhemmän uran aikana pystyi käyttämään hyödyksi. Viimeisenä asiana mainitun valokuvauskoneen myötä Järvinen aloitti loppuelämänsä kestävä harrastuksen. Järvisen ottamia kuvia löytyy Kansallisarkistossa olevasta kokoelmasta PK 2137.

⁶⁵ Yrjö Järvisen upseeriarvostelu, 8.11.1927, Järvinen, Yrjö Aleksis, kankortin liite, KA.

⁶⁶ Yrjö Järvisen kirjeet Eino Järviselle, 13.6.1923, 16.8.1923 & 31.8.1923, PK 2137/1, KA.

⁶⁷ *Tampereen rykmentti 1918–1938: 20 - vuotisjulkaisu*, (1938), s. 158.

Tampereen Rykmentissä panostettiin upseerien tieto- ja taitotason kehittämiseen. Vuosina 1925–1926 Tampereen Rykmentti komensi Järvisen ja muut rykmentin upseerit sotilaspedagogiikan kursseille, 3. Divisioonan esikuntaan Mikkeliin. Kurssien tarkoitus oli estää asevelvollisille tarjottavan opetuksen luentomaisuus. Kurssien jälkeen opetus muuttuikin havainnollisemmaksi, toiminnallisemmaksi ja yleisesti paremmin suunnitelluksi. Upseereille järjestettiin karttajarjoituksia sekä määrättiin taktiikan kotitehtäviä. Upseereja myös komennettiin Helsingissä ja Viipurissa järjestetyille varuskuntaluennoilta seuraamaan ajankohtaisten aiheiden käsittelyä. Varuskuntaluennoilta kerätty tieto jaettiin luennoimalla rykmentin muille upseereille.⁶⁸

Vuosina 1924–1928 Järvinen toimi Tampereen Rykmentissä komppanian päällikön viransijaisena, neljässä eri komppaniassa. Taistelukoulun komppanianpäällikkökurssin 13.5.1928–2.8.1928 suorittanut ja kapteeniksi 16.5.1928 ylennetty Järvinen sai johtoonsa rykmentin 1. Komppanian. Komppaniaa Järvinen johti vuonna 1932 alkaneeseen sotakorkeakoulun saakka.⁶⁹

Järvisestä vuosien 1925–1927 välisenä aikana tehtyjä upseeriarvosteluita lukiessa pääsee ehkä parhaiten käsiksi henkilön persoonaan. Arvostelut ovat tehneet joko rykmentin komentaja eversti Juho Heiskanen tai rykmentinkomentajan viransijainen majuri Martin Berg. Heiskanen tunsi Järvisen tämän sotilasuran alkuajalta. Järvisen opiskellessa Vöyrin sotakoulussa Heiskanen toimi koulun johtajana. Ennen kadettikoulua Järvisen palvellessa Pohjois-Savon Rykmentissä Heiskanen toimi Rykmentin komentajan apulaisena.⁷⁰ Berg taas oli Tampereen Rykmentin II pataljoonan komentaja ja Järvisen lähin esimies. Vuoden 1925 upseeriarvostelussa on kohdassa *silmiinpistäviä ominaisuuksia tahi erikoisia kykyjä tai puutteita* maininta: *Hyvin hiljainen ja suljettu luonne.*⁷¹ Lähes sama teksti toistuu myöhemmissäkin arvosteluissa. Asia on mielenkiintoinen, koska Järvisen kirjoittamien kirjeiden perusteella saa kuvan varsin eläväisestä nuoresta miehestä. Järvinen on myöhemmin kirjoittanut julkisen esiintymisen tuottaneen hänelle vaikeuksia ja harkitsemattomien sanojen

⁶⁸ *Tampereen rykmentti 1918–1938: 20 - vuosijulkaisu*, (1938), s. 166–167, 207 & Järvinen, Yrjö Aleksis, nimikirjanote n:o 19197, KA.

⁶⁹ Järvinen, Yrjö Aleksis, nimikirjanote n:o 19197, KA. Taistelukoulun komppanianpäällikkökurssin todistus, 2.8.1928, PK 2137/1, KA. *Tampereen rykmentti 1918–1938: 20 - vuosijulkaisu*, (1938), s. 298–300.

⁷⁰ Myllyniemi, Urho: *Heiskanen, Juho Henrik (1889–1950)*, 2004, <http://www.kansallisbiografia.fi/kb/artikkeli/7804/>, 1.3.2016

⁷¹ Yrjö Järvisen upseeriarvostelu, 3.11.1925, Järvinen, Yrjö Aleksis, kantakortin liite, KA. *Tampereen rykmentti 1918–1938: 20 - vuosijulkaisu*, (1938), s. 120–121.

tarkoituksen jääneen yleensä kuulijalle epäselväksi.⁷² Järvinen ilmeisesti harkitsi sanomisiaan tarkkaan, mikä näyttäytyi hiljaisuutena ulkopuolisille. Todennäköisesti pitkälti tämän takia Järvinen oli melko huomaamaton persoona uransa alkuaikoina.

Voidaan pohtia, oliko vuosien 1900–1928 välisenä aikana Järvisessä mitään tutkimisen arvoista. On totta, että Järvisen rooli puolustusvoimissa ei ollut tuolloin suuri, mutta vuodet tarjoavat tutkijalle kaksi asiaa, jotka heijastuvat tärkeinä Järvisen myöhempään elämään. Ensinnäkin Järvisen persoona, jota edellä käsittelemällä, pysyy muuttumattomana hänen elämänsä ajan. Oman analyysinsä lisäksi esimerkiksi eversti Valo Nihtilä⁷³ on 1970-luvulla Kaarlo Viljasta⁷⁴ kuvaillessaan todennut Järvisestä seuraavaa: *Oli toinenkin hiljainen mies, esikuntapäällikkö Järvinen. Heidän toiminnassaan ei ollut vauhtia, mutta järkeä kylläkin.*⁷⁵

Toiseksi Järvinen näyttäytyy kirjeidensä perusteella hyväksi kirjoittajaksi. Vaikuttaakin siltä, että Järvisen ulosanti on parhaimmillaan kynän kautta tuotettuna. Ehkäpä osittain tästä syystä Järvinen valittiin vuonna 1928 Tampereen Rykmentin 10-vuotishistorian toimikuntaan.⁷⁶ Toimikunnan työ sai palstatilaa Suomen Sotilas -lehden sivuilta kolmen artikkelin verran vuonna 1928.⁷⁷ Kaikki artikkelit syntyivät Järvisen kynästä. Järvinen kirjoitti Suomen Sotilas lehteen vielä kahdesti vuonna 1929, aiheina Tampereen Rykmentin omaisten päivät sekä asevelvollisten asenne.⁷⁸

⁷² Yrjö Järvisen päiväkirjamerkintä, 6.11.1943, PK 2137/2, KA.

⁷³ Valo Konstantin Nihtilä (1896–1973) oli Eversti ja suomalaisen taktiikan opettaja. Y. A. Järviselle Nihtilä tuli tutuksi sotakorkeakoulussa, Nihtilän toimiessa Järvisen taktiikan opettajana. Jatkosodassa Nihtilä toimi päämajan operatiivisen osaston päällikkönä. Nihtilän sotilasura päättyi tuomioon, osallisuudesta asekatkentaan. Nihtilän artikkeleita julkaistiin 1930-luvulla eri sotilas julkaisuissa. Sotilasuransa jälkeen Nihtilä kirjoitti aktiivisesti Suomen Kuvalehteen. Ks. Määttä, Vesa: *Nihtilä, Valo (1896–1973)*, 2001, <http://www.kansallisbiografia.fi/kb/artikkeli/7709/>, 21.5.2015.

⁷⁴ Kaarlo Viljanen (1893–1942) päätyi jääkärikoulutuksen kautta sotilasuralle. Talvisodassa Viljanen osallistui Tolvajärven suunnan taisteluihin ja jatkosodassa toimi 4. Divisioonan komentajana, esikuntapäällikkönään Y. A. Järvinen. Viljanen ylennettiin kaatumispäivänään kenraalimajuriksi. Ks. Uola, Mikko: *Viljanen, Kaarlo (1893–1942)*, 2007, <http://www.kansallisbiografia.fi/kb/artikkeli/7842/>, 21.5.2015.

⁷⁵ Eversti Nihtilän muistitiedot 12.3.1971–16.5.1972, PK 1969/1, KA.

⁷⁶ Järvinen, Yrjö Aleksis, nimikirjanote n:o 19197, KA.

⁷⁷ Ltn. J–n.: *Katkelmia TR:n 10-vuotistaipaleelta*, Suomen sotilas 1928(a), s. 342 & PK 2137/1, KA. Ltn. J–n.: (1928b), s. 231–233. Luutn. J–n.: *Tampereen Rykmentti 10-vuotias 6.4.28.*, Suomen sotilas 1928, s. 328–329 & PK 2137/1, KA.

⁷⁸ Y. J.: *Omaisten päivät*, Suomen sotilas 1929, n:o 28/29 & PK 2137/1, KA. Y.A.J.: *Pojastako polvi huononee*, Suomen sotilas 1929, s. 169 & PK 2137/1, KA.

Innokas ja selkeä kirjoitustyyli tekevät artikkeleista tutustumisen arvoisia, vaikka taktiikan alan vaikuttamisen kannalta niillä ei ole merkitystä. Artikkeleiden suurin merkitys lienee ollut niiden innostavuus tekijälleen. Julkaistut artikkelit olivat todennäköisesti merkittävä ponnahduslauta Järvisen vuonna 1929 perustaman joukko-osastolehden Tapparan synnylle.

2.2 Tappara-lehti

Maaliskuussa 1929 Järvinen esitti Tampereen Rykmentin⁷⁹ komentajalle, Eino Koskimiehelle (Forsman), ehdotuksen oman joukko-osastolehden perustamisesta.⁸⁰ Ehdotus tuotti nopeasti tulosta ja Tampereen Rykmentin vuosipäivänä 4.4.1929 ilmestyi Tapparan, Tampereen Rykmentin joukko-osastolehden, ensimmäinen numero.⁸¹ Lehden tarkoitus oli luoda side kasarmien ja sen henkilöstön täydennysalueen välille, sekä lisätä isänmaanrakkautta ja puolustustahtoa lukijoiden keskuudessa.⁸² Päätoimittajan paikalla istunut Järvinen säilyttikin edellä mainitut teemat lehden parissa työskennellessään.

Järvinen toimi Tapparan päätoimittajana vuosina 1929–1932.⁸³ Tänä aikana Järvinen kirjoitti Tapparan sivuille ainakin 46 artikkelia, jotka voidaan jakaa kolmeen osaan. Tarinan tavoin etenevät opetuskertomukset, maanpuolustustahtoa kasvattavat kirjoitukset sekä katsaukset Tampereen Rykmenttiin ja sen lähiseutuun. Opetuskertomuksiksi luokiteltavia artikkeleita julkaistiin seitsemän kappaletta⁸⁴. Maanpuolustustahtoa kasvattavia artikkeleita oli 31⁸⁵.

⁷⁹ Vaasassa perustettiin 14.3.1918 2. Jääkärirykmentin Täydennyspataljoona, josta muotoutui 4.4.1918 5. Jääkärirykmentti. Rykmentin komentajaksi määrättiin 15.4.1918 Jääkärimajuri Österman. Vapaussodassa rykmentti sai tehtäväkseen Viipurin vasemman sivustan suojaamisen, sekä Viipuri–Pietari radan katkaisemisen. Molemmat tehtävät rykmentti täytti. Vapaussodan jälkeen rykmentin nimeksi vaihtui 26.8.1918 Kuopion Jalkaväkirykmentti 4. 15.3.1919 nimi vaihdettiin Tampereen Rykmentiksi, koska miehistöä rykmenttiin alettiin ottaa läntisestä Hämeestä. Rykmentin vuosipäiväksi määrättiin sen perustamispäivä ja samalla Tampereen valloituksen vuosipäivä. Vuonna 1928 vuosipäivä vaihdettiin huhtikuun 6:ksi, koska Tampereen valloituksen katsottiin kyseisellä päivämäärällä lopullisesti päättyneen. Lahteen rykmentti siirrettiin kokonaisuudessaan vuonna 1920. Ks. Järvinen Jyrki: *Tampereen Rykmentti 12 vuotias*, Tappara n:o 4/1930, s.1 ja *Katsaus Tampereen Rykmentin oloihin*, Tappara N:o 12/1930, s. 1.

⁸⁰ *Tampereen rykmentti 1918–1938: 20 - vuotisjulkaisu*, (1938), s. 13.

⁸¹ Vuosikertomus, ”Tapparan” toimintavuodelta 1929, 3.3.1930, PK 2137/1, KA.

⁸² Toimitus: *Tapparan tarkoituksperät*, Tappara näyttenumero 1929, s.1.

⁸³ Tapparan numeroiden 1/1929–2/1932 sivuilla julkaistut toimituksen kokoonpanot.

⁸⁴ Jyrki: *Sotilaskarkuri*, Tappara n:o 7/1929(b). Jyrki: *Pukinsorkat piiloon*, Tappara n:o 3/1930(c). Jyrki: *Sinappikaasun välttäminen*, Tappara n:o 6/1930(b). Jyrki: *Käyttäytyminen eksyneenä, haavoittuneena ja vankina*, Tappara n:o 7/1930. Jyrki: *Elateia*, Tappara n:o 10/1930. Jyrki: *Tykistön apu*, Tappara n:o 3/1931(b). Jyrki: *Liikekannallepano*, Tappara n:o 4/1931(a).

Artikkeleita, jotka tarjosivat katsauksia Tampereen Rykmenttiin ja sen lähiseutuun, oli kahdeksan kappaletta⁸⁶.

Opetuskertomuksilla tarkoitan Järvisen laatimia artikkeleita, joiden on tarkoitus opettaa lukijalleen kirjoittajan haluamia asioita. Artikkelit etenee keksityn tarinan mukaisesti. Tarinan aikana kirjoittaja tuo lukijan tietoisuuteen huomaamatta opetettavat asiat. Järvisen kaikki seitsemän tekstiä ovat varsin onnistuneita kokonaisuuksia. Teksteistä kolme nousee tutkimuksen kannalta erityisen mielenkiintoisiksi.

Järvinen kirjoittaa Tapparan numerossa 7/1930 otsikolla: *Käyttäytyminen eksyneenä haavoittuneena ja vankina*. Tarina etenee yksittäisen rohkean sotilaan näkökulmasta. Sotilas eksyy omasta joukosta, liittyy toisen osaston taisteluun, haavoittuu ja joutuu vangiksi. Oleellista ei niinkään ole mielenkiintoinen tarina, vaan tapa jolla Järvinen esittää lukijalle oikeat toimenpiteet jolla kustakin tilanteesta selvitään.⁸⁷ Järvinen kirjoittaa esimerkiksi seuraavasti:

⁸⁵ Jyrki: *Sotilaskasvatuksen kansantaloudellinen merkitys*, Tappara n:o 1/1929(c). Jyrki: *Siellä kotona*, Tappara n:o 1/1929(b). Jyrki: *Aktiivista vastarintaa*, Tappara n:o 1/1929(a). Jyrki: *Omaisten päivien jälkeen*, Tappara n:o 4/1929(b). Jyrki: *Tartu tarjottuun käteen*, Tappara n:o 2/1929(b). Jyrki: *Se ”Tuntematon siviilimies”*, Tappara n:o 2/1929(a). Jyrki: *Evästä sotaharjoitusmatkoille*, Tappara n:o 4/1929(a). Jyrki: *Alokkaille*, Tappara n:o 5/1929. Jyrki: *Mitä on bolshevismi*, Tappara n:o 7/1929(a). Jyrki: *Hukkaan kuluttua aikaa*, Tappara n:o 8/1929. Jyrki: *”Ruununraakki” ja ”Santsari”*, Tappara n:o 2/1930. Jyrki: *Sukunimistä pari paha sanaa*, Tappara n:o 5/1930(b). Jyrki: *Mielenkiintoinen kirjauuteus*, Tappara n:o 5/1930(a). Jyrki: *Reserviharjoituksiin saapuville aliupseereille*, Tappara n:o 6/1930(a). Jyrki: *Rehellisyys maan perii*, Tappara n:o 8/1930. Jyrki: *Ikäluokkain vaihtuessa*, Tappara n:o 9/1930. Jyrki: *Sotilaspassin merkitys*, Tappara n:o 3/1931(a). Jyrki: *Harrastuksista vieläkin*, Tappara n:o 1/1931. Jyrki: *Sotilastoveruus*, Tappara n:o 2/1931. Jyrki: *Paheitten pesät*, Tappara n:o 5/1931. Jyrki: *Reservit ”tullessa”*, Tappara n:o 6/1931. Jyrki: *Kaikki urheilemaan*, Tappara n:o 7/1931. Jyrki: *Sairauttako vai pelkkää tyhmyyttä*, Tappara n:o 8/1931. Jyrki: *Tervetuloa, alokkaat!*, Tappara n:o 9/1931. Jyrki: *Sotilaskuri*, Tappara n:o 10/1931. Y. J.: *Miehen sanoja miehille*, Tappara n:o 11/1931(b). Y. J.: *Kaivattu lisää sotilasammattikirjallisuuteen*, Tappara n:o 11/1931(a). Järvinen, Y. A.: *Hämäläiset jäähyväiset*, Tappara n:o 11/1931. Jyrki: *Tasavallan presidentti 70-vuotias*, Tappara n:o 12/1931. Jyrki: *Kieltolaki ja raittiusaste*, Tappara n:o 1/1932. Jyrki: *Kanta-aliupseerin asemasta*, Tappara n:o 2/1932(a).

⁸⁶ Jyrki: *Näsijärven uhrin ja me – tällä kertaa tänne jääneet*, Tappara n:o 6/1929. Jyrki: *Omaisten palsta*, Tappara n:o 3/1930(b). Jyrki: *Tampereen Rykmentti 12 vuotias*, Tappara n:o 4/1930. Jyrki: *Vastasyntynyt pikkupojan silmin nähtynä*, Tappara n:o 11/1930. Jyrki: *Katsaus Tampereen Rykmentin oloihin ja elämään*, Tappara n:o 12/1930. Jyrki: *Toveripiiristä poistuneita*, Tappara n:o 4/1931(b). Y.J.: *Omaisten palsta*, Tappara n:o 11/1931(c). Jyrki: *Toimitus toisiin käsiin*, Tappara n:o 2/1932(b).

⁸⁷ Jyrki (Tappara n:o 7/1930), s.3.

Kuultuaan, että oma komppania on usean kilometrin päässä yhtyi hän taisteluun tapaamansa joukkueen mukana. Hän tiesi menetelleensä oikein näin tehdessään ja samalla muisti hän senkin, että taistelun loputtua hänen tulee pyytää tältä joukkueenjohtajalta todistus, jossa on mainittu minkä ajan hän on ollut tämän alaisuudessa, sekä kiirehtiä sen jälkeen omaan joukkoonsa.⁸⁸

Tapparan numerossa 6/1930 Järvinen kirjoittaa otsikolla: *Sinappikaasun välttäminen*. Kyseessä on edellisen kaltainen opetustarina eri aiheella. Tapparan kohdeyleisön ollessa palvelusta suorittavat varusmiehet, on tämän kaltaisella tekstillä luultavasti olemassa otollinen maaperä. Järvinen todennäköisesti onnistuikin huomaamatta syventämään asevelvollisten osaamista kirjoittamalla seuraavasti:

Kun tiedetään vihollisen viime yönä ampuneen kaasuaamuksia, on etenkin sinappikaasuvaara suuri heti auringon noustessa. Se kaasuaine on nyt vielä nesteenä maassa, ihan samoin kuin kastekin, mutta kun aurinko alkaa lämmittää, haihtuu tuo neste vähitellen ja muodostaa myrkyllisiä pilviä. Niillä on joko sinapin tai apteekkihuoneen hajua muistuttava haju.⁸⁹

Mahdollisesti Järvisen tarinallisten kirjoitusten vaikutusmahdollisuudet huomattiin yleisesti, sillä Tapparan numerossa 3/1931 ilmestyi ensimmäinen Järvisen kirjoittama opetuskertomus, joka oli sijoitettu otsikon *Opetusosasto* alle. Tutkimuksen kannalta mielenkiintoisin Järvisen opetuskertomus ilmestyi otsikolla *Liikekannallepano*, Tapparan numerossa 4/1931. Kirjoitus sinällään on samankaltaista yhden sotilaan näkökulmasta kirjoitettuja toimenpiteitä liikekannallepanon sattuessa, mutta ensimmäisen kerran tarinan aihe koskettaa isompia kokonaisuuksia. Järvinen kuvailee varsin seikkaperäisesti, mitä toimenpiteitä liikekannallepanon jälkeen tapahtuu. Asiaan perehtynyt lukija huomaa, että rivien väliin on piilotettu kenttäarmeijan liikekannallepanon elementit. Asia ei enää kosketa pelkästään yksittäistä taistelijaa, vaan paljon suurempaa kokonaisuutta. Järvinen mainitsee muun muassa liikekannallepanomääräyksen ilmoittamisen tapahtuvan radion välityksellä ja varustamisen tapahtuvan kasarmeilla.⁹⁰

⁸⁸ Sama.

⁸⁹ Jyrki (Tappara n:o 6/1930b), s.4.

⁹⁰ Jyrki (Tappara n:o 4/1931a), s.5.

Artikkelit, joiden sisältöä voidaan pitää katsauksina Tampereen Rykmenttiin ja sen lähiseutuun, löytyy Järvisen kirjoittamana kahdeksan kappaletta. Tapparan tarkoitushan oli yhdistää kasarmia ja sen lähiseutua. Tuntuukin luontevalta, että lehdestä löytyy artikkeleita, jotka avaavat kasarmin verhoja ulkopuolisille. 1930-luvun alussa asevelvollisten vanhemmille asepalvelus ja kasarmielämä olivat todennäköisesti vieraita.

Katsauksiksi luokiteltavia artikkeleita ilmestyi epätasaisin väliajoin. Suurin osa artikkeleista oli lyhyitä tiedotuksia tai kehotuksia kotiväelle. Kaksi artikkelista oli kuitenkin selkeitä ilmestyneen lehden pääkirjoituksia. Tampereen Rykmentin 12-vuospäivän lähellä ilmestyneen numeron etusivulla Järvinen kirjoitti rykmentin syntyvaiheista. Kirjoituksen tarkoitus on todennäköisesti kertoa lukijalle, miten rykmentti on muodostunut ja miten se on kehittynyt artikkelin kirjoitusajankohtaan mennessä. Toisin sanoen Järvinen on kirjoittanut helppolukuisen historiikin, jonka viimeiseen kappaleeseen on piilotettu myös Tapparan toinen tarkoitus, maanpuolustustahdon kasvattaminen. Järvinen toteaa rykmentin perustamisesta kuluneen vain 12 vuotta, mutta kovan työn tuloksena on nyt olemassa sotilaita, johon kansa voi sekä rauhan että sodan aikana luottaa.⁹¹

Merkittävin rykmenttiä koskeva artikkeli julkaistiin joulukuksi 1930. Järvinen kirjoittaa otsikolla *Katsaus Tampereen Rykmentin oloihin ja elämään*. Järvinen ottaa lukijan mukaan matkalleen rykmentin porttien sisäpuolelle. Monisivuisessa kuvauksessa Järvinen esittelee lukijalle tavallisen päivän kasarmilla. Artikkelin on kirjoitettu kuvitelluksi tarinaksi, jonka osapuolina ovat niin kirjoittaja kuin lukijakin.⁹² Käsiteltävän asian pukeminen tarinan muotoon on Järvisen selkeä vahvuus. Järvinen astelee niin lähelle lukijaa kuin se ylipäättänsä on mahdollista. Miten tämä sitten liittyy taktiseen vaikuttamiseen? Suoranaisesti ei mitenkään, mutta kirjoitustyyli, jota Järvinen Tapparassa käytti, periytyy hänen myöhempiin teoksiinsa.

Vuonna 1948 julkaistu teos, *Suomalainen ja Venäläinen taktiikka talvisodassa*, rakentuu tarinan ympärille. Tarina ei toki ole keksitty, mutta teoksessa Järvinen kertoo historian luoman tarinan kautta ajatuksiaan taktiikasta. Eli kuin huomaamatta esittää lukijalle oikeita ratkaisuja kiinnostavan tarinan avulla. Antti Juutilainen on todennut Järvisen teoksista seuraavaa:

⁹¹ Jyrki (Tappara n:o 4/1930), s.1.

⁹² Jyrki (Tappara n:o 12/1930), s.1–4. Artikkelin julkaistiin myös ”Lahti”-lehden numerossa 140/1930, kirjoittajana kapt Y. Järvinen, PK 2137/1, KA.

*Y. A. Järvinen ei kirjoittanut tarkemmin tarkasteltuna ainuttakaan sotahistoriallista teosta, vaan hänen kaikki kolme kirjaansa ovat nimenomaan taktiikan oppaita ja oppikirjoja. Juutilainen jatkaa vielä Järvisen kyvystä kiehtoa lukijansa: Monta kertaa lukija ihastui tekstin vaivattomuuteen ja unohtui ahmimaan teoksia kuin parhaita sotaromaaneja.*⁹³

Suurin osa Järvisen Tapparaan kirjoittamista artikkeleista rakentui maanpuolustustahdon kasvattamisen ympärille. Järvisellä vaikutti olleen kaksi teemaa, jotka toistuivat kirjoituksesta toiseen. Teemoista ensimmäinen oli, uskon, rohkeuden ja isänmaallisuuden valaminen lukijalle, toinen oli kaikille yhteisen vihollisen esiintuominen. Osa kirjoituksista oli pyhitetty ainoastaan toiselle teemoista, osa kirjoituksista taas sisälsi molemmat. Tämän kategorian artikkelit ovat tunteikkaasti kirjoitettuja. Artikkeleita lukiessa syntyy mielikuva Järvisestä, joka vuodattaa koko artikkelin yhdeltä istumalta, suoraan sydäimestä. Järvinen vaikuttaakin olevan valistusupseeri omasta tahdostaan.

Sotataidollisesti artikkelit eivät tarjoa, ainakaan tämän tutkimuksen puitteissa, mitään mullistavaa. Jotta lukija pystyy syventämään käsitystään Järvisestä, on syytä nostaa esille muutamia artikkeleita. Muodostihan tämä artikkelityyppi valtaosan Järvisen kirjoituksista Tapparan päätoimittaja vuosina.

Tapparan ensimmäisessä varsinaisessa numerossa Järvinen pureutui asevelvollisuuden saamaan kritiikkiin. Asevelvollisuutta oli Järvisen mukaan arvosteltu parhaimman miestyövoiman viemisestä hyödyttömään kasarmielämään. Järvinen kirjoitti, että Asevelvollisuusaikana opitut tiedot ja taidot testataan vasta taistelukentällä. Järvinen tunnusti, että se ei vallitsevassa tilanteessa onnistu, joten hän siirtyi pohtimaan asevelvollisuuden kasvattavia vaikutuksia. Järvisen mukaan laiskoilta työmiehiltä puuttuu itsekuri, joka sotilaalle kehittyy. Vartiomies ei pistä tupakaksi, vaikka esimies ei ole katsomassa, koska vartiomieheen on istutettu vastuunalaisuuden tunne. Kuri on kehittynyt itsekuriksi ja omatunto on herännyt. Yksilön työn ylimmäksi valvojaksi on saatava hänen oma omatuntonsa, joka seuraa aina hänen tekojaan.⁹⁴

Kieltolain aikana toimineet viinatrokarit ovat Järvisen mukaan yhteiskunnan kolmanneksi suurimpia hylkiöitä ja pahan ruumiillistumia. Järvinen jaottelee yhteiskunnan välttämättömiin, tarpeellisiin, tarpeettomiin ja vahingollisiin yksilöihin. Trokarit edustavat vahingollisia yksilöitä, jotka eivät omaa velvollisuuksia ja ovat liian laiskoja tekemään kunniallista työtä.

⁹³ Juutilainen: (1991), s.28–31.

⁹⁴ Jyrki (Tappara n:o 1/1929c), s.1.

Järvinen kehottaakin suuntaamaan yhteiskunnan vihan trokareihin *heti ryssän ja ryssän käytyreiden jälkeen*.⁹⁵ Artikkeleissaan Järvinen keskittää kaiken vihansa kolmeen edellä mainittuun ryhmään.

Palvelukseen astuville alokkaille suunnatussa artikkelissa Järvinen perustelee miksi valtiolla on oma armeija. Artikkelin lopussa Järvinen toteaa:

*Paria seikkaa tahdon vielä vakavasti mieliinne teroittaa. Kansalaistemme joukossa on sellaisia kelvottomia yksilöitä, jotka ryssien palkkaamina käytyreinä salassa työskentelevät oman synnyinmaansa ja kansansa tuhoamiseksi. Muistakaa, että isänmaallinen velvollisuutenne vaatii teitä toimittamaan nämä petturit kiinni. Toiseksi varokaa viinatrokareita. Nämä loiseläimet ovat lukemattomia sotapoikia vankilaan toimittaneet, heidän kirjansa ja maineensa pilanneet.*⁹⁶

Kuten edellisistä voi päätellä, Järvinen ei peittele vihaansa entistä emämaata vastaan. Järvisen kirjoituksista pystyy lukemaan, kuka on hänen mukaansa vihollinen. Kaikkein pisimmälle Järvinen menee kahdessa artikkelissa. Tapparan numerossa 7/1929 Järvinen käsittelee bolshevismia. Kirjoitus erottelee venäläiset talonpojat ja bolshevismia harjoittavat ryssät. Kirjoitus on sinänsä aiheellinen, koska kohdistuessaan vihaansa Järvinen käyttää aina *ryssä-*sanaa eikä mainitse venäläisiä. Artikkelissa Järvinen toteaa yksiselitteisesti bolshevismien olevan kaiken pahan alku.⁹⁷ Mistä viha alkaa, on vaikea päätellä. Vihan kypsyminen on luultavasti tapahtunut itsenäistymisen aikoihin, mutta juuret lienevät jossakin syvemmillä.

Samaa teemaa Järvinen jatkaa Tapparan numerossa 5/1930, esitellessään Suomen Suojelusliiton kokoamaa teosta *Totuus Neuvosto–Venäjältä*. Järvinen esittelee teoksen olevan puolueeton tarkastelu, mutta artikkelia lukiessa on tähän tutkijana vaikeata yhtyä. Järvinen kirjoittaa: *Kommunismien kokeilu on Venäjän tähänastisista runsaista onnettomuuksista suurin*. Tämän toteamuksen alle Järvinen esittää taitavasti oman inhonsa ja mielipiteensä bolshevismia vastaan, käyttäen apuna esiteltävän teoksen suomia mahdollisuuksia. Artikkelin lopussa Järvinen esittää lukijalle varoituksen, jonka toteutumiseen kesti yhdeksän vuotta.

⁹⁵ Jyrki (Tappara n:o 2/1929a), s.1.

⁹⁶ Jyrki (Tappara 5/1929), s.1.

⁹⁷ Jyrki (Tappara n:o 7/1929a), s.1.

*Meille suomalaisille ei tietoisuus tästä riitä. Mehän asumme ja rakennamme tuon perikatoaan kohti pyörivän hiidenkattilan reunalla. On vain ajan kysymys milloin se alkaa kiehua yli reunojen ja läikkyä rajan yli. Silloin on edessämme taistelu elämästä ja kuolemasta vakavampi kuin koskaan ennen.*⁹⁸

Yliampuvin kansallistuntoa kasvattavista kirjoituksista oli edellisen artikkelin kanssa samassa numerossa julkaistu ruotsinkielisiä sukunimiä koskeva kirjoitus. Järvinen vetoaa kirjoituksessaan suomalaisiin, joilla on ruotsinkielinen sukunimi, että nämä vaihtaisivat sukunimensä suomenkieliseen, jonka osaisivat kirjoittaa ja lausua. Järvisen mukaan myöskään, Ruotsin vallan aika ei ollut niin onnekas, että *siitä kannattaisi muistoja jättää*.⁹⁹

Ikään kuin isänmaallisuuden yhteenvetona Järvinen esittelee kolmanneksi viimeisessä Tappara numerossaan *sankarin*, joka omalla panoksellaan on taistellut väsymättä kansan hyvinvoinnin puolesta. Järvinen kuvailee presidentti P. E. Svinhufvudin kansansa esikuvana ja esimerkin näyttäjänä. Artikkelin on tiivistys Svinhufvudin isänmaan eteen suoritetuista ponnisteluista. Järvisen mukaan Svinhufvud on taistellut omalla rohkeudellaan ja järkähtämättömyydellään yhteisen hyvän eteen.¹⁰⁰

Edellä esitetyistä tyyliuunnista poiketen Järvinen kirjoitti yhden muista poikkeavan artikkelin Uusi Suomi -lehden sivuille. Järvinen esittelee Tampereen Rykmentissä syksyllä 1930 suoritettua kokeilua. Kokeilussa palvelukseen astuneet alokkaat vastasivat eräänlaiseen tulokyselyyn, jossa pyrittiin kartoittamaan alokkaan oppineisuus.¹⁰¹

Järvisen artikkeleilla on aina jokin merkitys, sanoma jonka kirjoittaja haluaa lukijoilleen välittää. Ainoa poikkeus on Tapparan numerossa 3/1930 julkaistu ”Arinatarinoita”. Teksti ei noudattele millään tapaa Järvisen tavallista tyyliä.¹⁰² Luultavasti syy artikkelin julkaisemiseen oli kirjoittajapula. Kyseessä oli jo kyseisen numeron kolmas Järvisen kynästä julkaistu artikkeli. Järvinen on myöhemmin todennut toimittaneensa lehteä pääsääntöisesti yksin ja tehneensä työt palkatta vapaa-ajalla.¹⁰³ Tätä taustaa vasten on ihmeellistä, että lehden sivuilta

⁹⁸ Jyrki (Tappara n:o 5/1930a), s. 6–7.

⁹⁹ Jyrki (Tappara n:o 5/1930b), s.1.

¹⁰⁰ Jyrki (Tappara n:o 12/1931), s. 1–2.

¹⁰¹ Järvinen, Y. A.: *Alokkaita koulunpenkillä*, Uusi Suomi n:o 44/1930 sunnuntailiite, PK 2137/1, KA.

¹⁰² Jyrki: *Arinatarinoita*, Tappara n:o 3/1930(a), s. 4.

¹⁰³ Y. A. Järvisen päiväkirjamerkintä, 6.11.1943, PK 2137/2, KA.

löytyy kolmen vuoden ajalta ainoastaan yksi artikkeli, joka vaikuttaa nopeasti ja huolimattomasti laaditulta.

Järvisen jättäessä päätoimittajan tehtävät Tapparan numeron 2/1932 ilmestymisen jälkeen, julkaistiin hänen kirjoituksiaan enää harvakseltaan lehden sivuilla.¹⁰⁴ Todennäköisesti Järvisen kynänjälkeä saatiin lukea enää seitsemän artikkelin verran. Artikkeleista kolme oli vanhojen artikkeleiden uudelleenjulkaisuja¹⁰⁵. Kaksi artikkeleista oli päätoimittaja-ajalta tuttua Järvistä valittujen teemojen, isänmaallisuus ja sotilaskasvatus, mukaisesti kirjoitettuna¹⁰⁶. Lehden perustajan viimeiseksi artikkeliksi Tapparan sivuilla jäi matkakertomus vierailustaan Saksan armeijan harjoituksessa¹⁰⁷.

Järvisen kirjoitukset muodostivat luonnollisesti, lehden sivuilla tasaisesti esiintyessään, rungon jonka ympärille lehti profiloitui. Järvisen jätettyä lehden ilme muuttui ja varsinaista lehden alkuperäisen profiloitumisen mukaista tunteellista kirjoittamista ei lehden sivuilta enää tavoita. Vaikka Järvinen julkaisi lähes kolmen vuoden ajan artikkeleitaan, jotka muodostivat lehden rungon, oli erään toisen kirjoittajan kirjoitukset esillä huomattavasti entistä päätoimittajaa pidempään. Järvisen jätettyä Tapparan muodostui lehden runko erään jääkäriin sotakokemusten ympärille. Tosin näiden sotakokemusten esille saamisessa on Järvisen rooli ollut todennäköisesti merkittävä. Voisi jopa sanoa, että ilman Järvisen innostusta lehteä ja sen kehittämistä kohtaan, olisivat nämä arvokkaat kokemukset jääneet jälkipolville kertomatta.

Järvisen onnistui houkutella veljensä Eino Järvinen kirjoittamaan kokemuksistaan. Eino Järvisen kirjoituksia julkaistiin Tapparan sivuilla numeroiden 6/1929–2/1935 välisenä aikana. Eino Järvinen kuvaili lehden sivuilla Saksassa jääkäriäoloaan sekä toimintaansa Suomessa paluun jälkeisinä vuosina.¹⁰⁸ Eino Järvisen artikkelit ovat omaelämäkerralliseen tapaan kirjoitettuja ja todennäköisesti juuri näiden artikkeleiden sisältö on toiminut Tapparan odotetuimpana luettavana. Tuntuukin siltä, että Järvisen veljesten panos on kannatellut lehteä

¹⁰⁴ Jyrki (Tappara n:o 2/1932b), s. 5.

¹⁰⁵ Jyrki: *Se ”tuntematon siviilimies”*, Tappara n:o 6/1933(b). Jyrki: *Kaikkia urheilemaan!*, Tappara n:o 6/1933(a). Jyrki: *Sotilaspassin merkitys*, Tappara n:o 7/1934.

¹⁰⁶ Jyrki: *Nykyajan ailahteluiden tarkastelua*, Tappara n:o 8/1932. Jyrki: *Elintarvetäydennys etulinjassa*, Tappara n:o 10/1932.

¹⁰⁷ Järvinen, Y. A.: *Saksan armeijan vieraana*. Tappara n:ot 1–2/1938.

¹⁰⁸ Eino Järvinen: *Muistelmia vuosikymmenen takaa*, Tappara n:ot 6/1929–2/1932, 4/1932–10/1932, 12/1932–1/1933 & 3/1933–2/1935.

eteenpäin. Eino Järvisen lopetettua kirjoittamisen Tapparän ilme muuttuu ja varsinainen punainen lanka katoaa.

Järvinen kirjoitti vuosien 1929–1932 aikana paljon. Tutkimuksen kannalta asian tekee ongelmalliseksi nimimerkkien käyttö. On todennäköisesti mahdotonta löytää kaikkia eri lehtiin kirjoitettuja artikkeleita, nimimerkkien moninaisen käytön vuoksi. Toisaalta yhtä poikkeusta lukuun ottamatta löytyneet artikkelit eivät tarjonneet mitään uutta Tapparän kirjoituksiin nähden.

Tapparän artikkelit olivat hyvin paljon kanava Järvisen omien ajatusten esille tuomiseen. Taktisen vaikuttamisen ensi askeleet Järvinen otti opetuskertomusten avulla. Niin seikkaperäisesti laaditut kertomukset ovat varmasti jättäneet lukijalle muistijäljen, joka todellisessa tilanteessa on auttanut oikean ratkaisun tekemisessä. Tätä ei kuitenkaan pystytä todentamaan, koska Järvisen opetuskertomukset ovat opetettävien asioiden koonnoksia, ikään kuin opitun tiedon yhdistämistä kokonaisuudeksi. Vaikuttamista kyllä tapahtui, koska nykypäivän lukijakin jää pohtimaan artikkelien sisältöä, mutta vaikuttaminen tapahtui yksittäisen sotilaan, ei joukon näkökulmasta. Taktiikan sijasta Tapparän artikkeleilla olikin enemmän taisteluteknistä merkitystä.

Järvisen artikkelit vaikuttavat lukijan ajatuksiin, mutta ketkä Tapparaa lukivat? Lehden näytenuumeron painos, vuodelta 1929, oli 1500 kappaletta. Rykmentin asevelvollisille sekä täydennysalueen Lotta-Svärd-yhdistyksille näytenuumero jaettiin ilmaiseksi. Painoksesta noin 500 kappaletta myytiin Lahden seudulla. Näytenuumeron jälkeen lehti muuttui kaikille maksulliseksi. Vuoden 1929 lopussa arvioitiin rykmentin asevelvollisista lehden tilanteen noin puolet. Kaiken kaikkiaan tilaajia oli 873 kappaletta. Lehteä myytiin myös asevelvollisten toimesta Lahden ja Tampereen alueilla. Kaiken kaikkiaan painoserä vuoden 1929 lopussa oli noin 3000 kappaletta.¹⁰⁹ Vaikka lehden levikkiä yritettiin aktiivisesti kasvattaa, oli kyseessä kuitenkin pienilevikkeinen paikallislehti.¹¹⁰ Pienen levikin takia Järvinen kykeni kyllä vaikuttamaan, mutta varsin rajalliseen lukijakuntaan.

Tapparalla ja sen myötä näkyvämmällä toiminnalla Tampereen Rykmentissä oli kuitenkin vaikutusta Järvisestä tehtyihin upseeriarvosteluihin. Rykmentin komentaja Eino Koskimies, kuvaili Järvistä vielä vuoden 1929 arvostelussa seuraavasti: *Hiljainen. Itseensä sulkeutuva*

¹⁰⁹ Tapparän vuosikertomus, 3.3.1930, PK 2137/1, KA.

¹¹⁰ Tapparän numeroiden 1/1929–2/1932 sivuilla julkaistut tilauskilpailut.

luonne.¹¹¹ Vuoden 1930 arvostelussa numeerinen arviointi oli parantunut ja kirjallinenkin osio oli huomattavasti antoisampaa: *Hiljainen. Tunnollinen töissään. Hyvä kynäniekka. Rykmentin lehden ”Tapparán” perustaja ja innokas sekä ansioitunut päätoimittaja.*¹¹² Oma vaikutuksensa arvosteluun on luultavasti Järvisen ja arvosteluita laatineiden henkilöiden luonteenpiirteiden kohtaaminen. Pohdiskelleva ja varovainen Koskimies muistutti Järvistä enemmän kuin edeltäjänsä reipasotteinen ja suoraviivainen Heiskanen.¹¹³

Tappara todennäköisesti nosti hiljaisen ja harkitsevaisen Järvisen paremmin esille. Tunnollinen ja ahkera kapteeni nostettiin Tampereen Rykmentin kunnianeuvoston varapuheenjohtajaksi vuosiksi 1931–1932. Aiemmin Järvinen oli toiminut neuvoston jäsenenä vuonna 1928 ja varajäsenenä 1929.¹¹⁴ Järvinen toimi samanaikaisesti Lahden kadettiin sihteerinä vuosina 1929–1931 sekä puheenjohtajana vuosina 1931–1933.¹¹⁵

Järvisen osalta taktiikan vaikuttamista ei isossa mittakaavassa voida katsoa tapahtuneen Tampereen Rykmentissä oloaikana. Vaikka Tapparán avulla Järvinen kykeni esittämään omia ajatuksia, olivat artikkelien aiheet lähinnä taistelutekniikkaa käsitteleviä. Lehden levikki oli kokonaisuudessa varsin pieni, suurimman kohderyhmän ollessa asevelvollisia. Kirjoittamiaan ajatuksia Järvinen kykeni sisällyttämään asevelvollisten kouluttamiseen. Komppanian päällikkönä toimiessaan Järvisellä oli mahdollisuus vaikuttaa oman komppanian koulutukseen. Toisin sanoen ohjata koulutusta haluamaansa suuntaan ja viedä omia ajatuksia käytäntöön. Laajempaa taktista vaikuttamista esti vielä tässä kohtaa yksinkertainen syy. Järvinen ei ollut sellaisessa asemassa, jossa kykenisi viemään omaa taktista ajatteluaan koko puolustuslaitosta käsitteleväksi.

Tampereen Rykmentissä Järvinen loi kuitenkin oman koulutuksellisen perustansa. Tapparán toimittaminen tuntui olleen Järviselle harrastus tai kutsumus, jonka avulla hän pääsi esittämään omia ajatuksiaan. Artikkelien rooli ei kuitenkaan kahdesta syystä ole merkityksetön. Ensiksikin artikkelit antavat lähtökohdan päästä lähemmäksi Järvisen ajatusmaailmaa ja toiseksi artikkelit loivat pohjan sotakorkeakoulusta alkaneille sotataidollisille kirjoituksille.

¹¹¹ Yrjö Järvisen upseeriarvostelu, 22.11.1929, Järvinen, Yrjö Aleksis, kantakortin liite, KA.

¹¹² Yrjö Järvisen upseeriarvostelu, 12.11.1930, Järvinen, Yrjö Aleksis, kantakortin liite, KA.

¹¹³ Laaksonen, Lasse: *Eripuraa ja arvovaltaa – Mannerheimin ja kenraalien henkilösuhteet ja johtaminen*, Gummerus Kustannus Oy, Jyväskylä 2004, s. 52, 205–206, 348.

¹¹⁴ Järvinen, Yrjö Aleksis, nimikirjanote n:o 19197, KA.

¹¹⁵ Myllyniemi (2004).

3. SOTAKORKEAKOULU 1932–1934

*Nykyisen aseistuksemme puitteissa emme pysty niitä torjumaan, tehtävään lohkot miten kapeiksi tahansa. Tuntuu siis siltä kuin hyökkäysvaunuaseiden puute olisi tällä hetkellä suurimpia heikkouksiamme.*¹¹⁶

3.1 Sotakorkeakoulu suomalaisen taktiikan kehittäjänä

Ennen vuonna 1924 perustettua Sotakorkeakoulua, suomalaiset upseerit hakivat korkeakoulutusta ulkomailta. Muun muassa Italian ja Ranskan sotakorkeakouluissa opiskelleet upseerit toivat korkeakoulutuksen myös Suomeen. Vuoteen 1927 saakka Suomen Sotakorkeakoulun opetus nojautui pitkälti ulkomaalaisiin opettajiin. Ulkomaalaisia opettajia arvostettiin, mutta Suomen puolustamisen erityispiirteet haluttiin tuoda opetukseen vahvemmin esille. Sotakorkeakoulun johtajana 1926–1929 toimineen eversti Lennart Oeschin myötä Sotakorkeakoulu siirtyi vuonna 1927 kokonaan suomalaiseen opettajakuntaan.¹¹⁷

Sotakorkeakoulu kärsi 1930-luvun taitteessa oppilaspulasta. Vuoden 1925 kurssin pääsyttutkintoon osallistui 56 upseeria, joista 16 hyväksyttiin kurssille. Vuonna 1928 pääsyttutkintoon osallistui enää 26 upseeria, joista 16 hyväksyttiin kurssille. Alimmillaan hakijamäärä oli vuonna 1931, jolloin ainoastaan 15 upseeria osallistui pääsyttutkintoon. Sotakorkeakoulusta vuonna 1927 valmistunut ja Sotakorkeakoulussa sotahistorian opettajana vuosina 1928–1939 toiminut J. O. Hannula¹¹⁸ esitti syyksi taloudellisen tuen ja tutkintoja vastaavien sotilasvirkojen puutteen.¹¹⁹ Upseerin ei siis ollut taloudellisesti järkevää eikä tulevaa virkauraa silmälläpitäen välttämätöntä opiskella Sotakorkeakoulussa.

Hakija- ja opiskelijamääriä vääristää myös mahdollisuus hakeutua, entisten meriittien perusteella, suoraan toiselle vuosikurssille. Epäselvä menettelytapa aiheutti erimielisyyksiä opettajien keskuudessa. Osan mielestä entisten meriittien tulisi helpottaa opiskelua. Osa taas

¹¹⁶ Järvinen, Y. A.: *Puolustuslohkojen leveydet meikäläisillä yksiköillä ja yhtymillä*, Tiede ja ase n:o 2, 1934(b), s. 105.

¹¹⁷ Manninen, Ohto: *Yleisesikuntaupseerikoulutuksen kansainvälinen tausta*, Teoksessa *Sotakorkeakoulu suomalaisen sotataidon kehittäjänä*, WS Bookwell Oy, Juva 2009, s. 19–21.

¹¹⁸ Hannula, Joose Olavi, nimikirjanote n:o 24948, KA.

¹¹⁹ Hannula, J. O.:n käsikirjoitus: *Sotakorkeakoulu vuosina 1924–1934*, s. 80–82, T 27088/Hi 5, KA.

näki, että Sotakorkeakouluun pääsy ja opetus tulisi olla kaikille tasavertainen.¹²⁰ 12.2.1934 Sotaväen päällikkönä toiminut Hugo Österman, puuttui tilanteeseen ja kuunteluoppilaita lukuun ottamatta, esti suoraan toisella vuosikurssille hakeutumisen. Tasavertaisuus ja opiskelujen aikaisen taloudellisen tilanteen pieni parantuminen sai hakijamäärät kasvamaan. Vuonna 1939 pääsykokeisiin osallistui jo 107 upseeria.¹²¹ Sotakorkeakoulun alkuvaiheiden tietynlainen epäselvyys vaikutti siihen, että luultavasti Järvisen pyrkiessä opintoihin keväällä 1932, kaikki pätevät upseerit eivät olleet hakijoiden joukossa.

Vuoden 1932 kuusipäiväiset pääsykokeet järjestettiin 9.5–14.5. Oppilaaksi pyrkivän tuli hallita taktiikan lisäksi muun muassa historia, linnoitusoppi ja venäjän kieli.¹²² Pääsykoetutkinnon vaatimukset oli lähetetty hakijoille kolmea kuukautta aikaisemmin.¹²³ Taktiikan osalta koe rakentui neljästä vaiheesta. Taktiikan sovelletussa tehtävässä tuli hakijan neljän tunnin aikana, annettuun tilanteeseen sitoen, laatia pataljoonan komentajan tilanteenarviointi, päätös sekä vaadittavat käskyt.¹²⁴ Teoreettisessa tehtävässä tuli ohjesääntöjen perusteella osoittaa hallitsevansa eri aselajien taktisen toiminnan perusteet.¹²⁵ Suullinen tehtävä järjestettiin ryhmäkeskusteluna.¹²⁶ Pääsykoeviikko päätettiin taktiikan karttatehtävällä.¹²⁷ Järvinen hyväksyttiin Sotakorkeakoulun yleisenosaston kurssille numero 9, viidenneksi korkeimmilla pisteillä, taktiikan kokeiden keskiarvon ollessa 6,5.¹²⁸ Järvisen heikko taktiikan keskiarvo ei tarkoita tämän olleen huono taktikko. Yleisesti hakijat saivat taktiikasta huonot arvosanat.¹²⁹ Tämä viittaa luultavasti vallinneisiin käsityseroihin. Upseerien tausta oli kirjava, eikä sotakorkeakoulu ollut toistaiseksi kyennyt luomaan yhtenäistä taktista pohjaa. Joukko-osastoissa harjoiteltiin taktiikkaa, mutta painotukset, vaatimukset ja yksikkökoot, eivät todennäköisesti kohdanneet Sotakorkeakoulun opetusta. Tätä olettamusta

¹²⁰ Hannula, J. O.:n käsikirjoitus: *Sotakorkeakoulu vuosina 1924–1934*, T 27088/Hi 5, KA.

¹²¹ Kurenmaa (1994), s. 24–27.

¹²² SKK:n kirjelmä n:o 221/I b/6.5.1932, Liite 1, T 21369/Dh 1, KA.

¹²³ Vaatimukset eri tutkintoaineissa, YE:n kirjelmä n:o 222/X/12.2.1932, Liite 2, SArk 958/9, KA.

¹²⁴ Sisäänpääsytestit v. 1932, Sovellettu taktiikka, T 21369/Dh 1, KA.

¹²⁵ Vaatimukset eri tutkintoaineissa, YE:n kirjelmä n:o 222/X/12.2.1932, Liite 2, SArk 958/9, KA.

¹²⁶ SKK:n kirjelmä n:o 221/I b/6.5.1932, Liite 2, T 21369/Dh 1, KA.

¹²⁷ SKK:n kirjelmä n:o 221/I b/6.5.1932, T 21369/Dh 1, KA.

¹²⁸ Sotakorkeakoulun sisäänpääsytestit keväällä 1932, T 27088/Df 7, KA.

¹²⁹ Sama.

tukee myös ohjesääntöjen puutteellisuus. Ensimmäinen jalkaväen ohjesääntö julkaistiin vasta vuonna 1932, eikä ennen tätä ollut yhteisiä rykmenttitasolle asti ulottuvia suuntaviivoja.¹³⁰

Sotakorkeakoulun opettajien merkitys opiskelijoihin ja näiden kautta koko suomalaisen taktiikan kehitykseen on merkittävä. Erityisesti pitkään opettajina toimineet ja sen myötä tehtäväänsä hyvin perehtyneet kykenivät vaikuttamaan taktiikan kehittymiseen.¹³¹ Pitkäaikaisista opettajista Järviselle oppia jakoivat, tykistötaktiikassa everstiluutnantti Ekman (opettajana 1934–1939), linnoitusopissa ja pioneiritaktiikassa everstiluutnantti Bonsdorff (opettajana 1928–1934), viestitaktiikassa everstiluutnantti Ekberg (opettajana 1930–1935), sotahistoriassa ja strategiassa everstiluutnantti Hannula (opettajana 1928–1939) ja kapteeni Viljanen (opettajana 1930–1936), sotalaitosopissa eversti Grandell (1927–1933), ase ja ampumaopissa everstiluutnantti Raatikainen (opettajana 1925–1939), sotatekniikassa majuri Ahlfors (opettajana 1933–1939) sekä yleisessä taktiikassa everstiluutnantti Nihtilä (opettajana 1928–1937).¹³²

Edellä mainittujen opettajien tausta on mielenkiintoinen ja kuvastaa pyrkimystä suomalaisen taktiikan luomiseen. Jokainen oli suorittanut Sotakorkeakoulun oppimäärän ennen opettajuuden alkua, pois lukien Bonsdorff, joka suoritti kurssin opettajuuden aikana.¹³³ Opettajien ja opiskelijoiden välisestä tasoerosta Sotakorkeakoulun ensimmäisillä kursseilla on Tynkkynen todennut seuraavaa: *opiskelija ja opettaja olivat tutkimustaitojen ja kokemuksen osalta lähes samalla tasolla*.¹³⁴ Vaikuttaakin siltä, että ensimmäisillä kursseilla opiskelleet ja kykynsä osoittaneet upseerit pääsivät melko helpolla opettajan asemaan. Pitkään opettajina toimineet taas kykenivät systemaattisesti viemään taktista ajattelua eteenpäin eli kehittämään suomalaista taktiikkaa.

Järvisen aloittaessa Sotakorkeakoulun 12.9.1932¹³⁵, taktiikan kehys oli muodostumassa ohjesääntöjen myötä. Sotakorkeakoulussa opetuksessa alettiin painottaa yleisen taktiikan lisäksi eri aselajien taktiikkaa.¹³⁶ Toisin sanoen alettiin sovittamaan pienempiä paloja osaksi

¹³⁰ Tynkkynen, Vesa: *Sotakorkeakoulu ja suomalainen sotataito 1920- ja 1930-luvuilla*, Teoksessa *Sotakorkeakoulu suomalaisen sotataidon kehittäjänä*, WS Bookwell Oy, Juva 2009, s. 67.

¹³¹ Sama, s. 95.

¹³² Kurenmaa (1994), s. 233–234.

¹³³ Sama, s. 241–242.

¹³⁴ Tynkkynen (2009), s. 84.

¹³⁵ Sotakorkeakoulun yleisen osaston diplomi, 10.9.1934, PK 2137/1, KA

¹³⁶ Tynkkynen (2009), s. 74–75.

suurempaa kehystä. Opetus oli varsin tiivistä jakautuen kevät- ja syyslukukauteen. Lukukausille laadittiin yksi viikko-ohjelma, jonka perusteella eri oppiaineiden opetus oli järjestetty pitkin viikkoa. Taktiikan ja sotahistorian opetukselle oli varattu suurimmat tuntimäärät.¹³⁷ Lukuvuosien päätteeksi järjestettiin neljälle viikolle jakautuneet kuulustelut, joiden perusteella jaettiin arvosanat eri oppiaineista.¹³⁸ Kesäksi laadittiin erillinen ohjelma ja esimerkiksi vuonna 1934 Järvinen, muiden kurssilaisten mukana, suuntasi viimeisen kuulustelun jälkeen itärajalalla järjestettyyn harjoituskokonaisuuteen. 6.6.1934 alkaneesta kesäkenttäharjoituksesta jatkettiin, linnoitusopin harjoituksen kautta, rajatiedusteluharjoitukseen. Takaisin Sotakorkeakoululle palattiin 1.7.1934. Päivän tauon jälkeen suoritettiin tutustumisia eri tehtäisiin 3.7.–8.7.1934. Tehdaskäyntien jälkeen kurssi komennettiin teknillisiin joukkoihin 9.7.–15.7.1934 väliseksi ajaksi, tarkoituksena paikata opetuksessa havaittuja puutteita. Varsin tiiviin jakson ja pääasiassa taktiikkaa käsittelevien harjoitusten jälkeen, opiskelijat siirtyivät lukuvuoden päättävälle kuukauden mittaiselle kesälomalle.¹³⁹

Taktiikan opiskelu oli varsin käytännönläheistä. Toki oppitunteja pidettiin, mutta varsinainen osaaminen kehitettiin eri harjoitteiden avulla. Opetusohjelman mukaan Järvisen toisen vuoden taktiikan opetus koostui seuraavista osa-alueista:

- 1) Teoriaa ja karttatarjoituksia sisältäneet oppitunnit.
- 2) Kotityönä toteutettu taaempien puolustusasemien puolustussuunnitelma.
- 3) Viisi vuorokauden pituista hyökkäystaistelua käsittelevää maastoharjoitusta.
- 4) Kahden viikon pituinen harjoitus Divisioonan hyökkäys- ja puolustustaistelusta talviolosuhteissa.
- 5) Kahden viikon pituinen kesäkenttäharjoitus armeijakunnan operaation johtamisesta.
- 6) Viikon pituinen rajatiedusteluharjoitus armeijakunnan operaation tiedusteluvaiheesta.
- 7) Viikon pituinen sotapeli armeijakunnan taistelusta.

Osa-alueiden osaaminen mitattiin syys- ja kevätlukukauden päättäneillä koulutöillä.¹⁴⁰

Opetusohjelmista ja järjestetyistä harjoituksista voi päätellä taktiikan opetuksen käsitelleen ensimmäisenä vuotena rykmentin ja divisioonan taistelua sekä toisena vuotena divisioonan ja

¹³⁷ Sotakorkeakoulun työjärjestykset vuosilta 1933–1934, T 21369/Db 1, KA.

¹³⁸ SKK:n loppu- ja vuositutkinnot keväällä 1934, T 21369/F 13, KA.

¹³⁹ SKK:n kirjelmä n:o 229/Os.I/24.5.1934, T 21369/F 13, KA. & SKK:n johtajan kirje viestipataljoonan komentajalle 14.6.1934. Liittyy oppilaiden komennuksiin SKK:sta joukko-osasoihin, YE:n kirjelmä n:o 752/X/14.5.1934, T 21369/F 13, KA.

¹⁴⁰ Opetusohjelmat opintovuotta 1933–1934 varten, T 21369/Db 1, KA.

armeijakunnan taistelua.¹⁴¹ Harjoituksissa opetus sidottiin käytäntöön ja opiskelijoista muodostettiin esikuntia. Opiskelijoiden tehtäviä vaihtamalla jokaiselle luotiin mahdollisuus hahmottaa käsiteltävän organisaation eri toiminnot.¹⁴² Osa harjoituksista tuki suoraan sodan ajan suunnittelua. Tynkkysen mukaan Sotakorkeakoulu kartoitti rajatiedusteluharjoituksilla operatiivisen suunnittelun perusteita.¹⁴³ Järvinen osallistui Karjalan kannaksella vuonna 1934, Valo Nihtilän suunnittelemaan, Raudun ja Valkjärven välisen alueen, yksityiskohtaiseen tiedusteluun.¹⁴⁴

Yleisen taktiikan lisäksi harjoituksiin sisällytettiin tykistö- ja viestitaktiikkaa. Esimerkiksi 10.5.–13.5.1933 toteutetun esikunta- ja viestiharjoituksen opetustarkoitus oli harjoitella divisioonan esikuntatyöskentelyä sekä huomioida erityisesti viestitys.¹⁴⁵ Taktiikan osa-alueet sekoittuivat harjoituksissa toinen toisiinsa, vaikka ne arvosteltiin itsenäisinä osa-alueina. Toimintatavan avulla valitun organisaation taistelua kyettiin harjoituksissa tarkastelemaan perusteellisemmin, koska opiskelijoita voitiin käyttää myös esikunnan aselajupseereina. Harjoitusten tilanteen suunnittelussa nousee esille yksi nimi. Lähes jokaisessa Järvisen kurssin toteuttamassa harjoituksessa Nihtilä oli mukana laatimassa perusteita. Ei tietysti voida väittää, että Nihtilä olisi yksin laatinut kaikki perusteet, mutta ilmeisesti suuntalinjat ja näin ollen taktiikan osalta tavoiteltava lopputulos on Nihtilän käsialaa. Tynkkysen mukaan Nihtilä tunsi puolustus suunnitelman ja kykeni 1930-luvulla tehokkaasti viemään omaa ajatteluaan opiskelijoiden taktisen ajattelun pohjaksi.¹⁴⁶

Nihtilän vaikutus taktiikan opetukseen näkyy hyvin Järvisen kurssin puolustustaistelua käsittelevästä luentorungosta, jonka pohjana oli *Kenttäohjesääntö II*. Nihtilä kuitenkin halusi tuoda esille ajatuksia ohjesääntöjen ulkopuolelta. Nihtilän mukaan ohjesäännöt antavat suuntaviivat, mutta jättävät maaston ja olosuhteet huomioimatta. Nihtilä nostaakin esille avomaaston ja metsämaaston erot toteamalla, että avomaastossa puolustuslinjan tulee olla vahva ja tulivoimainen, kun taas metsämaastossa puolustuksen onnistuminen perustuu

¹⁴¹ Kts. esim. Opetusohjelmat opintovuosia 1932–1933 ja 1933–1934 varten, T 21369/Db 1, KA. & Nihtilän laatima karttatehtävä n:o 1 Y9 kurssia varten, 12.10.1932, T 21369/Dg 50, KA. & Nihtilän laatima toisen vuosikurssin karttatehtävä n:o 1 Y9 kurssia varten, T 21369/Dg 50, KA.

¹⁴² Kts. esim. Vuoden 1933 kesäharjoituksen materiaali, T 21369/Dg 47, KA. & T 21369/Dg 48, KA. & Vuoden 1934 sotapelin materiaali, T 21369/Dg 56, KA.

¹⁴³ Tynkkynen (2009), s. 59–60.

¹⁴⁴ Nihtilän laatima 25.–30.6.1934 toteutetun rajatiedusteluharjoituksen käsky, T 21369/Dg 54, KA.

¹⁴⁵ Esik. ja viestikenttäharjoituksen käsky, 13.4.1933, T 21369/F 11, KA. & Tykistötaktiikan harjoitusperusteet, T 21369/Dg 51, KA.

¹⁴⁶ Tynkkynen (2009), s. 65.

reservin aktiiviseen käyttöön. Nihtilän mukaan olikin tärkeää tunnistaa maasto ja sen kautta analysoida puolustusasemien heikkoudet.¹⁴⁷ Puolustuksen onnistumisen kannalta Nihtilä nostaa esille tuliverkon merkityksen. Tuliverkon tulee olla yhtenäinen, jotta päävastarintasemaan ei jäisi aukkoja vihollisen etenemissuuntaan nähden. Nihtilän mukaan sekä sivustatuliaseet että aktiiviset asemanvaihdot takaavat puolustajalle mahdollisuuden yllätykseen.¹⁴⁸ Nihtilä näki myös, ettei voimakkainkaan puolustus kestä loputtomiin. Murron tapahtuessa tulisi sen laajeneminen estää, ja suorittaa vastahyökkäys sivustan kautta.¹⁴⁹

Nihtilä puhuu siis aktiivisesta puolustustaistelusta tai paremminkin torjuvasta puolustustaistelusta, joka pitää sisällään aktiivisuuden mahdollisuuden. Nihtilä kritisoi 1920-luvun puolivälistä saakka vallalla ollutta hyökkäysajattelua ja esitti ajatuksia puolustustaistelun kehittämisestä.¹⁵⁰ Tuskin aktiivisempi puolustus oli kokonaan Nihtilän idea, mutta tämän asema mahdollisti poikkeuksellisen hyvin uudensuuntaisen ajatusmaailman esiin tulemisen. Kuten edellä on todettu, Nihtilän ajatusmaailma tavoitti 1930-luvulla monet sotakorkeakoulun läpikäyneistä upseereista. Omalta osaltaan Nihtilä loi pohjan 1930-luvun puolivälissä sotilasaikakauslehtien sivuilla käydyille keskusteluille. Keskusteluille, jossa suomalaisen upseerikoulutuksen läpi käyneet upseerit halusivat vihdoinkin vaikuttaa suomalaisen taktiikan kehitykseen.

Järvisen taktisen ajattelun kannalta Nihtilän rooli oli siis merkittävä. Ei kuitenkaan sovi väheksyä muiden opettajien roolia. Myös muut pitkäaikaiset opettajat kykenivät jakamaan tehokkaasti omia sovellettuja ajatuksiaan opettamistaan asioista. Opiskelijat, jotka 1930-luvun aikana läpäisivät Sotakorkeakoulun, olivat pääsääntöisesti kadettikoulun läpikäyneitä. Nämä upseerit pyrkivät 1930-luvulla uudistamaan suomalaista taktiikkaa. Virka-asema oli edelleen haaste, mutta tapa, jolla nuorten upseerien ajatukset Sotakorkeakoulun perusteiden pohjalta saatiin esille, oli yksinkertaisuudessaan toimiva.

Oppilaiden ja opettajien ajatukset taktiikan kehityssuunnista vietiin muiden upseerien tietoisuuteen. Levitys toteutettiin opettajien julkaisemien kirjojen, Tiede ja Ase - vuosijulkaisun sekä Suomen Sotilasaikakauslehden muodossa. Ennen talvisotaa Tiede ja Aseessa julkaistuista artikkeleista kolmasosa oli Sotakorkeakoulun opiskelijoiden diplomitoita. Suomen Sotilasaikakauslehdessä julkaistut artikkelit olivat suppeampia.

¹⁴⁷ Nihtilän luentomateriaali 8.3.1933, s.77, T 21369/Dg 50, KA.

¹⁴⁸ Sama, s. 79.

¹⁴⁹ Sama, s. 80–81.

¹⁵⁰ Tynkkynen (2009), s. 64–65.

Kuvaavaa molemmille julkaisukanaville on Sotakorkeakoulun vaikutus. Opettajat vaikuttivat molempien julkaisujen taustajoukoissa ja osallistuivat itse aktiivisesti kirjoittamiseen. Tynkkynen onkin todennut Sotakorkeakoulun roolin olleen erityisen merkittävä taktiikan ajatusten ohjaajana ennen talvisotaa.¹⁵¹ Sotakorkeakoulu oli onnistunut luomaan kanavan, jossa nuori ja vanha upseeri kykenivät keskustelemaan rintarinnan omista näkemyksistään suomalaisen taktiikan kehittämiseksi.

Järvinen, joka 10.9.1934¹⁵² valmistui kurssinsa priimuksena, ei erotu muista opiskelijoista Sotakorkeakoulun taktiikan jaksoilla laadittujen käskyjen erinomaisuudella. Puhtaasti numerojen valossa tarkasteltuna huomataan, että Järvinen itseasiassa saavutti priimuksen pisteensä menestymällä hyvin kieliopinnoissa.¹⁵³ Toki Järvinen saavutti hyviä arvosanoja myös taktiikan opetuksesta, mutta niin saavutti moni muukin. J. O. Hannulan mukaan priimuksen pisteet eivät kertoneet koko totuutta, koska eri kurssien arvosteluperiaatteet tekivät oppilaiden rinnastamisen mahdottomaksi.¹⁵⁴

Sotakorkeakoulun taktiikan opetus kasvatti opiskelijoiden ymmärrystä. Hyppäys kompaniatasolta divisioona- ja armeijakuntatasolle oli valtava. Ei voida edes odottaa, että henkilö kykenisi välittömästi tekemään johtopäätöksiä ja soveltamaan opittuja asioista. Sotakorkeakoulu tarjosikin Järviselle näkökentän avarrusta, joka edesauttoi taktisten kysymysten pohdintaa. Se, missä Järvinen todennäköisesti erottui muista, oli kirjallinen kyky ilmaista asioita. Luultavasi tämän ja opetuksen omaksumisen ansiosta Järvisen tutkielmia julkaistiin sekä *Tiede ja Ase* -julkaisussa että Suomen Sotilasaikakauslehdessä.

3.2 Sotakorkeakoulun tuoma muutos Järvisen kirjoituksiin

Sotakorkeakoulun aikana Järvisen artikkeleita julkaistiin kaksi kappaletta Suomen Sotilasaikakauslehdessä ja yksi *Tiede ja Ase* -julkaisussa. Kaikki kolme artikkelia siirtävät Järvisen ajattelun suurempiin kokonaisuuksiin. Enää ei keskiössä ole yksittäinen sotilas, vaan suurempien joukkojen toiminta. Artikkelit olivat Sotakorkeakouluun liittyviä tutkielmia. Tämä käy ilmi Järvisen itse toteamana:

¹⁵¹ Sama, s. 87–89.

¹⁵² Sotakorkeakoulun yleisen osaston diplomi, 10.9.1934, PK 2137/1, KA.

¹⁵³ Y9:n kurssin arvosanakirjat, T 27088/Df 7, KA.

¹⁵⁴ Hannula, J. O.:n käsikirjoitus: *Sotakorkeakoulu vuosina 1924–1934*, s. 75, T 27088/Hi 5, KA.

*Diplomityöni ”Puolustuslohkojen leveydet meikäläisillä yksiköillä ja yhtymillä” julkaistiin Tiede ja Aseessa. Pari SKK:n aikalaista muuta tutkielmaani annoin opettajani kehoituksesta Sotilasaikakauslehteen.*¹⁵⁵

Sotahistorian opettajina toimineet J. O. Hannula sekä T. V. Viljanen esittelivät luennoillaan erillisiä taisteluita ja operaatioita 1600-luvulta alkaen. Esittelyjen tarkoituksena oli tarkastella strategiaa ja taktiikkaa sekä pohtia tehtyjen ratkaisujen vaikutusta taistelun kulkuun. Tunneilla esitellyistä aiheista laadittiin ryhmätöinä tiivistelmiä, joihin pyrittiin kiteyttämään opetuksen oleelliset näkökulmat. Opetuksessa laadittiin myös tutkielmia, joiden pisteytys vaikutti arvosanaan. Tutkimuksissa oppilaille annettiin tarkasteltava operaatio ja ohjeistettiin näkökulman valinnassa.¹⁵⁶ Järvisen laatima tutkielma julkaistiin Suomen Sotilasaikakauslehdessä vuonna 1934 otsikolla *Itäarmeijan operaatiosuunnitelma arvosteltuna huhtikuun 23.–25. pv:n tapahtumien valossa*. Tutkielmassa tarkastellaan sisällissodan loppuvaiheen taktisia ratkaisuja. Järvinen analysoi Viipurin ensimmäisen valtausyrityksen lähtökohtia sekä esittää johtopäätöksiä, miten hyökkäyksen olisi voinut toteuttaa paremmin.¹⁵⁷

Nykytutkijan näkökulmasta mielenkiintoiseksi tarkastelun tekee se, että Järvinen itse osallistui taisteluihin. Järvinen pystyy käsittelemään tapahtumia neutraalisti ja ainoastaan kerran täydentää tarkastelua omilla kokemuksillaan. 24.4.1918 tapahtuneeseen Säiniön aseman valtauksen liittyen Järvinen toteaa aseman puolustajien olleen suurilta osin levolla ja riisuuntuneena.¹⁵⁸ Järvisen neutraali lähestymistapa osittain epäonnistuneeseen operaatioon on kunnioitettavaa. Johdantoluvussa esitin Järvisen omia kokemuksia, joiden mukaan oman hengen menettäminen oli lähellä. On merkillistä, että omat kokemukset eivät pahemmin peilaudu Järvisen kirjoituksiin.

Artikkeli poikkeaa Järvisen Sotakorkeakoulun jälkeen julkaistuista muista artikkeleista. Artikkelissa analysoidaan historiaa taktiikan näkökulmasta. Tätä ei sovi väheksyä, ovathan Järvisen myöhemmin julkaistut teokset *Suomalainen ja Venäläinen taktiikka talvisodassa* (1948) sekä *Jatkosodan taistelut, jatkosodan taktiikkaa ja tapahtumia* (1950) vastaavanlaisia tutkielmia.

¹⁵⁵ Y. A. Järvisen päiväkirjamerkintä 6.11.1943, PK 2137/2, KA.

¹⁵⁶ SKK:n Y9 kurssin sotahistorian opetusmateriaali, T 21369/Dg 53, KA.

¹⁵⁷ Järvinen, Y. A.: *Itäarmeijan operaatiosuunnitelma arvosteltuna huhtikuun 23.–25. pv:n tapahtumien valossa*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1934(a), s. 589–595.

¹⁵⁸ Sama, s. 593.

Ensimmäinen julkaistu tutkielma ilmestyi Suomen Sotilasaikakauslehdessä vuonna 1933 otsikolla: *Tulikannan mahdollisuuksista, kokoonpanosta ja järjestelystä meillä.*¹⁵⁹ Tutkielma on laadittu Nihtilän ohjeistamana taktiikan koulutyönä. Alkuperäinen aihe oli *Tulikanta meikäläisessä hyökkäystaistelussa.*¹⁶⁰ Artikkelissa Järvinen pohtii jalkaväen takana kulkevan aseistuksen eli tulikannan, suhdetta jalkaväen iskuvoiman eli tuliportaaseen aseistukseen.

1930-luvun alusta alkaen ranskalainen puolustusajattelu sai kannatusta Suomessa.¹⁶¹ Järvisen mukaan käsitteet tuliporras ja tulikanta ovat peräisin Ranskasta. Lieneekin Ranskassa opiskelleiden upseerien vaikutusta, että kyseiset termit ovat vakiintuneet myös Suomessa. Järvisen mukaan merkittävin ero suomalaisen ja ranskalaisen taktiikan välillä on maasto. Suomessa rikkonainen maasto pakottaa muuttamaan jaottelua tulikannan ja tuliportaaseen välillä.¹⁶² Järvinen siis näkee, että lainatut periaatteet eivät suoraan sovellu suomalaisiin olosuhteisiin. Tukevat aseet, eli tulikanta, tulisi kyetä ryhmittelemään tapauskohtaisesti hyökkävään joukoon eli tuliportaaseen tavoitteita tukevaksi. Järvinen esittääkin johtopäätöksinä tulikannan osalta seuraavaa:

*Milloin konekiväärin käyttö on järjestettävissä vain tuliportaaseen aukkojen kautta tai sen sivustalta, lienee useimmiten parasta alistaa ne suurimmaksi osaksi kiv.komppanioille, sillä vahvan, yhtenäisen tulikannan toimintamahdollisuudet tulevat olemaan harvinaisempia ja rajoitettuja.*¹⁶³

Järvinen siis pyrkii tuomaan esille tarvetta sekoittaa organisaatioita eli tehdä hyökkäystaistelusta joustavampaa. Ajatus elementtien yhdistämisestä tuskin kuitenkaan oli Järvisen. Jalkaväen ohjesäännössä vuodelta 1932 todetaan seuraavasti:

*Hyökkäyksessä jalkaväen tulielimet joko sulautuvat yhteen tai jakaantuvat siten, että kevyet etenevät iskuvoiman mukana (tuliporras) raskaiden muodostaessa taemman ja kiinteämmän osan (tulikanta).*¹⁶⁴

¹⁵⁹ kapt. J-n (1933), s. 503–514.

¹⁶⁰ Aiheet kotityötä N:o 1 varten, sisältyy Y9:n kurssin vuosien 1932–1933 opetussuunnitelmaan, T 21369/Db 1, KA.

¹⁶¹ Tynkkynen (2009), s. 64.

¹⁶² kapt. J-n (1933), s. 504–505.

¹⁶³ Sama, s. 508.

¹⁶⁴ *Jalkaväen ohjesääntö II,1*, Kustannusosakeyhtiö Otavan kirjapaino, Helsinki 1932, s. 16.

Järvinen kuitenkin pyrki viemään ajattelua ohjesääntöä joustavammaksi eli jakamaan tulikannan tapauskohtaisesti mahdollisimman edullisella tavalla.

Järvinen arvosteli tutkielmassaan konekiväärien sopivuutta hyökkäykseen. Järvisen mukaan niitä olisi todennäköisesti huomattavasti vähemmän, jos ase ei olisi erinomainen puolustustaistelussa. Tutkielmansa lopuksi Järvinen esittää kritiikkiä jalkaväen aseistuksen sopimattomuudesta hyökkäykseen. Järvinen toteaa hyökkäyksen kriittisimmäksi vaiheeksi murron jälkeisen hetken. Hyökkäystä tukeneen tulikannan siirtyessä uusiin aseisiin jalkaväellä tulisi olla voimakas, liikkuva ja suuren tulivalmiuden omaava ase, jolla se pystyisi vastaamaan yllättäviin tilanteisiin. Järvisen mukaan konekivääri ei tähän sovellu, kranaatinheitin on liian hidas ja tykistöäkään ei omien tappioiden takia pystytä käyttämään. Järvinen ei sinällään pue sanoiksi millainen jalkaväen oman aseisen tulisi olla, vaan toteaa, että kysymystä olisi syytä pohtia.¹⁶⁵

Järvisen diplomityö julkaistiin Tiede ja Ase -julkaisussa vuonna 1934 nimellä *Puolustuslohkojen leveydet meikäläisillä yksiköillä ja yhtymillä*. Julkaistu versio on muokattu diplomityön arvostelijana toimineen Nihtilän esittämällä huomautuksilla.¹⁶⁶ Nuoren kirjoittajan epäilyksistä omaa osaamista kohtaan kertoo Järvisen humoristinen toteamus:

*Jos työni painetaan matalaksi niin palauta se, mutta jos se tulee julkaistuksi, niin lähetä hirvittävä summa rahaa.*¹⁶⁷

Tutkimuksessa Järvinen esitti eri maiden armeijoissa olevan vallalla kehityssuunta asemasodan välttämisestä ja pyrkimys liikkuviin operaatioihin. Ongelmalliseksi tilanteen tekee aseistus, joka on enemmän puolustukseen kuin hyökkäykseen sopivaa.¹⁶⁸

Järvinen pohti, minkä kokoinen vastuualueen leveys suomalaisille yksikkötyypeille tulisi määritellä. Järvinen kritisoi ranskalaisen divisioonan 4–5 kilometrin puolustusryhmytyksen leveyttä. Järvisen mukaan näin vahvaksi järjestetty puolustus ei mahdollista voiman

¹⁶⁵ kapt. J–n (1933), s. 512–514.

¹⁶⁶ Vertaa Järvinen, Y. A. (1934b) & Nihtilän tekemät huomautukset sekä arvostelu, Järvinen, Y. A.:

Puolustuslohkojen leveydet meikäläisillä yksiköillä ja yhtymillä, SKK:n diplomityö n:o 202, 1934, SKK 1, KA.

& Y. A. Järvisen kirje Suomen Sotatieteellisen Seuraan, 26.9.1934. PK 2610/4, KA.

¹⁶⁷ Y. A. Järvisen kirje Suomen Sotatieteellisen Seuraan, 26.9.1934. PK 2610/4, KA.

¹⁶⁸ Järvinen, Y. A. (1934b), s. 72.

keskittämistä liikkuviin operaatioihin.¹⁶⁹ Järvinen vei ajattelun Suomeen mielenkiintoisella tavalla:

*Vaikka asettaisimme joka ainoan miehen aseisiin hyökkäystä torjumaan, emme voi olla lainkaan varmat siitä, ettei rintamamme siellä ja täällä murtuisi.*¹⁷⁰

Järvinen etsikin vastausta kysymykseen, minkä levyinen lohko kestää riittävän kauan, ei siis loputtomasti. Tutkielma on varsin matemaattinen tarkastelu, jonka johtopäätöksenä Järvinen jakaa tulokset eri yksikkökoolle erilaisiin maastotyyppeihin sitoen. Järvinen toteaa, ettei Suomen maasto-olosuhteissa ole järkevää määrätä puolustuksen leveyttä, vaan jokaisen puolustuskeskuksen leveys tulisi määritellä maaston ja tavoitteiden mukaisesti. Järvisen mukaan pataljoona on suurin yksikkötyyppi, jonka voidaan katsoa sijoittuvan laskennallisesti samanarvoiseen maastoon. Näin ollen suurempien yksiköiden puolustusta pohdittaessa tulisi maasto arvostella erikseen jokaiselle pataljoonalle.¹⁷¹

Nihtilän vaikutus näkyy selvästi Järvisen ajattelussa. Teemat, maaston vaikutus puolustusryhmytyksen kokoon sekä varautuminen puolustuksen murtumiseen ovat suoraan Nihtilän taktiikan opetusmateriaalista.¹⁷² Tutkielman arvostelussa Nihtilä toteaa Järvisen syntyneen aiheeseen ja johtopäätösten olevan yleensä oikeita ja perusteltuja. Nihtilä ei kuitenkaan täysin yhdy Järvisen johtopäätöksiin vaan toteaa Järvisellä päätelmistä seuraavaa:

*Jossain määrin optimistinen ajatus puolustuslohkon leveydestä metsämaastossa ja ehkäpä päinvastainen käsitys laajojen jää- ja suokenttien puolustuksesta, sekä hiukan harhaanjohtava esitys kenttävarustusten merkityksestä lohcoleveyksiin.*¹⁷³

Nihtilän mukaan Järvinen kuitenkin käsitteli aihetta kiitettävän arvosanan mukaisesti ja tutkielma tulee herättämään laajempaa mielenkiintoa. Nihtilä antoi tutkielman arvosanaksi yhdeksän.¹⁷⁴

¹⁶⁹ Sama.

¹⁷⁰ Sama, s. 83.

¹⁷¹ Sama, s. 83 & 117.

¹⁷² Nihtilän luentomateriaali 8.3.1933, s. 77, 80, T 21369/Dg 50, KA.

¹⁷³ Nihtilän laatima arvostelu Y. A. Järvisen diplomityöstä n:o 202, *Puolustuslohkokojen leveydet meikälaeisillä yksiköillä ja yhtymillä*, 1934. Arvostelu on työn yhteydessä, SKK 1, KA.

¹⁷⁴ Sama.

Järvisen kanssa samasta aiheesta teki diplomityön myös everstiluutnantti Martti Nurmi. Nurmi pyrki tutkielmassaan etsimään vastausta puolustuslohkon maksimileveyteen. Toisin sanoen mikä lohkoleveyden tulisi enintään olla, ettei puolustustaistelu muutu viivytystaisteluksi. Nurmi päätyi jaottelemaan lohkoleveydet avomaaston, metsämaaston ja puoliavoimen maaston mukaan. Metrimääräiset enimmäisleveydet Nurmi määrittelee joukoille komppaniasta divisioonaan. Nurmi tulee kuitenkin lopputulokseen, ettei yksiselitteisiä lohkoleveyksiä voi määrittää. Lohkoleveyksille tulisi kuitenkin asettaa raja-arvot, joiden ylittyessä joukon komentajan tulisi harkita, onko puolustaminen enää mahdollista, vai tulisiko joukon siirtyä viivytystaisteluun.¹⁷⁵ Nurmi päätyy siis esittämään lohkoleveyksiä divisioonatasolle saakka, Järvisen taas todetessa, ettei pataljoonaa ylemmille tasoille ei voida määrittää ohjeleveyksiä.

Nihtilä joka arvosteli Nurmen tutkielman arvosanalla seitsemän, toteaa tutkielman olevan hieman hajanainen. Nurmi oli selvästi syventynyt tutkimaansa aiheeseen, mutta ei kyennyt kattavasti perustelemaan saavuttamiaan lopputuloksia. Nihtilän mukaan Nurmi jätti esimerkiksi hyökkäysvaunujen vaikutuksen käsittelyn puutteelliseksi. Nurmi turvautui myös liikaa ruotsalaisiin näkemyksiin, jotka poikkeavat omien ohjesääntöjen mukaisesta puolustuksesta.¹⁷⁶ Arvostelussa Nihtilä tiivistääkin koko taktiikan kehityksen. Taktiikkaa kehittäessä ei voida luoda kokonaan uutta, vaan kehityksen tulee nojautua jo olemassa olevaan ja pyrkiä kehittämään sitä kohti tavoiteltua suuntaa.

Yleisen taktiikan osalta tehtiin vielä kolmaskin diplomityö. Majuri Erkki Puomin tutkielma *Hyökkäysvaunujen taktillinen käyttö meikäläisessä maastossa sekä miten niiden torjunta olisi järjestettävä ja suoritettava*. Puomin tutkielma arvosteltiin arvosanalla kahdeksan. Tutkielmassa Puomi totesi tykin olevan hyökkäysvaunutorjuntaan sopiva mutta etulinjaan sijoitettuna liian hidas ja altis vihollisen vaikutukselle. Puomin mukaan erityisesti hyökkäysvaunutorjuntaan kehitetyt aseet ovat vasta tuloillaan. Puomi esitti ongelmaksi torjunta-aseen yhdistämisen muihin tarkoituksiin sopivaksi. Osittain ilmatorjunnan ehdoilla kevyempi torjunta-ase oli muokkautunut konekivääriksi. Puomi ei kuitenkaan esitä ratkaisua millainen torjunta-aseen tulisi olla. Puomin mukaan valinnan tulisi perustua pohdintaan liikkuvuuden, ampumasektorin ja suuntauksen välillä. Torjunnan järjestely tulisi olla joustavaa, koska eri puolustuslohkoilla hyökkäysvaunujen käyttömahdollisuudet ovat varsin

¹⁷⁵ Nurmi, M. S.: *Puolustuslohkojen leveydet meikäläisillä yksiköillä ja yhtymillä*, Sotakorkeakoulun diplomityö n:o 201, 1934, s. 1 & 29–30, SKK 1, KA.

¹⁷⁶ Nihtilän laatima arvostelu M. S. Nurmen diplomityöstä n:o 201, *Puolustuslohkokojen leveydet meikäläisillä yksiköillä ja yhtymillä*, 1934. Arvostelu on työn yhteydessä, SKK1, KA.

eri arvoiset.¹⁷⁷ Puomi tarkoittanee tällä, että tasaisen jaottelun sijasta hyökkäysvaunutorjunnalle tulisi kyetä tarvittaessa luomaan painopiste.

Tutkimusaiheet kertovat, että Sotakorkeakoulu näki puolustustaistelun kehittymisen ja hyökkäysvaunutorjunnan suomalaisen taktiikan kehittymisen kriittisinä tekijöinä. Järvisen myöhempää uraa silmällä pitäen diplomityö tarjosi kolme mielenkiintoista näkökulmaa. Ensinnäkin Järvinen esitti puolustuksen syvyyden olevan merkittävässä roolissa puolustuksen onnistumisen kannalta. Toiseksi Järvinen pohti kattavasti eri maastotyyppien vaikutusta. Kolmanneksi Järvinen esitti kannanoton hyökkäysvaunutorjunnan puutteellisuudesta.¹⁷⁸

Sotakorkeakoulun aikana julkaistut tutkielmat johdattivat Järvisen sotilasaikakauslehtien sivuilla talvisodan alkuun saakka käytyyn keskusteluun. Keskusteluun, joka välillä kärjistyi väittelyksi asti. Edellä mainitut teemat ja niiden epäkohdat esiintyivät toistuvasti Järvisen kirjoituksissa. Vaikuttaakin siltä, että 3. divisioonan esikuntaan Mikkeliin siirtynyt¹⁷⁹ Järvinen oli löytänyt oman näkökulmansa. Näkökulman, johon Sotakorkeakoulussa annettu opetus oli vahvasti vaikuttanut.

¹⁷⁷ Puomi, E. E.: *Hyökkäysvaunujen taktillinen käyttö meikäläisessä maastossa sekä miten niiden torjunta olisi järjestettävä ja suoritettava*, Sotakorkeakoulun diplomityö n:o 204, 1934, s. 44–47 & 59–60, SKK 1, KA. Työ ei sisällä arviointia. Numeerinen arvosana Kts.: Y9:n kurssin arvosanakirjat, T 27088/Df 7, KA.

¹⁷⁸ Järvinen, Y. A. (1934b), s. 83, 97–101 & 104–105.

¹⁷⁹ TR:n kirjelmä n:o 251/Ib/5.henk/20.7.1933, SArk 1410/4, KA.

4. 3. DIVISIOONAN ESIKUNNASTA ARMEIJAKUNNAN ESIKUNTAAN 1934–1939

*Lopuksi kuitenkin kaikki riippuu valmiudestamme ”panssarijyrää” vastaanottamaan, ja tässä on tärkeimpänä tekijänä panssarin murtava aseistus.*¹⁸⁰

4.1 Keskustelua hyökkäysvaunutorjunnasta

Hyökkäysvaunutorjuntakysymyksen ajankohtaisuudesta Vesa Tynkkynen on maininnut, että 1920-luvulla järjestettyjen panssarivaunukokeilujen pohjalta elettiin käsityksessä, ettei Neuvostoliitto kykenisi käyttämään panssariasetta Karjalan kannaksella. Tämä ajattelutapa alkoi kumoutua, 1930-luvun alkupuolella, Neuvostoliitosta saatujen havaintojen perusteella.¹⁸¹ Havaintojen vaikutuksesta Tynkkynen kirjoittaa seuraavasti:

*Vuodesta 1933 alkaen onkin nähtävissä selvä panssari- ja panssarintorjuntakysymysten vilkkaampi käsittely Sotilasaikakauslehdessä.*¹⁸²

Panssarintorjuntakysymystä tarkasteltaessa ei voida sivuuttaa Järvisen kahta muuta näkökulmaa puolustuksen syvyyttä sekä maaston vaikutusta. 1930–Luvulla Suomen Sotilasaikakauslehden sekä Tiede ja Ase -julkaisun sivuilla julkaistut artikkelit ovat usein teemoiltaan jotakin Järvisen näkökulmaa vastaavia. Tämä viittaa molempien julkaisujen taustalla vaikuttaneiden, Sotakorkeakoulun opettajien, näkemykseen suomalaisen taktiikan suurimmista kehitystarpeista.

Vuonna 1932 majuri Vla esitti huolensa Venäjän armeijan moottoroinnista ja totesi Kannaksen todennäköisesti, yleisestä uskomuksesta poiketen, soveltuvan hyökkäys- ja panssarivaunujen käyttöön. Vlan mukaan hyökkäysvaunutorjunta on Suomessa laiminlyöty. Tykistön ollessa käytännössä ainoa torjuntaan soveltuva ase. Tykistön hitaus tekee siitä Vlan mukaan heikosti hyökkäysvaunutorjuntaan soveltuvan. Vla määrittelee torjunta-aseelle ominaisuuksia: Aseen tulisi olla kevyt, jotta se liikkuu jalkaväen mukana. Aseen tulisi olla tehokas ja tarkka, jotta liikkuvaan panssaroituun vaunuun kyetään vaikuttamaan. Aseen tulisi

¹⁸⁰ Järvinen, Y. A.: *Väittelyä mekanisoitujen ja motomekanisoitujen joukkojen torjunnasta*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1936, s. 765.

¹⁸¹ Tynkkynen (1996), s. 80.

¹⁸² Sama, s. 82.

kyetä tukemaan jalkaväen hyökkäyksiä. Vlan mukaan liikkuvuuden takaamiseksi aseisen tulisi painaa enintään 30 kiloa. Tämän johdosta ase tulisi olla puoliautomaattinen ja kaliiberiltaan 20:n millimetrin luokkaa. Vlan mukaan tällainen ase olisi esimerkiksi sveitsiläinen hyökkäysvaunutorjuntakivääri *SOG Oerlikon*. Vla käsittelee myös hyökkäysvaunutorjunta-aseen ja ilmatorjunta-aseen yhdistämistä. Yhdistämisen olisi aina kompromissi ja parhaimpaan lopputulokseen päästäisiin erillisillä asejärjestelmillä.¹⁸³

Vlan kirjoitukseen liittyy everstiluutnantti Aarne Snellmanin opponentin puheenvuoro. Jääkäritaustainen Snellman¹⁸⁴, joka toimi Yleisesikunnan ilmapuolustusupseerina, kertoi asian olleen keväällä 1932 Yleisesikunnan keskustelun aiheena.¹⁸⁵ Snellman todennäköisesti pyrki, hoitamansa tehtävän johdosta, edistämään ilmatorjunta-aseen hankintaa. Hankintakustannusten pienentämiseksi todennäköisesti tutkittiin hyökkäysvaunutorjunta-aseen ja ilmatorjunta-aseen yhdistämistä. Snellman esittää artikkelissa kysymyksen:

*Tarjoaako nykyajan tekniikka meille aseita, jotka kuljetuskelpoisuudellaan ei ole raskasta raskasta k:ää hankalampi ja joka kuitenkin omaa tarpeellisen osumatarkkuuden ja –tehon kyseessä olevien vastustuskykyisten maalien lamauttamiseksi?*¹⁸⁶

Myös Snellman suosittelee Vlan esittämän kiväärin tapaista asetta hyökkäysvaunutorjunta-aseeksi, vaikka toteaa vaunujen käytön olevan suomalaisessa maastossa rajoittunutta. Ilmatorjunnan yhdistämisestä hyökkäysvaunutorjuntaan on Snellman Vlan kanssa samoilla linjoilla: yhdistäminen heikentäisi käyttötarkoitusta.¹⁸⁷ Vlan ja Snellmanin artikkelit ovat ikään kuin keskustelunavaus tuleville kirjoituksille. Kuten myöhemmin huomataan, samoja teemoja tullaan käyttämään aina talvisodan alkuun saakka.

Vuonna 1933 Suomen Sotilasaikakauslehden sivuilla oli kaksi aiheeseen liittyvää kirjoitusta. Artikkelit ovat kapteeni Vilho Olavi Huhtalan kirjoittamia ja käsittelevät venäläisten ajatuksia taistelusta hyökkäysvaunuja vastaan. Huhtala oli valmistunut vuonna 1931 Sotakorkeakoulun sotateknillisen osaston kolmannelta kurssilta. Artikkelien julkaisuaikana Huhtala toimi

¹⁸³ Vla (1932), s. 474–476 & 480.

¹⁸⁴ Uola, Mikko: *Snellman, Aarne (1894–1942)*, 2006, <http://www.kansallisbiografia.fi/kb/artikkeli/7772/>, 11.3.2016.

¹⁸⁵ Snellman, Aarne: *Opponentin sananvuoro*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1932, s. 485.

¹⁸⁶ Sama, s. 487.

¹⁸⁷ Sama, s. 488 & 491.

toimistoupseerina Yleisesikunnan ulkomaanosaston tilastotoimistossa¹⁸⁸ ja opettajana Yleisesikunnan järjestämällä tiedustelu-upseerikursseilla.¹⁸⁹ Huhtalan artikkelit ovat omilla kommenteilla varustettuja lyhennelmiä Venäjällä ilmestyneistä teoksista. Artikkeleissa esitellään passiiviset torjuntakeinot, kuten murrokset, kaivannot ja miinat, osana aktiivisia eli asejärjestelmien muodostamia torjuntakeinoja. Venäläisten lähdeostosten mukaan torjunta-aseiden perusominaisuudet ovat panssarinläpäisykyky, pieni hajonta, matala lentorata, suuri tulinopeus sekä laaja ja nopea suuntausmahdollisuus. Venäläiset näkivätkin Huhtalan mukaan pyörillä kulkevan kaliiperiltaan vähintään 37 millimetrinen tykin olevan torjuntaan soveltuva ase.¹⁹⁰

Suomalainen näkemys ero hyökkäysvaunutorjunnasta tulee esille jo verrattaessa Vlan kirjoitusta Huhtalan käännökseen. Käännöksen mukaan 37 millimetrin torjuntatykki on kevyt ja helposti liikuteltava. Vla taas piti jo konekivääriäkin liian raskaana. Näkemys ero johtuu joukkojen määrästä ja taistelukentän laadusta. Ulkomailta haetut vaikutteet hyökkäysvaunutorjunnasta eivät soveltuneet oletettuun suomalaiseen taistelumaastoon. Keski-Euroopan laajoilla aukeilla pienin käsiteltävä yksikkö oli yleensä pataljoona.¹⁹¹ Suomessa taas pohdittiin hyökkäysvaunutorjuntaa myös pataljoonaa pienemmillä yksiköillä.¹⁹²

Laajemmin hyökkäysvaunutorjuntaa pohdittiin Martti Terän tutkielmassa *Kenttäarmeijamme jalkaväkiaseistus* sekä artikkeleissa *Hyökkäysvaunut ja jalkaväki* ja *Jalkaväkiaseidemme ominaisuudet ja vaikutus*. Terän mukaan Venäjällä on merkittävästi lisääntynyt kiinnostus panssariaseen käyttöön. Tämä näkyy puolustuksessa hyökkäysvaunutorjunnan tehostumisena ja hyökkäyksessä pyrkimyksenä hyökkäysvaunujen käyttöön. Merkillepantavaa on Terän mukaan nopeiden mutta heikosti panssaroitujen vaunujen käyttö nopeisiin murtoihin.¹⁹³

¹⁸⁸ Yleisesikunnan ulkomaanosasto johti tiedustelutoimintaa. Ulkomaanosasto alaisina toimivat ulkomaatoimisto ja tilastotoimisto. Tilastotoimisto toteutti tiedustelutoimintaa, alaisina muun muassa Moskovan sotilasasiamiehet. Tilastotoimisto raportoi keräämänsä tiedot suoraan Yleisesikuntaan. Kts. Saressalo, Lassi: *Päämajan kaukopartiot jatkosodassa*, WS Bookwell Oy, Juva 2010, s. 11–12.

¹⁸⁹ Huhtala, Vilho Olavi, nimikirjaote n:o 33380, KA.

¹⁹⁰ Huhtala, Vilho Olavi: *Venäläisten ajatuksia hyökkäysvaunutorjunnasta*, Suomen sotilasaikakauslehti 1933(a), s. 322–323 & 339. & Huhtala, Vilho Olavi: *Venäläisten mielipiteitä taistelusta panssarivoimia vastaan*, Suomen sotilasaikakauslehti 1933(b), s. 685–686 & 688.

¹⁹¹ Huhtala (1933a), s. 339.

¹⁹² Kts. esim. Terä, Martti: *Kenttäarmeijamme jalkaväkiaseistus*, Tiede ja Ase n:o 1, 1933, s. 128–150. & Järvinen (1934b), s. 72–119.

¹⁹³ Terä (1933), s. 133.

Terä ottaa kantaa torjunta-aseistukseen toteamalla, että erilaisia kaliiperiltaan 13–75 millimetrisiä aseita on kehitetty. Terän mukaan tulisikin poiketa suuntauksesta, että torjunta-aseen tulee olla tykki kyetäkseen riittävän tehokkaaseen torjuntaan, ja ettei etulinjan jalkaväki kykene estämään hyökkäysvaunujen läpimurtoa. Terän mielestä torjunta-aseistus tulisi kehittää venäläisen hyökkäysvaunusuuntautumisen mukaisesti. Etulinjassa tulisi olla ase, joka kykenee liikkumaan jalkaväen mukana sekä vaikuttamaan kevyisiin hyökkäysvaunuihin. Terä on eri linjoilla majuri Vlan kanssa aseiden automaattisuudesta. Terän mukaan kaliiperiltaan 13–15 millimetrisen aseiden tulee olla automaattinen, koska oletettavan taistelumaaston takia vaunut ovat vain lyhyen ajan torjunnan vaikutuspiirissä. Terä sijoittaisi 2–4 etulinjan torjunta-asetta pataljoonan konekiväärikomppaniaan. Taaemman portaan torjunta-aseeksi Terä sijoittaisi, yleisen käsityksen mukaisesti, kaliiperiltaan minimissään 37 millimetrisen tykin.¹⁹⁴

Ajattelunsa tueksi Terä esitti ulkomaisia ajatuksia hyökkäysvaunutorjunnasta selostamalla Ruotsissa julkaistuja kirjoituksia. Terän mukaan Ruotsissa torjuntatykki nähtiin ainoana oikeana hyökkäysvaunutorjunta-aseena. Terä toteaa mielenkiintoisesti ajattelutavan olevan varsin keskieurooppalainen. Tähän ei kuitenkaan Suomessa tulisi sortua. Avoimeen maastoon kehitetyt torjuntavaihtoehdot eivät olisi yhtä tehokkaita peitteisessä maastossa.¹⁹⁵

Terä valmistui Sotakorkeakoulun sotateknillisen osaston kolmannen kurssin priimuksena vuonna 1931. Vuonna 1933 Terä siirtyi Yleisesikuntaan Jalkaväen tarkastajan toimistoupseeriksi. Ennen siirtoa Kenttätukirykmentti 1:n komentaja eversti Hannu Hannuksela luonnehti patterinpäällikkönä toiminutta Terää lahjakkaaksi, ahkeraksi ja laajat teoreettiset tiedot omaavaksi upseeriksi. Hannukselan sanojen tueksi Terä oli artikkeleiden julkaisuajankohtana osallisena pika- ja konekiväärin kehittämiseen tähtäävässä toimikunnassa, patruunakomiteassa, kiväärin sisämittojen tarkistuskomiteassa, sytytinkomiteassa, kiväärilautakunnassa sekä metsätaistelutoimikunnassa. Vuonna 1934 julkaistiin Terän laatima käsikirja *Epäsuora konekivääriammunta*.¹⁹⁶ Terä pystyikin tehtävänsä puolesta vaikuttamaan laajasti aseteknillisten kysymysten ratkaisuun. Terä on itse todennut omasta vaikutuksestaan seuraavaa:

¹⁹⁴ Terä (1933), s. 128–150 & Terä, Martti: *Hyökkäysvaunut ja jalkaväki*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1934(a) s. 266–272.

¹⁹⁵ Terä, Martti: *Jalkaväkiaseidemme ominaisuudet ja vaikutus*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1934(b), s. 302–323

¹⁹⁶ Terä, Martti Vihtori, ansioluettelo, PK 1168/1, KA. & Eversti Hannukselan 11.1.1933 laatima upseeriarvostelu, Liite, Terä, Martti Vihtori, nimikirjaote n:o 44240:n, KA.

*Osallistunut aloitteentekijänä, suunnittelijana, tutkijana sekä konstruktöörinä kaikkien vuosien 1932–1939 kehityksen alaisina olleiden jalkaväen ja osittain myös tykistön aseiden konstruoimiseen, kokeiluihin ja kehittämiseen.*¹⁹⁷

Suomen Sotilasaikakauslehdessä julkaistiin ennen sotia artikkeleita teemalla *katsausosasto*. Artikkeleiden tarkoitus oli esitellä ulkomailla julkaistuja sotilasaiheisia kirjoja, tutkielmia ja artikkeleita. Sisällön perusteella artikkelit todennäköisesti valittiin Suomessa ajankohtaisten aiheiden pohjalta. Vuonna 1934 Suomen Sotilasaikakauslehdessä julkaistiin kolme hyökkäysvaunutorjuntaa käsittelevää artikkelia. Saksalaisessa *Militär-Wochenblatt* -lehdessä ja ranskalaisessa *France militaire* -lehdessä julkaistujen artikkelien perusteella torjuntatykki oli saavuttanut hyökkäysvaunujen kehityksen.¹⁹⁸ Saksalainen *Wissen und Wehr* -lehti oli samoilla linjoilla ja totesi pienempien aseiden, kuten karkeakaliiperisen konekiväärin, olevan tehoiltaan liian heikkoja.¹⁹⁹

Vuodet 1932–1934 olivat julkaistujen artikkelien valossa hyökkäysvaunutorjunta- ja metsäaistelupohdintojen pelin avausta. Martti Terän kirjoituksissa perusteltiin ensimmäisen kerran tietyn tyyppistä torjunta-asetta etulinjan joukoille. Terän ajattelussa on artikkeleiden perusteella myös ensimmäisen kerran pohdittu torjunnan porrastamista. Varsinaisen keskustelun ja samalla kahden eri teeman yhteensovittamisen aloitti kuitenkin vuoden 1934 lopussa everstiluutnantti Viktor Alonzo Sundman.

Jääkäritaustainen Sundman valmistui Sotakorkeakoulusta vuonna 1932 yleisen osaston kurssin seitsemän priimuksena. Eversti Väinö Palojärvi luonnehti Sundmania johdonmukaiseksi taktiseksi ajattelijaksi, joka kuitenkin välillä pitää omia mielipiteitään ainoana oikeana vaihtoehtona. Yleisesikunnan Koulutustoimiston päällikkönä toiminut Sundman ihmetteli artikkelissaan, miksi suomalaisessa suunnittelussa halutaan hyökkäys viedä metsämaastoon ja puolustus vastaavasti aukeisiin paikkoihin. Sundmanin mukaan ohjesäännötkin toteavat metsämaaston olevan edullinen puolustajalle ja vaativa hyökkääjälle. Metsässä myös monen asejärjestelmän teho heikentyy. Tykistön tähytysettäisyydet ja vaikutuskyky ovat pienemmät, eivätkä hyökkäysvaunut kykene liikkumaan puiden välissä.

¹⁹⁷ Terä, Martti Vihtori, ansioluettelo, PK 1168/1, KA.

¹⁹⁸ Katsausosasto (kirj. S. B-n): *Mekanisoinnin vaikutuksesta sodankäyntiin*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1934, s. 90–92. & Katsausosasto (kirj. O. O. L:n): *Hyökkäysvaunutorjunta*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1934, s. 92–94.

¹⁹⁹ Katsausosasto (kirj. E.): *Nykyaikaisen sodankäynnin teknilliset probleemit*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1934, s. 673–678.

Sundman myös hieman provosoi keskustelua toteamalla hyökkääjän olevan helpompi pitää aloite avomaastossa kuin metsämaastossa.²⁰⁰

Vaikuttaakin siltä, että hieman aggressiivisella artikkelilla Sundman vaati keskustelua. Sundmanin tarkoitus lienee ollut herätellä lukijoita ymmärtämään, että harjoittelulla tulee aina olla päämäärä. Päämäärän saavuttamiseksi tulee taas käyttää oikeanlaisia keinoja. Kuten arvata saattaa, asioiden kyseenalaistaminen ja jopa kokonaan päinvastaiseksi tulkitseminen herättää aina keskustelua niin puolesta kuin vastaan. Tämä Sundmanin artikkeli laukaisi artikkeleiden sarjan, jossa myös hyökkäysvaunutorjunta-aseet pääsivät paremmin esille.

Ensimmäisenä keskusteluun tarttui 3. Divisioonan esikunnan koulutustoimiston (tsto II) päällikkö²⁰¹ Y. A. Järvinen. Järvinen kehotti lukijoita ottamasta Sundmania liian radikaalisti. Järvinen kuitenkin myönsi, että metsän ihaileminen hyökkäysmaastona on jäänyt vaille perusteluja. Järvinen kiitteli Sundmania keskustelun avauksesta. Järvisen tarkoitus saattoi olla, oman näkemyksensä esille tuomisen lisäksi, Sundmanin provosoivan kirjoituksen lukijoiden rauhoittaminen. Järvinen toteaaakin, että pelkästään kirjoituksen perusteella saatettaisiin helposti siirtyä äärimmäisyydestä toiseen. Toisin sanoen hyökättäisiin avomaastossa ja metsässä puolustuslohkot olisivat automaattisesti suuremmat. Järvinen luettelee metsämaaston etuja, joiden teemat voidaan tiivistää sanoihin salaaminen, harhauttaminen ja yllätys.²⁰²

Hyökkäys metsässä vaati Järvisen mukaan paljon resursseja. Ampuma-alat jäivät kapeiksi, jolloin raskaiden aseiden edut eivät pääse esille. Esimerkkinä Järvinen käytti konekivääriä. Perustellessaan epäsuorantulen mahdollisuuksia metsämaastossa Järvinen nosti esiin Venäjän. Järvisen mukaan Venäjä tulee hankkimaan runsaasti kranaatinheittämiä. Samoin haupitsien lukumäärää on jo lisätty suhteessa kanuunoihin. Tämä tarkoittaa, että myös metsämaastossa epäsuoraatulta kyetään käyttämään tehokkaasti murren tekemiseen.²⁰³

²⁰⁰ Sundman, Viktor: *Metsä taistelumaastona*, Suomen Sotilasajakauslehti 1934, s. 573–588. Sundman, Viktor Alonzo, nimikirjanote n:o 29841, KA. & Nimikirjanotteen Liitteenä oleva Eversti Palojärven 4/1936 laatima upseeriarvostelu.

²⁰¹ Järvinen, Yrjö Aleksis, kantakortti, KA.

²⁰² Järvinen, Y. A.: *Näkökohtia metsästä ja avomaastosta taistelumaastona*, Suomen Sotilasajakauslehti 1935, s. 73–80.

²⁰³ Sama.

Puolustuksen tulisikin Järvisen mukaan olla vahva. Jos linja on heikko ja keskitytään hyökkävään puolustukseen, ei vihollisenkaan tarvitse suunnata päävoimaansa puolustuslinjaa vastaan. Järvinen päätyy samansuuntaiseen lopputulokseen kuin diplomityössään. Taistelumaasto tulisi valita käytettävän aseistuksen ehdoilla ja valinnan jälkeen taistelua tulisi harjoitella havaintojen ja sitä myötä kehityksen saavuttamiseksi.²⁰⁴

Järvisen kanssa samoilla linjoilla oli norjalainen eversti Hans Hiorth. Hiorth ei kuitenkaan kommentoinut Järvisen artikkelia vaan kirjoitti vastauksen Sundmanin artikkeliin. Hiorthin mukaan aseistus on määräävä tekijä tehtäessä valintaa metsämaaston ja avomaaston välillä. Uudenaikainen avoimeen maastoon soveltuva aseistus puuttui Norjasta. Tämän takia taistelut tulisi viedä metsämaastoon, jossa vihollisen raskas aseistus olisi urien ja kantavan pohjan puutteen takia ongelmissa. Tällöin kyettäisiin myös hyödyntämään omaa paikallistuntemusta ja osaamista.²⁰⁵

Edelleen Hiorth tulee samansuuntaiseen johtopäätökseen kuin Järvinen. Puolustajan tulee kyetä monitasoiseen puolustukseen yhden puolustuslinjan sijasta. Tällöin hyökkääjään, joka joutuu hyökkäämään suoraviivaisesti, vaikutetaan koko taistelun ajan. Hiorthin mukaan taisteluun metsässä tulisikin kiinnittää suurta huomiota koulutuksessa.²⁰⁶ Keskustelu, joka käsitteli niin metsätaistelua, mekanisointia kuin hyökkäysvaunutorjuntaakin, oli nyt avattu.

Keskustelu metsätaistelusta katkesi vuoden 1935 osalta edellisiin artikkeleihin. Sen sijaan keskityttiin mekanisoitujen joukkojen kehitykseen ja niiden torjuntaan. Suomen Sotilasaikakauslehdessä vuonna 1935 julkaistut aiheeseen liittyvät artikkelit ovat pääsääntöisesti käännöksiä muiden maiden sotilaskirjallisuudesta. Tämä ei kuitenkaan vähennä artikkeleiden arvoa kahdesta syystä. Ensinnäkin artikkelit ovat pääsääntöisesti varustettu tekijän omilla mielipiteillä käsiteltävän asian soveltavuudesta Suomeen. Toiseksi informaation haaliminen ulkomailta osoittaa aiheen olevan ajankohtainen myös Suomessa.

Nimimerkki –s. kirjoitti panssarijoukkojen käytöstä Suomessa mahdollisesti käytävän sodan alkuvaiheessa. Kirjoittaja esittää, että tulevaisuuden sota aloitetaan panssari- ja ilma-aseen yhteistoiminnalla. Tällöin pienellä miesmäärällä päästään nopeaan etenemiseen. Liikkeen pysäyttämiseksi tulisi rakentaa panssariesteitä, joiden tulisi ulottua jopa 300 kilometriä suojajoukkojen syvyyteen. Hyökkäysvaunutorjunta-aseista kirjoittaja esittelee torjuntatykin,

²⁰⁴ Sama.

²⁰⁵ Hiorth, Hans: *Metsätaistelu*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1935, s. 285–294.

²⁰⁶ Sama.

jonka toteaa olevan tehokas 500 metrin etäisyydelle saakka, mutta liian hidaskin ainoaksi torjunta-aseeksi. Kirjoittaja pohtiikin hyökkäysvaunujen tarpeellisuutta puolustustaistelun onnistumiseksi.²⁰⁷ Nimimerkin perusteella ei kyetä analysoimaan artikkelin takana olevaa henkilöä, mutta aktiivisemmän puolustustaistelun elementit ja huoli hyökkäysvaunutorjunnan puutteellisuudesta ovat tässäkin artikkelissa esillä.

Mielenkiintoisimmaksi artikkeliksi nousee ranskalainen näkökulma hyökkäysvaunutorjunnasta. Tutkielman mukaan 37 millimetrin torjuntatykki on hyökkäysvaunujen pahin vihollinen. Alle 500 metrin matkalta kyetään kuitenkin 20 millimetrin torjuntakiväärillä ja 12–15 millimetrin torjuntakonekiväärillä saamaan hyvä vaikutus. Edelleen ranskalaisen näkökulman mukaan torjunta-aseen tulisi olla automaattinen, jotta nopeaan hyökkäysvaunuun kyetään saamaan riittävä vaikutus. Torjunta-aseet tulevatkin jakautumaan hyvän läpäisykyvyn omaaviin sekä kevyisiin ja helposti maastoutettaviin. Tutkielman esitellessä nimimerkin *V. J. O.*:n näkemyksen mukaan kevyen torjunta-aseen tulinopeus on tärkeässä roolissa, jolloin ase tulisi olla automaattinen.²⁰⁸

4.2 Keskustelu yhdistää taktiikan osa-alueita

Sotakorkeakoulun taktiikan opettajana edelleen vuonna 1935 toimineen Nihtilän arvostus oli korkealla. Sotakorkeakoulun johtaja kenraalimajuri Edvard Hanell luonnehti Nihtilää ahkeraksi, mukaansatempaavaksi ja erinomaiseksi taktiikan opettajaksi.²⁰⁹ Aiemmin esitetyn mukaisesti Sotakorkeakoulun vaikutus *Tiede ja Ase* -julkaisuun oli merkittävä. Julkaistuja artikkeleita voidaankin pitää Sotakorkeakoulun hyväksyminä. Näin ollen kolmannessa vuosikirjassa julkaistua Nihtilän tutkielmaa: *Puolustuksemme järjestyksen ja suorituksen tarkoituksenmukaisuus venäläisten hyökkäysperiaatteet huomioon ottaen*, voidaan pitää Sotakorkeakoulun näkemyksenä suomalaisen taktiikan kehityssuunnasta. Tutkielmassa Nihtilä kuvaa venäläistä hyökkäystä, jossa hyökkäysvaunut ovat suuressa roolissa seuraavasti:

²⁰⁷ –s.: *Panssarijoukoista sodan alkuvaiheessa*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1935, s. 371–378.

²⁰⁸ Katsausosasto (kirj. V. J. O:n): *Hyökkäysvaunut ja niiden torjunta-aseet*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1935, s. 550–553.

²⁰⁹ Kenraalimajuri Hanellin 14.4.1936 laatima upseeriarvostelu, Liite, Nihtilä, Valo Konstantin, nimikirjaote n:o 49644, KA.

*Hyökkäys perustuu rajoitetulla alueella tapahtuvaan sekä elävän voimansa että aseistuksensa puolesta suunnattoman ylivoiman suorittamaan yllätykseen pyrkivään iskuun, samalla kun puolustajan vastatoiminnan mahdollisuudet koko hyökkäysalueen syvyydessä ehkäistään.*²¹⁰

Nihtilä toteaaakin, että puolustuksessa tulisi kiinnittää huomiota erityisesti hyökkäysvaunutorjuntaan. Tämän johdosta ryhmytyksen tulisi olla porrastetumpaa. Syvempi ryhmitys olisi Nihtilän mukaan ratkaisu syvyyteen ulottuviin mekanisoitujen joukkojen hyökkäykseen. Nihtilän mukaan hyökkäysvaunutorjunta-aseistus tulisi olla etusijalla tulevissa hankinnoissa. Asetyyppejä Nihtilä ei tämän enempää erottele vaan tyytyy toteamaan niiden vaativan laajempaa tarkastelua.²¹¹

Nihtilän vaikutus Järvisen ajatteluun näkyy tutkielman johtopäätöksissä, jotka ovat lähes yhtenevät Järvisen, sotakorkeakoulun diplomityön kanssa. Tynkkynen onkin todennut Järvisen saaneen Nihtilän näkemykset oman taktisen ajattelunsa pohjaksi.²¹²

Järvisen ja Nihtilän peräänkuuluttamaa hyökkäysvaunutorjunnan syvyyttä pohti myös kapteeni Karl Wikman vuoden 1936 alussa. Sotakorkeakoulua käymätön Wikman²¹³ toimi Uudenmaan rykmentin yleisesikuntaupseerina. Wikmanin mukaan hyökkäysvaunu on paras hyökkäysvaunun torjunta-ase. Kirjoittaja kuitenkin tunnustaa taloudelliset realiteetit ja keskittyy pohtimaan syvyydessä toimivia torjunta-aseita. Wikmanin ehdotus kuorma-autoihin sijoitetuista torpedoveneiden tykeistä ei myöhemmin herättänyt keskustelua.²¹⁴ Luultavasti Wikmanin asema ja taktiikan koulutuksen puute vaikeuttivat ajattelun konkretisoitumista. Mielenkiintoista on kuitenkin huomata hyökkäysvaunutorjunnan syvyyden esiintyneen myös Sotakorkeakoulua käymättömien upseerien ajattelussa. Vaikuttaakin siltä, että uudenlainen aktiivinen puolustustaistelu jäi käsitteenä suomalaisen taktiikan kehitykseen.

Vuonna 1936 teemat metsätaistelu, motomekanisointi ja hyökkäysvaunutorjunta alkoivat nivoutua yhteen. Katsausosasto julkaisi vuonna 1936 kaikkiaan kuusi aiheeseen liittyvää artikkelia. Artikkeleissa otettiin huomioon venäläinen, saksalainen, japanilainen,

²¹⁰ Nihtilä, V: *Puolustuksemme järjestyksen ja suorituksen tarkoituksenmukaisuus venäläisten hyökkäysperiaatteet huomioon ottaen*, Tiede ja Ase n:o 3, 1935, s. 15–38.

²¹¹ Sama.

²¹² Tynkkynen (1996), s. 386–387.

²¹³ Wikman, Karl Leo, nimikirjanote n:o 32981, KA.

²¹⁴ Wikman, L: *Ajatuksia hyökkäysvaunutorjunnasta*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1936, s. 15–22.

itävaltalainen ja ranskalainen näkemys hyökkäysvaunuista ja niiden torjunnasta. Yleisesti artikkeleissa nostettiin torjuntakeinoista esille miinat, torjuntatykki sekä kevyempi torjunta-aseistus. Soveltuvimmaksi torjunta-aseeksi katsottiin edelleen hyökkäysvaunu. Itävaltalaisen artikkelin perusteella vaunut olivat jo saavuttaneet kehityksen huipun, joten niiden valinta pienelläkin maalla oli ajankohtainen.²¹⁵

Eversti Gunnar Heinrichs totesi hyökkäysvaunuista, ettei Suomella yksiselitteisesti ole niitä edelleenkään varaa hankkia. Kiinnostuksen tulisikin suuntautua muihin torjuntakeinoihin.²¹⁶ Jääkäritaustainen Heinrichs valmistui Sotakorkeakoulun ensimmäiseltä kurssilta vuonna 1926. Artikkelin kirjoitusajankohtana Heinrichs toimi Keski-Suomen sotilasläänin komentajan. Heinrichsin jakoi matemaattista osaamistaan tuntiopettajana Sotateknillisessä koulussa vuosina 1927–1934, opettaen mekaniikkaa ja lujuusoppia.²¹⁷

Erilainen näkökulma hyökkäysvaunutorjuntaan tuli ilmi Japanin jalkaväkikoulun laatimasta teoksesta. Artikkelin on laadittu teoksen Venäjällä ilmestyneestä versiosta. Edellisessä kappaleessa listattujen torjuntakeinojen lisäksi Japani oli kehittänyt jalkaväkikomppanioihin sijoitettavat hyökkäysvaunutorjuntaerikoisosastot. Kymmenen miehen vahvuinen osasto varustettiin miinoilla, räjähdyspanoksilla, savurasioilla ja erilaisilla sokaisuvälineillä. Torjuntaerikoisosastot taistelivat hyökkäysvaunuja vastaan neljällä eri tavalla. Ensimmäinen tapa oli heittää miina vaunun eteen ja vetää se narulla vaunun telan alle. Toisessa tavassa käytettiin räjähdyspanoksia. Partio odotti vaunun tulevan kahdenkymmenen metrin etäisyydelle ja tuhosi vaunun syöksymällä sen kimppuun. Kolmannessa tavassa vaunu sokaistiin joko savurasioilla tai tekemällä mudasta ohuella paperilla päällystettyjä kääreitä, joita heitettiin vaunun tähytysaukkoihin. Viimeisenä torjuntakeinona käytettiin yllättävää syöksymistä hyökkäysvaunun kimppuun. Vaunun päälle päästyään torjuntaerikoisosaston tuli rikkoa vaunun aseistus ja suuntausvälineet esimerkiksi hakulla. Artikkelin ajatukset eivät aiheuttaneet Suomessa keskustelua, ja toisaalta artikkelin kirjoittaja, Järvisen kanssa samalta kurssilta Sotakorkeakoulusta valmistunut, J. T. Pajunen toteaa, ettei teos tarjonnut mitään

²¹⁵ Katsausosasto (kirj. J. K.): *Hyökkäysvaunutorjunta miinoilla*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1936, s. 252–253.

Katsausosasto (kirj. Hi.): *Pienten valtioiden hyökkäysvaunut*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1936, s. 424–426.

²¹⁶ Katsausosasto (kirj. Ev. G. Heinrichs): *Motomekanisointi ja liike*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1936, s. 494–498.

²¹⁷ Heinrichs, Karl Gunnar, nimikirjanote n:o 25023, KA. & Kurenmaa (1994), s. 241.

oleellisesti uutta. Pajunen viittaa Jalkaväen ohjesääntö II:een, jonka mukaan savun sokaisemia vaunuja vastaan hyökätään yhteen sidotuilla käsikranaateilla.²¹⁸

Suomessa tapahtunutta käsitysmuutosta hyökkäysvaunujen käyttömahdollisuuksista tukevat Venäjällä julkaistut artikkelit. Artikkeleiden mukaan hyökkäysvaunuja kyetään hyvin suunniteltuna käyttämään tehokkaasti peitteisessä maastossa. Pääsääntöisesti metsämaastoa käytetään kuitenkin hyökkäysryhmytyksen suojaamiseen. Varsinainen hyökkäys toteutetaan avonaisemmassa maastossa jalkaväen puhdistuessa väliin jäävät metsäalueet. Artikkeleiden mukaan hyökkäysvaunuja tulisi käyttää massamaisesti, ja niiden suurin uhka oli puolustuslinjan taakse sijoitetut torjuntatykit. Etulinjassa olevaa torjunta-aseistusta ei artikkeleissa käsitelty.²¹⁹

Sundmanin aloittamaan metsätaistelua käsittelevään keskusteluun esitti seuraavaksi omat ajatuksensa majuri Oras Selinheimo. Selinheimo oli valmistunut Sotakorkeakoulusta vuonna 1927 yleisen osaston toiselta kurssilta. Kirjoituksen julkaisuajankohtana Selinheimo palveli Tampereen Rykmentissä pataljoonan komentajana.²²⁰ Selinheimon mukaan käyty keskustelu on asettanut metsämaaston syyttä huonoon asemaan. Selinheimo myöntää metsämaaston olevan haasteellinen, mutta peräänkuuluttaa Järvisen ja Hiortin tapaan koulutuksen tärkeyttä. Metsässä hyökkävään osaston onnistumisen edellytykset luodaan suunnan säilyttämisellä ja eri osastojen välisellä yhteydenpidolla. Selinheimon ajatusten kanssa samoilla linjoilla on myös nimimerkki Y., joka toteaa metsässä taistelun onnistuvan suunnistuksen ja yhteydenpidon avulla. Selinheimo esittää neljä kohtaa, jotka metsämaastossa tapahtuvalla lähestymismarssilla tulisi huomioida.²²¹

- 1) Yhteyksien säilyttämisen kannalta tauottaminen on tärkeää. Tauot tulisi nähdä eräänlaisina tarkistuspisteinä.

²¹⁸ Katsausosasto (kirj. J. T. Pajunen): *Japanilaisen jalkaväen toiminasta motomekanisoituja joukkoja vastaan*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1936, s. 413–420. *Jalkaväen ohjesääntö II, I*, Kustannusosakeyhtiö Otavan kirjapaino, Helsinki, 1932, s. 127. & Kurenmaa (1994), s. 243.

²¹⁹ Katsausosasto (kirj. luutn. R. Raski): *Hyökkäysvaunujen käyttö välittömänä apuna*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1936, s. 560–567 & 615–621. Katsausosasto (kirj. W. H. H.): *Venäläisiä mielipiteitä panssarijoukoista ja niiden torjunnasta*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1936, s. 815–817.

²²⁰ Kurenmaa (1994), s. 241. & Selinheimo, Oras Väinämö Juhana Vilho, nimikirjanote n:o 32981, KA.

²²¹ Selinheimo, O.: *Rykmentin lähestymisen järjestelyistä tiettömässä metsämaastossa. Sovellutusesimerkein*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1936(a), s. 287–294. & Y.: *Lähestymisen järjestelyistä tiettömässä metsämaastossa*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1937, s. 57–66.

- 2) Pelkästään marssin alussa annettava kompassisuunta ei riitä. Jokaisella tarkistuspisteellä tulisi määrittää kaikille yhteinen kompassisuunta.
- 3) Vihollista kohdatessa taistelut tulisi aloittaa välittömästi, mutta osastojen hajaantumisen takia takaa-ajoon ei tulisi ryhtyä.
- 4) Huollon siirtymisen tukeminen. Tukeminen tulisi suorittaa tarvittaessa taisteluvoiman kustannuksella.

Selinheimon kirjoituksen pohjana ovat Tampereen Rykmentissä järjestetyt metsätaistelu harjoitukset. Rykmentin aliupseereille pitämässään luennossa Selinheimo korostaa metsätaistelun erityispiirteitä, ja toteaa Joukon koossapidon olevan kaikkein tärkein menestystekijä. Selinheimon mukaan vuonna 1935 Tampereen Rykmentissä järjestettiin useita komppania kokoonpanossa tapahtuneita metsätaisteluharjoituksia, joiden tavoitteet olivat kuitenkin epäselvät. Selinheimon mukaan tulisi harjoitella etumaisen vihollisosaston lyömisen lisäksi jatkotoimenpiteitä, miten joukot saadaan tehokkaasti jatkamaan tehtävää.²²² Selinheimo vei artikkelissa mainittuja ajatuksiaan eteenpäin ja järjesti vuoden 1936 lopulla sotaväen päällikön kenraali Harald Östermanin kehuman sotaharjoituksen, jossa opetuskohteena oli joukon liike metsässä ja hyökkäys.²²³

Suomen Sotilasaikakauslehden artikkeleissa alkaa Selinheimon kirjoituksen jälkeen sekoittua eri teemat. Käsiteltävät aiheet ovat ajankohtaisia, jolloin kirjoittajat haluavat tuoda oman erikoisosaamisensa mukaiset näkemykset esille. Tästä hyvänä esimerkkinä everstiluutnantti Kaarlo Juleniusen tykistön toimintaa metsämaastossa käsittelevä artikkeli. Julenius valmistui Sotakorkeakoulusta vuonna 1927. Artikkelin julkaisuhetkellä Julenius²²⁴ toimi ase- ja ampumaopin opettajana Julenius ottaa artikkelissaan kantaa metsämaastosta käytyyn keskusteluun, joka kirjoittajan mukaan vähättelee tykistön mahdollisuuksia. Julenius vertailee artikkelissaan avomaaston ja metsämaaston eroja. Juleniusen mukaan metsämaastossa valmisteltuihin tuliasemiin siirryttäessä tykistö ei ole avomaastoa merkittävästi hitaampi. Tykistön tuli on itsessään yhtä tarkkaa kuin avomaastossa, mutta tulenjohtaminen on huomattavasti hankalampaa. Julenius nostaa kuitenkin esille tykistön moraalisen vaikutuksen, joka metsässä on avomaastoa suurempi ilmaräjähdyksen ja puiden tuhoutumisen vuoksi. Julenius näkee tykistön olevan hyvinkin käyttökelpoinen etenkin metsämaastossa hyökättäessä.²²⁵

²²² Aliupseeriluento, 28.10.1935, PK 1137/1, KA.

²²³ Sotaharjoituksen yleinen tilanne, 28.10.1936, PK 1137/1, KA.

²²⁴ Kurenmaa (1994), s. 234.

Kapteeni Wolf Halsti (Hagman) valmistui Sotakorkeakoulun yleisen osaston kurssin 10 priimuksena vuonna 1935. Vuonna 1936 Halsti toimi Yleisesikunnassa toimistoupseerina.²²⁶ Halstin mukaan hyökkäysvaunutorjunta ja moto-mekanisoidujen joukkojen torjunta tulisi erottaa toisistaan. Hyökkäysvaunu on vain ase moto-mekanisoidut joukot ovat aselaji. Halsti kirjoittikin, että vihollinen tulee varmasti käyttämään moto-mekanisoituja joukkoja ja murtamaan helposti vähälukuisen ja aseistukseltaan puutteellisten suojajoukkojen puolustuksen. Halsti on Järvisen kanssa samoilla linjoilla todetessaan, että hyökkäysvaunuja kyetään käyttämään Karjalan kannaksella ja torjunnan tulee perustua syvyysvaikutukseen. Halsti esittikin, että Suomella tulisi olla nopeaan liikkeeseen kykenevä pataljoonan vahvuinen moto-mekanisoitu osasto, joka sisältäisi hyökkäysvaunutorjuntayksikön. Pääpuolustuslinjan sitoessa vihollisen torjunta-osastoa käytettäisiin hyökkääjän sivustaan. Hyökkäysvaunutorjunta-aseeksi Halsti esittää torjuntakonekivääriä. Halsti ideoi artikkelissa moto-mekanisoidun joukon kokoonpanoa ja toivoo keskustelua ajankohtaisesta aiheesta. Väittäelyksi saakka johtanutta keskustelua olikin luvassa.²²⁷

Selinheimo esitti Halstin kirjoituksen pohjalta oman näkemyksensä, jonka mukaan aihe todellakin oli ajankohtainen ja vaati käsittelyä. Selinheimo oli Halstin kanssa samoilla linjoilla todetessaan hyökkäysvaunuja käytettävän niin laajasti, ettei pelkillä torjunta-aseilla kyetä vastaamaan uhkaan. Selinheimon mukaan Halstin ideoima pataljoonan vahvuinen motomekanisoitu osasto ei kuitenkaan riitä, kuin ensi-iskun torjuntaan. Hyökkäysvaunutorjunnasta Selinheimo on eri mieltä Halstin kanssa. Parhaan torjunta-aseen eli hyökkäysvaunun puuttuessa, osastot tulisi varustaa vähintään viidenkymmenen millimetrin torjuntatykeillä ja parhaimmassa tapauksessa torjunta-aseet sijoitettaisiin suoraan jalkaväki komppanioihin. Tämä sen takia, että nimenomaan komppaniat joutuvat jatkuvasti tekemisiin hyökkäysvaunujen kanssa.²²⁸ Selinheimo oli kerännyt ajatuksia mekanisoidun joukon torjunnasta Tampereen Rykmentin upseereille järjestämällään karttatarjoituksella.²²⁹ Metsätaistelun ja mekanisoidun joukon torjuntaan käsittelevien artikkelien perusteella vaikuttaakin siltä, että Selinheimo on hyvä esimerkki taktiikan kehittäjästä, joka kykenee

²²⁵ Julenius, K. K.: *Tykistön toimintamahdollisuuksista metsämaastossa*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1936, s. 657–664.

²²⁶ Kurenmaa (1994), s. 243. & Seppinen (2003).

²²⁷ Hagman (1936), s. 637–656.

²²⁸ Selinheimo, O.: *Vieläkin motomekanisoiduista joukoista suomalaiselta kannalta katsottuna*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1936(b), s. 769–774.

²²⁹ Tilanne upseereiden karttatarjoitusta varten, 8.11.1935, PK 1137/1, KA.

asemansa puolesta kokeilemaan omia ajatuksia käytännössä ja kirjoittamaan niistä saatuja havaintoja muiden upseerien kommentoitavaksi.

Taktiikkaa kehittäessä harjoituksista saatuihin kokemuksiin tulee kuitenkin suhtautua varauksella. Harjoitustilanne ei vastaa todellista tilannetta, joten johtopäätöksissä tulee kyetä sijoittamaan havainnot osaksi kuviteltua todellista tilannetta. Tätä asiaa painotti esimerkiksi Armeijakunnan komentaja kenraaliluutnantti Harald Öhquist maaliskuussa 1937 järjestetyn talvisotaharjoituksen kokemusten käytäntöön viemisessä.²³⁰

Vuoden 1936 lopulla Tiede ja Ase -julkaisussa julkaistiin everstiluutnantti Raatikaisen, majuri Ahlforsin ja kapteeni Terän tutkimus *Hyökkäysvaunutorjunta tulella. Teknilliset perusedellytykset*.²³¹ Tutkimuksen tarkoitus oli, hyökkäysvaunujen teknillisen kehityksen takia ajankohtaiseksi nousseen, torjunta-aseen puolesta puhuminen. Tutkimuksessa käsiteltiin lähinnä kevyiden vaunujen torjuntaa. Syynä oli kirjoittajien mukaan Venäjän viimeaikainen kehityssuunta. Tutkijat esittivät torjunta-aseelle vaatimuksia. Aseen, joka olisi suunniteltu pelkästään hyökkäysvaunutorjuntaan, tulisi kyetä toimimaan etulinjanjoukkojen mukana. Aseelta vaadittiinkin liikkuvuutta, maastouttamiskykyä, tulinopeudelta ja riittävää tehoa. Tekijöiden mukaan hyökkäysvaunutorjunnassa tulisi muodostaa kaksi porrasta. Taaemmassa portaassa kalustona olisi 37:n millimetrin torjuntatykki. Etummaisessa portaassa kaliiperiltaan 13–15 millimetrin torjuntakonekivääri. Noin 90 kiloa painava torjuntakonekivääri tulisi kyetä erottamaan kolmeen osaan. Pataljoonassa tulisi olla torjuntakonekivääreitä käyttävä konekiväärikomppania, jossa konekivääreitä olisi neljästä kuuteen kappaletta. Tutkimustuloksia perustellaan matemaattisella ja fysikaalisella pohdinnalla.²³² Tutkimuksen tekninen lähestymistapa ei ollut sattumaa. Olivathan Raatikainen (ase- ja ampumaoppi) ja Ahlfors (sotatekniikka) Sotakorkeakoulun pitkäaikaisia opettajia. Terä taas toimi Puolustusministeriön taisteluvälineosaston toimistoupseerina, ja oli kirjoitusta edeltävänä vuotena laatinut selvityksen panssarintorjunta-aseistuksen tarpeesta. Terä oli myös osallisena useassa, taktiikan kehitykseen tähtäävässä, toimikunnassa.²³³ Terä oli siis asemassa, jossa

²³⁰ AKE:n kirjelmä n:o 554/II/31.12.1938, Liite, R 666/4, KA. & AKE:n kirjelmä n:o 31/III/6.2.1937, R 666/34, KA.

²³¹ Järvinen, Y. A. (1936), s. 761.

²³² Raatikainen, T, Ahlfors, E. & Terä, M.: *Hyökkäysvaunutorjunta tulella. Teknilliset perusedellytykset*, Tiede ja Ase n:o 4, 1936, s. 138–174.

²³³ Terä, Martti Vihtori, ansioluettelo, PK 1168/1, KA.

kykeni vaikuttamaan suomalaisen taktiikan kehitykseen. Kykenihän aseteknilliseen suunnitteluun osallistuvat vaikuttamaan merkittävästi asetyypin valintaan.²³⁴

Terän edustaman metsätaistelutoimikunnan keräämien tulosten myötä 3. Divisioonalle käskettiin kesällä 1936 järjestettäväksi kokeilu rykmentin etenemisestä ja taistelusta metsämaastossa.²³⁵ Pienempiä, Pataljoonan ja komppanian vahvuisia metsätaistelukokeiluja, oli Armeijakunnan esikunnan toimesta käsketty kaikkien joukkojen kokeiltavaksi.²³⁶ 3. Divisioonan alaiset joukot järjestivätkin vuonna 1936 ainakin 16 metsätaistelua käsittelevää harjoitusta. Harjoituksista 12 oli sodan ajan määrävahvuuksien mukaan toteutettuja ja 4 upseerien kartta- tai maastoharjoituksia ilman toimivaa joukkoa. Harjoituksissa käsiteltiin metsämaastossa tapahtuvaa marssia, puolustusta, hyökkäystä ja viivytystä.²³⁷

Laajin kokeiluista oli 23.7.1936 järjestetty rykmentin eteneminen tiettömässä metsämaastossa.²³⁸ Harjoituksen järjestelyjä vaikeutti 3. Divisioonan tulkinta tiettömästä metsämaastosta, jonka mukaisesti ainoaksi mahdolliseksi harjoituksen pitopaikaksi nähtiin lapin erämaa-alueet. Yleisesikunta puuttui tilanteeseen ja tarkensi ohjeistusta. Teitä sai harjoitusalueella olla, mutta etenemisreitti ei saanut sisältää suunnistamista helpottavia uria. Yleisesikunta määräsi harjoituksen ainoiksi tavoitteiksi tutkia kykeneekö taistelunvalmis rykmentti etenemään kompassisuunnan avulla metsämaastossa ja vaikuttavatko mahdolliset pienimuotoiset taistelut tehtävän jatkamiseen.²³⁹

Järvisen hyväksymän harjoitustilanteen mukaan etenevä rykmentti oli tarkoitus havaita ilmatiedustelulla. Havainnon perusteella rykmenttiä häirittäisiin edestä ja sivustoilta suuntautuvilla vihollispartioiden iskuilla. Vihollisen mekanisoitujen joukkojen käyttöä kyettäisiin rajoittamaan pysymällä sille epäedullisessa tiettömässä metsämaastossa. Armeijakunnan esikunnalle suunnatussa kirjelmässä korostettiin, että 3. Divisioonan joukot olivat järjestäneet vuoden 1936 aikana useita suunnan säilyttämiseen tähtääviä harjoituksia.²⁴⁰

²³⁴ Jalkaväen tarkastajalle laaditun kokouspöytäkirjan luonnos, 8.1935, PK 1168/20.

²³⁵ AKE:n kirjelmä n:o 1459/II/28.12.1935, Liite, R 666/33, KA. Tynkkynen (1996), s. 45.

²³⁶ AKE:n kirjelmä n:o 1459/II/28.12.1935, Liite, R 666/33, KA.

²³⁷ Luettelo 3. Divisioonassa vuonna 1936 pidetyistä harjoituksista, joissa upseerit ovat saaneet johtaa sodanvahvuisia joukkoja, R 665/20, KA.

²³⁸ 3. DE:n kirjelmä n:o 143/III144 sal./1.7.1936, R 665/18, KA.

²³⁹ YE:n kirjelmä n:o 370/X/sal./2.7.1936, R 665/18, KA.

²⁴⁰ 3 DE:n kirjelmä n:o 150/II/144 sal./10.7.1936, R 665/18, KA.

Suurin osa harjoituksista oli 3. Divisioonan alaisten joukko-osastojen suorittamia kokeiluja, eikä Järvinen suoranaisesti osallistunut harjoituksiin. Ilmeisesti 3. Divisioonan esikunnan koulutustoimiston päällikkönä toiminut Järvinen ohjeisti ylempää tulleet koulutukselliset suuntaviivat 3. Divisioonan alaisille joukko-osastoille. Järvinen pääsi siis vaikuttamaan toteutettujen kokeilujen suuntaviivoihin. Tutkimuksessa käytetyn lähdemateriaalin osalta ei kyetä osoittamaan yksinomaan Järvisen laatimia ohjeita, mutta organisaatorakenteen mukaisesti Järvinen kykeni ohjaamaan 3. Divisioonan koulutuksellisia suuntaviivoja. Järjestettyjen kokeilujen raportit kulkivat koulutustoimiston kautta Armeijakunnan esikunnalle.²⁴¹ Järvinen kykeni siis liittämään oman näkemyksensä kokeilutuloksiin.

3. Divisioonan mukaan vuoden 1936 kokeilut osoittivat, että koulutettu joukko kykenee, taisteluvalmius säilyttäen, liikkumaan metsämaastossa. Ratkaisevaksi tekijäksi onnistumiselle nähtiin selkeiden välitavoitteiden määrittely. Tällöin joukko kyettiin pitämään kasassa ja tarvittaessa tarkistamaan etenemissuunta. Suurin riskitekijä oli 3. Divisioonan esikunnan laatiman raportin mukaan marssivaan joukkoon suuntautuva hyökkäysvaunu-uhka ja sen torjunta.²⁴²

Kokeiluja jatkettiin kaikissa divisioonissa vuonna 1937. Armeijakunnan esikunnan mukaan kokeiluissa tuli kiinnittää huomiota etenemismuotoihin sekä hyökkäystaisteluun.²⁴³ Vuoden 1938 kokeiluissa teemana oli, 2. Divisioonan laatiman ohjeistuksen perusteella, yhtenäistäminen sekä eri taistelulajit.²⁴⁴ Hyökkäysvaunutorjuntaan liittyviä kokeiluja järjestettiin vuosien 1936–1939 välisenä aikana. Näissä, tutkielmassa myöhemmin esitettävissä, kokeiluissa Järvinenkin oli merkittävästi osallisena.

Järvisen vaikuttavuutta pohdittaessa Sotakorkeakoulu on selkeä murroskohta. Tampereen Rykmentissä Heiskasen Järvisestä laatimat upseeriarvostelut eivät olleet mairittelevia. Vuonna 1935 3. Divisioonan komentajana toimineen Heiskasen Järvisestä laatima upseeriarvostelu osoittaa muutoksen tapahtuneen. Heiskanen kuvaa Järvisen olleen vaitelias, mutta erittäin ahkera, tarkka ja tunnollinen. Heiskanen esittääkin Järvistä ylennettäväksi majuriksi ennen muita, virkaiältään vanhempia, kapteeneja.²⁴⁵ Järvinen itse totesi veljelleen

²⁴¹ Kts. esim. 3. DE:n kirjelmä n:o 174/II/144 sal., R 665/18, KA.

²⁴² 3. DE:n kirjelmä n:o 174/II/144 sal., R 665/18, KA

²⁴³ AKE:n kirjelmä n:o 1456/II/23.12.1936, R 666/33, KA.

²⁴⁴ 2. DE:n kirjelmä n:o 392/II/219 sal./2.11.1937, R 665/22, KA.

²⁴⁵ AKE:n kirjelmä n:o 505/I/20.9.1935 & Yrjö Järvisen upseeriarvostelu, 5.11.1935, Järvinen, Yrjö Aleksis, kantakortin liitteinä, KA.

Eino Järviselle mahdollisen ylennyksen olevan ennenaikainen. Järvinen oli lähinnä huolissaan varallisuuden riittävydestä ylennyksen ja yleisesikuntaupseerin arvonimen mukanaan tuomiin virkapuku muutoksiin. Järvinen kertoo taloutensa olleen varsin tiukalla, koska hänet oli komennettu kesäloman ajaksi Latviaan opiskelemaan venäjänkieltä.²⁴⁶

Yleisesikuntaupseerin arvonimi Järviselle annettiin 6.11.1935. 3. Divisioonassa ei kuitenkaan ollut tarjolla vapaita Majurin virkoja, joten Järvinen siirrettiin 25.8.1936 Armeijakunnan esikuntaan Viipuriin. Järvinen nimettiin liikekannallepano-, järjestely- ja operatiivisen toimiston (tsto III) toimistoupseeriksi. Majuriksi Järvinen ylennettiin itsenäisyyspäivänä vuonna 1936.²⁴⁷

Uuteen tehtävään määrätty Järvinen vastasi, samanaikaisesti Selinheimon kanssa, Halstin motomekanisoitua osastoa pohtivaan kirjoitukseen. Halstin artikkelin lisäksi Järvinen vertasi näkemyksiään Raatikaisen, Ahlforsin ja Terän tutkimukseen. Järvinen oli Halstin kanssa samoilla linjoilla, ettei Karjalan kannas operatiivisena maastona vaikuta vihollisen etenemiseen. Taktiselta näkökulmalta tarkasteltuna Järvinen näki maaston kuitenkin haasteelliseksi. Tällä Järvinen tarkoitti, etteivät suuret hyökkäysvaunumäärät kykene kuin paikallisesti yhtenäiseen toimintaan. Järvinen epäili myös nopeita syvälle ulottuvia hyökkäyksiä. Kannaksella oli ainoastaan muutama hyökkäykseen soveltuvaa ura ja nekin olisivat helposti suljettavissa. Urien ulkopuolella moto-mekanisoidun joukon liike ei olisi merkittävästi jalkaväkeä nopeampaa. Moto-mekanisoitu pataljoona herätti Järvisessä epäilyjä. Kyettäisiinkö esitellyllä osastolla saavuttamaan paikallista ylivoimaa missään. Moto-mekanisoitu joukko saattaisi saada vihollisen epäröiväksi, mutta torjunnan onnistuminen riippuisi täysin torjunta-aseistuksesta.²⁴⁸

Järvinen keskittyikin artikkelinsa lopuksi pohtimaan millainen etulinjan torjunta-aseen tulisi olla. Taaimmasta torjunta-aseista ei Järvisen mukaan tarvitse väitellä. Tällä aseella Järvinen viitanee 37:n millimetrin torjuntatykkiin. Torjuntatykkejä tulisi ehdottomasti olla, mutta hankinnassa päähuomio tulisi kiinnittyä hyvän liikkuvuuden omaavaan aseeseen. Järvinen esittää artikkelissa kritiikkiä Raatikaisen, Ahlforsin ja Terän laatimaan tutkimukseen. Järvisen mukaan tutkimuksessa on käytetty liian teknistä lähestymistapaa taktiikan jäädessä taka-alalle. Järvinen opponoi tutkimuksen ehdottamaa asetyyppiä todeten sen olevan liian epätarkka, kallis, vaikeasti koulutettava, herkkä vioille ja ennen kaikkea liian painava

²⁴⁶ Y. A. Järvisen kirje Eino Järviselle, 1.6.1935.

²⁴⁷ Järvinen, Yrjö Aleksis, kantakortti, KA. Järvinen, Yrjö Aleksis, nimikirjanote n:o 19197, KA

²⁴⁸ Järvinen, Y. A. (1936), s. 761–765.

hyökkäystaisteluun. Järvinen näkeekin, että hyökkäysvaunuja vastaan tulisi valmistautua taistelemaan niin hyökätessä, puolustaessa kuin viivyttyessä. Suomessa joukot toteuttavat kaikkia taistelulajeja, jolloin aseistuksen tulisi myös olla jokaiseen taistelulajiin sopiva. Järvinen esittää, että etulinjassa torjunta-aseita tulisi olla mieluummin neljä jokaista komppaniaa kohti, kuin neljästä kuuteen asetta pataljoonaa kohti. Aseen tulisi liikkuvuuden takia painaa enintään 40 kiloa. Järvinen kirjoittaa tällaisen torjunta-aseen olevan olemassa ja viitanee tällä Sveitsiläisvalmisteiseen *Oerlikon SSG* -torjuntakivääriin²⁴⁹ Järvinen kiteyttää artikkelinsa taktisen lähestymistavan kirjoittamalla, että suuremmalla aseiden lukumäärällä kyetään korvaamaan tulinopeus, mutta suurikaan tulinopeus ei korvaa aseiden puutetta. Torjuntakivääreitä saataisiin etulinjana joukoille samoilla kustannuksilla ja mies määrällä 2–3 kertaa torjuntakonekivääreitä enemmän. Koulutus olisi helpompi ja materiaali vähemmän herkkää vioille. Lopuksi Järvinen totesi, että keskustelua on syytä asiasta käydä. Keskustelun tulisi kuitenkin perustua venäläiseen panssaritaktiikkaan *ja sen tulisi tapahtua taktiikan ja tekniikan edustajain kävellessä Karjalan Kannaksen maastossa*.²⁵⁰ Järvinen viitanee tällä lausahduksella maaston tuntemuksen olevan ensi sijaisen tärkeää taktiikkaa kehitettäessä. Maaston tuntemukseen olikin kiinnitetty huomiota armeijakunnan esikunnassa. Vuoden 1936 ohjeistuksessa koulutuksen suuntaviivoista on maininta päällystön Kannaksen tuntemuksen olleen heikolla tasolla. Maaston tuntemuksen parantamiseksi upseereita kehoitettiin viettämään lomansa Kannaksen maastoissa.²⁵¹

Vuonna 1937 väittely jatkui vilkkaana. Päällimmäinen kysymys tuntui olevan, miten kyetään vähillä resursseilla ja maastollisia erityispiirteitä hyödyntämällä luomaan uskottava suomalainen taktiikka. Taktiikka, joka vastaisi suurvalta-armeijan muodostamaan uhkakuvaan. Tämän kysymyksen kautta artikkeleita tarkasteltuna on selvää, ettei yksittäinen artikkelin kirjoittaja ota kantaa ainoastaan omaan erikoisosaamiseensa. Kirjoittajat pyrkivätkin tuomaan erikoisosaamisensa erityispiirteet esille ja kehittämään samalla suomalaista taktista ajattelua toimivammaksi. Näin ollen eri artikkeleiden teemat sekoittuvat toisiinsa ja muodostavat kokonaisuuden, jota voidaan kutsua taktisen ajattelun kehitykseksi.

Järvinen ja Terä jatkoivat omien näkökulmiensa perustelua vuoden 1937 alussa ilmestyneen Suomen Sotilasaikakauslehden sivuilla. Molemmat artikkelit julkaistiin samassa numerossa,

²⁴⁹ Pitkänen Mika & Simpanen Timo: *20 mm Suomessa – aseet ja ampumatarvikkeet ennen vuotta 1945*, Karisto Oy:n kirjapaino, Hämeenlinna 2007, s. 19.

²⁵⁰ Järvinen, Y. A. (1936), s. 765–768.

²⁵¹ AKE:n kirjelmä n:o 1459/II/28.12.1935, Liite, R 666/33, KA.

ja Järvisen annettiin tutustua Terän artikkeliin ennen lehden julkaisua.²⁵² Artikkeleiden julkaisua edelsi kuitenkin Järvisen Viipurin varuskunnassa 26.1.1937 pitämä esitelmä. Esitelmässä Järvinen käsitteli taistelua moto-mekanisoitua joukkoa vastaan. Myös Terä oli paikan päällä esitelmää kuuntelemassa.²⁵³

Esitelmässä Järvinen asetti kysymyksen, *onko konearmeijaa vastaan olemassa muuta keinoa kuin oma konearmeija?* Järvisen mukaan ensimmäinen maailmansota osoitti hyökkäysvaunujen kyvykkyyden, mutta moto-mekanisoitujen joukkojen merkitys jäi vielä epäselväksi. Tarkastelun ongelma oli Järvisen mukaan se, ettei moto-mekanisoituja joukkoja oltu käsitelty muuta kuin teoriassa ja harjoitusolosuhteissa. Kumpikaan käsittelytapa ei kerro joukkojen todellista kyvykkyyttä. Järvinen esitti, että joka tapauksessa moto-mekanisoituja joukkoja tulee esiintymään tulevissa sodissa, ja niiden tarjoama liikenopeus on merkittävä operatiiviselta kannalta katsottuna. Taktiselta kannalta tilanne ei ole yhtä selvä. Avomaastossa taistellessa moto-mekanisoidut joukot tarjoavat liikenopeudella, tulivoimalla ja suojalla toki ratkaisun avaimet, mutta epäedullisessa maastossa niiden taktinen vaikutuskyky on huomattavasti rajoitetumpaa. Karjalan kannas tarjoaakin laajojen metsien ja vähäisen tiestön takia mahdollisuuden taistella moto-mekanisoituja joukkoja vastaan.²⁵⁴

Järvinen aloitti omien joukkojen mahdollisuuksien tarkastelun suojajoukoista. Suojajoukkojen suuret lohkokolevyydet ja sijoittelu erillisiin puolustuslinjoihin oli Järvisen mukaan virheellistä ajattelua. Mekanisoitujen joukkojen suorittaessa murron ensimmäiselle linjalle olisi tie auki kohti seuraavaa linjaa. Järvinen pohtikin, olisiko viivytystaistelu mekanisoituja joukkoja vastaan turhaa. Pitäisikö viivytystaistelu nähdä jopa osana aktiivista puolustustaistelua. Erillisten puolustuslinjojen väliin tarvittaisiin sulkulinjoja ja yhtenäinen estejärjestelmä, joiden avulla mekanisoitujen joukkojen liikkeeseen kyettäisiin vaikuttamaan koko viivytysvaiheen ajan.²⁵⁵ Järvinen tarkoittanee tällä, että jäykän torjuntalinjan sijasta puolustaminen tulisi olla jatkuva ja syvyysmerkityksen huomioiva kokonaisuus. Tähän taisteluun tarvittaisiin hyökkäysvaunutorjunta-aseita, jotka kykenisivät liikkumaan osana aktiivista puolustustaistelua.

²⁵² Järvinen, Y. A.: *Hyökkäysvaunutorjunnasta edelleenkin*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1937(b), s. 85.

²⁵³ Järvinen, Y. A. (1937b), s. 76.

²⁵⁴ Taistelu mekanisoituja ja motomekanisoituja joukkoja vastaan, varuskuntaluento Viipurissa tammikuussa 1937, s. 1–3, PK 2137/3, KA.

²⁵⁵ Sama, s. 4–11.

Suojajoukkojen käyttöä koskeva pohdinta perustui kokemukseen. Liikekannallepano-, järjestely- ja operatiivinen toimisto vastasi Kannaksen suojajoukkojen ensimmäisen portaan ryhmityskäskyjen laadinnasta. Toimiston vastuulla oli siis suunnitella, miten taistelut Kannaksella aloitettaisiin. Runkokäskyt oli laadittu jo vuonna 1934 Polkupyöräpataljoona 2:n ja 3:n, 3. Divisioonan esikunnan toimisto III:n sekä Ratsuväkiprikaatin toimesta. Luonnosten perusteella käskyjä kuitenkin täydennettiin tarvittaessa. Neljän pataljoonan vahvuisten suojajoukkojen tehtävänä oli tiedustella vihollisen voima ja suuntautuminen, viivyttää vihollista, hävittää viholliselle jäävät tämän toimintaa edistävät laitteet, pysäyttää vihollinen Metsäpirtti–Rautu–Valkjärvi–Kivennapa–Uusikirkko linjan eteläpuoleiselle alueelle sekä suojata suojajoukkojen päävoimien ryhmittäminen.²⁵⁶ Suojajoukkojen käyttöä harjoiteltiin käytännössä. Vuonna 1938 Järvinen osallistui kenttäharjoitukseen, jossa tehtävänä oli tiedustella jääkäripataljoonalla vahvennetun suojajoukkoprikaatin puolustusasemat Valkjärven ja Vuoksen välisellä alueella. Tuloksissa tuli myös esitellä puolustusta tukevat estetyöt.²⁵⁷

Järvisen esitelmässä mainitsema estevyöhyke ajattelu näkyy liikekannallepano-, järjestely- ja operatiivisen toimiston vuoden 1937 Kannaksen hyökkäysvaunuesteiden parantelua koskevan esityksen luonnoksessa. Esityksen mukaan esteet oli tähän saakka rakennettu yhtenäisiksi. Tällöin torjunta tulisi kuitenkin olemaan liian passiivista. Esityksessä on analysoitu mekanisoitua joukkoa, joka tällaisen estetyypin kohdatessaan aloittaa tulivalmistelun tukeman hyökkäyksen. Hyökkäyksen ensimmäinen päämäärä olisi lamauttaa torjunta-aseet, jonka jälkeen jalkaväki auttaisi vaunut esteiden yli. Luonnoksen mukaan olisi olennaista ryhmittää puolustus niin, että vaunujen muodostamaan uhkaan kyettäisiin vastaamaan. Estetöissä metsämaaston estevyöhykettä voisi keventää ja resurssit suunnata aukeammille paikoille. Kehitysehdotuksena mainitaan tukikohtajärjestelmän käyttöönotto, joka tarjoaisi puolustukseen hyökkäysvaunutorjunnan kaipaamaa syvyyttä ja antaisi mahdollisuuden aktiiviseen viivytystaisteluun. Estevyöhykettä suunnitellessa tulisi siis nähdä kokonaisuus ja näin ollen pyrkiä syvän ja järjestelmällisen estevyöhykkeen luomiseen. Luotaisiin peräkkäisiä estepätkiä ja hyökkäysvaunutorjuntatukikohtia vihollisen mahdollisille etenemisreiteille. Tämän lisäksi luonnonesteiden avulla luotaisiin viivytytys- ja puolustusasemia, joihin liittyisi vastahyökkäyksen mahdollistavia sivusta-asemia sekä tukikohtia.²⁵⁸

²⁵⁶ Ryhmityskäskyt L-, M-, R- ja U-ryhmälle, 1934, R 666/39, KA. Luonnos toimintaohjeesta Kannaksen suojajoukkojen I portaalle, 1937, R 666/39, KA.

²⁵⁷ AKE:n kirjelmä n:o 218/II/212 sal./4.5.1938 liitteineen, R 665/24, KA.

²⁵⁸ Tsto III:n laatima esitys hyökkäysvaunuesteiden sijoittelusta, luonnos, 4/1937, R 666/54, KA.

Annettu ohjeistus ei kuitenkaan toteutunut käytännössä. Vuonna 1937 suoritettujen estetöiden havainnoissa todetaan, ettei annettua ohjeistusta ole noudatettu riittävällä tarkkuudella. Edelleen kehoitetaan estetöiden suorittajia kiinnittämään huomiota estemalleihin sekä estevyöhykkeiden muodostamaan kokonaisuuteen.²⁵⁹ Vuoden 1938 kesällä Järvinen osallistui vielä Summajärven alueella toteutettuihin panssariestekokeiluihin.²⁶⁰ Syvän ja aktiivisen puolustusajattelun sekä tähän liittyvän esteverkosto ajattelun perusteella oli tuskin sattumaa, että myöhemmin vuonna 1942 Järvinen määrättiin suunnittelemaan Maaselän Ryhmän taaempia puolustusasemia, linnoitteineen ja tieverkostoineen. Selkeän taktisen ajattelun omaava Järvinen valittiin myös opettamaan Sotakorkeakouluun pyrkiville taktiikka Viipurissa vuosina 1937 ja 1938.²⁶¹

Esitelmässään Järvinen siirtyy suojajoukkojen käsittelyn jälkeen varsinaiseen puolustustaisteluun. Puolustustaistelun tulisi myös muodostua siten, että mekanisoituihin joukkoihin kyettäisiin vaikuttamaan monessa eri portaassa. Järvisen mukaan juuri syvyysajattelun takia etulinjan torjunta-aseiden lukumäärä olisi tärkeämpi, kuin niiden tulinopeus. Raskaampia torjunta-aseita, kuten torjuntatykkejä, käytettäisiin puolustuslinjan takana. Mahdollisia omia moto-mekanisoituja joukkoja käytettäisiin murron rajoittamiseen tai vihollisen lyömiseen. Eri portaiden taistelua tukisi tarkoituksenmukainen este- ja miinoitusvyöhyke. Järvinen näki moto-mekanisoitujen joukkojen torjunnan kokonaisuudeksi, jossa etulinjan torjunta-aseella oli oma tärkeä merkityksensä. Osana onnistunutta puolustustaistelua olisi Järvisen mukaan oikea-aikaiset hyökkäykset. Myös hyökätessä oli oltava valmis vaikuttamaan panssaroituun viholliseen. Hyökkäyksessä ei kyetä turvautumaan omiin estejärjestelmiin, jolloin oikeanlaisen aseiden merkitys korostuu. Jos hyökkäävällä osastolla ei ole torjuntaan kykenevää asetta, on hyökkäävän joukon vaikutus todennäköisesti pieni.²⁶² Järvinen lopettaakin esitelmän sanoihin:

*Jos voimme ratkaista torjuntakysymyksen menettämättä taktillista, mutta lisäen operatiivista liikkuvaisuutta, olemme ainakin ajan tasalla.*²⁶³

²⁵⁹ Luonnos vuonna 1937 suoritettujen estetöiden havainnoista, 8.1938, R 666/54, KA.

²⁶⁰ Myllyniemi (2004).

²⁶¹ Juutilainen (1991), s.29. Yrjö Järvisen päiväkirjamerkintä, 6.11.1943, PK 2137/2, KA.

²⁶² Taistelu mekanisoituja ja motomekanisoituja joukkoja vastaan, varuskuntaluento Viipurissa tammikuussa 1937, s. 12–23, PK 2137/3, KA.

²⁶³ Sama, s. 23.

Järvisen näkemys tekniikan asettamisesta taktiikan edelle ja tilanteen muuttaminen siten, että taktiikan tulisi sanella reunaehdot teknisille ratkaisuille sekä hyökkäysvaunutorjuntakonekiväärin moittiminen liian raskaaksi ja kalliiksi vaikuttavat olevan suurin näkemusero Järvisen ja Terän välillä.²⁶⁴ Järvisen mukaan Terä haukkuikin varuskuntaluennon jälkeen hänen ajatuksensa, 300 upseerin edessä, kerettiläisiksi ja hyödyttömiksi.²⁶⁵ Terä vastaa Järvisen ajatuksiin Suomen Sotilasaikakauslehdessä julkaistulla varsin raflaavasti otsikoidulla artikkelilla *Taktiikka ja asetekniikka (keskustelua taktikon kanssa)*.

Artikkelissa Terä puolusti omia näkökantojaan ja pyrki kumoamaan Järvisen näkökannat. Terä totesi Järvisen väitteen asekehittelystä tekniikka edellä vääräksi, ja ettei ainakaan Suomessa ole kehitetty ainuttakaan asetta huomioimatta taktista näkökulmaa. Käyttöön päätyvät ainoastaan sellaiset järjestelmät, joilla joukon taisteluvoima kasvaa. Terän mukaan pitää ensin todeta aseiden tarve, tämän jälkeen kehitetään ase ja vasta sen jälkeen päästään toteamaan, miten taktiikka asetta parhaiten käyttää hyväkseen.²⁶⁶ Eikö tämä sodi osittain itseään vastaan? Asehan kehitetään tällöin taktisesta näkökulmasta. Järvinen nimittäin todennäköisesti tarkoitti, että ensin tulee määritellä mihin tarkoitukseen asetta tarvitaan ja mitä vaatimuksia sille asetetaan, jotta se palvelisi joukon taktista tarvetta.

Terä piti jokseenkin mahdottomana luoda asetta, joka soveltuu jokaiseen taistelulajiin. Asetta ei myöskään tulisi kehittää suojajoukkoja varten vaan kenttäarmeijan ehdoilla. Terän mukaan tulevassa sodassa voimasuhteiden takia kenttäarmeijan päätaistelulaji tulisi olemaan puolustus. Mahdolliset hyökkäykset olisivat ainoastaan paikallisia vastahyökkäyksiä, jolloin aseistus tulisi suunnitella puolustuksen kannalta. Tässä näkyikin Järvisen ajattelun nerokkuus. Järvinen näkee hyökkäyksellisen sodankäynnin osana aktiivista puolustustaistelua.²⁶⁷

Terä oli samaa mieltä Järvisen kanssa torjuntatykin tarpeellisuudesta eikä myöskään nähnyt sen käyttöä maaston peitteisyyden takia kovin vahvaksi etulinjan joukkojen tukemiseen. Terä

²⁶⁴ Sama.

²⁶⁵ Järvinen, Y. A. (1937b), s. 76.

²⁶⁶ Terä, Martti: *Taktiikka ja asetekniikka (keskustelua taktikon kanssa)*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1937(a), s. 67–68.

²⁶⁷ Terä (1937a), s. 68–75.

oli myös samaa mieltä, että torjunta-aseita tulisi käyttää eri tasoilla, jolloin viholliseen vaikutettaisiin jatkuvasti etulinjan jälkeenkin.²⁶⁸

Terän mukaan vaadittavan aseiden ominaisuuksia ei ole keveys vaan riittävä teho ja tulinopeus, jolloin 13–15 millimetrin kaliiberin omaava ase olisi torjuntaan parhaiten soveltuva.²⁶⁹ Järvisen ehdottamasta aseesta Terä toteaa, että *teholtaan tyydyttävää 20mm kaliiperista asetta, jota ihminen pystyisi puoliautomaattisena hallitsemaan, ei voida konstruoida.*²⁷⁰ Myöhemmin Järvinen käyttää juuri tätä ilmaisua päiväkirjassaan todentaakseen oman ajattelunsa oikeellisuuden:

*Kapt. Terän väite, että ”n. 20mm pst.kivääriä, jolla ihminen voisi ampua, ei ole keksitty eikä teknillisenä mahdottomuutena voida konstruoida”, paljastui vasta v. 1939 keväällä laskuvirheeksi.*²⁷¹

Terä lopettaa artikkelin toteamalla, ettei hänen tarvitse ottaa enempää kantaa Järvisen väittämiin. Terän mukaan Järvinen keskustelikin osittain epäoleellisista tekijöistä, kuten eri aseiden hankintakustannuksista *selvittämättä todellista perustetta eli tarvittavan tulivaikutuksen aikaansaamista.*²⁷²

Järvinen sai tutustua Terän artikkeliin ennen oman artikkelinsa julkaisua. Artikkelissa onkin nähtävissä selkeä tilanteen rauhoittamisen tarve. Järvinen osasi valita sanansa niin, että osoittaa oman ajattelunsa olevan oikea ja hienotunteisesti vastaa Terän kärkkäisiin kommentteihin. Järvinen vetoaa Terään, että tämä heräisi kuuntelemaan muiden ajatuksia. Oikeat ratkaisut syntyvät ajatuksia yhdistämällä eikä ensiksi oudolta tuntuvaa tuomitsemalla. Järvinen keskittyi etulinjantorjunta-aseiden valintaan. Järvinen kirjoitti, että hyökkäysvaunutorjuntakonekivääreitä käytettäessä kyetään luomaan yhtenäinen torjuntaverkko pataljoonassa, mutta verkko on harva ja aseet ovat yksinäisiä. Yhden aseiden menetys johtaa 500 metrin aukkoon puolustusrintamassa. Kahden aseiden menetys johtaa siten jo 1000 metrin aukkoon. Toinen suuri heikkous torjuntakonekiväärillä on Järvisen mukaan täysautomaattiaseen paljastuminen nopeasti. Järvinen toteaaakin tappioiden riskin olevan suuri. Järvinen antaa kuitenkin tunnustusta Terälle, toteamalla olevansa vakuuttunut

²⁶⁸ Sama.

²⁶⁹ Terä (1937a), s. 72–73.

²⁷⁰ Sama.

²⁷¹ Yrjö Järvisen päiväkirjamerkintä, 6.11.1943, PK 2137/2, KA.

²⁷² Terä (1937a), s. 74.

torjuntakonekivääreiden tehosta hyökkäysvaunutorjunnassa, mutta niiden paikka ei ole etulinjassa.²⁷³

Järvinen nimeää etulinjan torjunta-aseen vaatimukset, jotka on esitetty yksinkertaisemmassa muodossa kuin aikaisemmin. Aseen tulisi Järvisen mukaan olla havaittavuuden vaikeuttamiseksi pienikokoinen, asemanvaihtojen takia kevyt ja ennen kaikkea aseita tulisi olla runsaasti, jotta omat tappiot eivät muodostaisi hyökkäysvaunutorjuntaan aukkoja. Järvinen toteaa hänen ja Terän näkemyseron johtuneen siitä, millaisena tulevaisuuden sota heidän mielestään näyttäytyy. Järvinen perusteleekin omalla näkemyksellään aseiden suurempia lukumääriä, suurempaa tappionkestoa ja näkee Terän ajatuksen olevan liian riskialtis torjuntakyvyn säilyttämisen kannalta.²⁷⁴

Järvinen viittaa artikkelissa useisiin ulkomaalaisiin lähteisiin, joiden mukaan yhden miehen käytettävä, kaliiperiltaan 20:n millimetrin ja painoltaan 40:n kilon, ase olisi kehitteillä. Aseen katsotaan myös soveltuvan erinomaisesti joukkueen torjunta-aseeksi. Järvisen mukaan esimerkiksi Englanti on päättänyt sijoittaa jokaiseen joukkueeseen yhden torjuntakivääriin. Järvinen päättää asian käsittelyn kysymällä kumman olevan parempi, komppanialla neljä torjuntakivääriä vai pataljoonalla neljä torjuntakonekivääriä? Järvinen ei kiellä torjuntakonekivääriin käytön mahdollisuutta, mutta jos kolmeen asetyyppiin ei ole varaa tulisi torjuntakonekivääri unohtaa. Järvinen toivookin keskustelua aseiden sijoituksesta organisaatioon ja niiden käytöstä mahdollisimman tehokkaasti.²⁷⁵ Vaikuttaakin siltä, ettei Järvinen halua enää väitellä asiasta, jossa tietää olevansa oikeassa.

4.3 Talvisota päättää keskustelun

Järvisen osalta keskustelu hyökkäysvaunutorjunnasta osana suomalaisen taktiikan kehitystä huipentuu vuonna 1937 ilmestyneeseen teokseen *Panssarijoukot ja venäläinen panssaritaktiikka*. Oman taktisen näkemyksen saattaminen kirjaksi luultavasti vaati usean vuoden ajatustyön tuloksen. Järvisen etu oli venäjän kielen osaaminen ja täten venäläiseen tuotantoon tutustuminen. Suomen Sotilasaikakauslehdessä teos esiteltiin kahdesti. Ensimmäisessä arvostelussa todettiin seuraavaa:

²⁷³ Järvinen, Y. A. (1937b), s. 76–78.

²⁷⁴ Sama, s. 79, 84.

²⁷⁵ Sama, s. 80–86.

*Suomessa on kauan kaivattu kirjaa, joka kertoo uudenaikaisen panssariaseen käytöstä ja mahdollisuuksista. Majuri Järvisen teos onkin välttämätön jokaiselle sotilaalle. Teos on selonteko panssariaseesta ja panssaritaktiikasta.*²⁷⁶

Toinen arvostelu on Yleisesikunnassa palvelleen eversti Aksel Airon laatima. Puolustusvoimien vuoden 1934 rakenneuudistuksessa²⁷⁷ merkittävässä roolissa ollut Airo oli saanut upseerikoulutuksensa Ranskassa, jonka johdosta lukeutui puolustuksellisen taktiikan kannattajiin.²⁷⁸ Rakenneuudistuksen perusteella Airon sanoilla oli painoarvoa. Järvisen kannalta onkin merkittävää Airon arvostellessa teoksen korkealle toteamalla:

*Majuri Järvisen teos on lyhyesti sanottuna erinomainen ja arvokas lisä sotilaskirjallisuuteemme. Siihen tutustuminen on upseereille välttämätöntä. Järvinen on tehnyt ansiokkaan työn asettamalla venäläisten miitteet jokaisen luettavaksi. Teos tarjoaa myös lähtökohdan hv. torjuntakysymyksen teknilliselle käsittelylle, sekä helpottaa taktiikan harjoitusten järjestäjien työtä.*²⁷⁹

Arvostelujen perusteella vaikuttaakin siltä, että Järvinen oli teoksellaan päässyt yhteen tavoitteistaan. Saada teknikat ymmärtämään taktiikan merkityksen.

Järvisen teos esittelee hyökkäysvaunujen kehityksen ensimmäisestä maailmansodasta saatujen kokemusten perusteella nykyaikaiseksi mekanisoiduksi joukoksi. Suurin osa teoksesta on varattu venäläisten joukkotyypin ja niiden taktiikan esittelyyn. Lähteinä Järvinen on käyttänyt venäläisiä teoksia sekä artikkeleita venäläisistä ja saksalaisista sotilasaikakauslehdistä.²⁸⁰ Teos tarjoaakin perustellun taktisen näkemyksen, miten vihollisen hyökkäävät joukot mahdollisesti toimisivat ja miten ne kyetään torjumaan. Yksityiskohtaisesti kerrottu, piirroksilla havainnollistettu, venäläisen mekanisoidun joukon toiminta on todennäköisesti syy, minkä takia teokseen tutustumista pidettiin upseereille välttämättömänä.

²⁷⁶ Katsausosasto: *Panssarijoukot ja Venäläinen panssaritaktiikka*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1937.

²⁷⁷ Kts. Airon vaikutus aluejärjestelmän kehitykseen, Arimo, Reimo: *Puolustusvoimien siirtyminen aluejärjestelmään 1930-luvulla*, Tiede ja Ase n:o 45, 1987, s. 85–119.

²⁷⁸ Turtola, Martti: *Airo, Aksel Fredrik (1898–1985)*, 1999, <http://www.kansallisbiografia.fi/kb/artikkeli/748/>, 4.4.2016.

²⁷⁹ Katsausosasto (kirj. A.F.A.): *Panssarijoukot ja Venäläinen panssaritaktiikka*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1937, s. 185–186.

²⁸⁰ Järvinen Y. A.: *Panssarijoukot ja venäläinen panssaritaktiikka*, Kustannusosakeyhtiö Otavan kirjapaino, Helsinki 1937, s. 282–283.

Järvinen esitti teoksessa mekanisoinnin tarjoavan huomattavaa nopeuden ja paikallisen voiman lisäystä. Järvinen pohti kuitenkin mekanisoinnin saattavan aiheuttaa ylimielisyyttä, joka johtaisi perinteisen jalkaväen ja mekanisoidun joukon välisen yhteistoiminnan heikkouteen. Torjunta-aseiden kehitys oli Järvisen mukaan riittävällä tasolla, mutta aseiden vaikutus mekanisoituun joukkoon näyttäytyy vain taktisella tasolla. Järvinen osoittikin, että joukkojen mekanisointi tuottaa operatiivisella tasolla huiman nopeuden kasvun, johon puolustaja kykenee vastaamaan ainoastaan lisäämällä omaa nopeuttaan.²⁸¹ Järvisen kirjoittamien artikkelien perusteella saattaa saada kuvan hänen keskittyneen ainoastaan taktisten kysymysten ratkaisuun. Teos kuitenkin osoittaa Järvisen kykenevän pohtimaan toimintaa myös operatiiviselta tasolta. Jos sotilasaikakauslehtien artikkeleita tarkasteltaessa unohdetaan yksittäiset artikkelit ja keskitytään kokonaisuuteen, huomataan artikkeleiden muodostavan operaatiotaidollisen tarkastelun. Tarkastelun, jossa useat eri kirjoittajat pyrkivät vaikuttamaan siihen, miten mekanisoitu armeija pysäytetään Karjalan kannaksella.

Teoksen lopussa Järvinen esitti johtopäätöksinä puolustamisen vaativan jokaiselta taistelevalta joukolta kykyä vastata mekanisoitujen joukkojen uhkaan. Järvisen mukaan joukoilla tulisikin olla kevyt, kaikkia kevyitä vaunutyyppisiä vastaan toiminnan mahdollistava, hyökkäysvaunutorjunta-ase. Järvinen kuitenkin näki, ettei torjuntakysymystä ratkaista pelkillä kevyillä torjunta-aseilla. Raskaampia hyökkäysvaunuja vastaan tulisi divisioonatasolla olla raskaampi torjunta-ase.

Operatiiviselta kannalta tarkasteltuna Järvinen esitti, että mekanisoidun joukon nopeuteen tulisi vastata oman autokannan hyväksikäytöllä, vihollisen liikkeen hidastamiseksi rakennetuilla esteillä sekä liikkeelle kriittisiä alueita, esimerkiksi siltoja, tuhoamalla. Järvinen tarkoittaneekin, että yksittäisten puolustuslinjojen sijaan torjunta tulisi nähdä koko operaatioalueen muodostamana kokonaisuutena. Puolustusvalmisteluiden tärkeimpänä yksittäisenä tekijänä olisi tällöin vihollisen tuntemus.²⁸²

Hyökkäysvaunutorjunta nähtiinkin puolustustaistelun kriittisimpänä puutteena. Vuonna 1937 Suomen Sotilasaikakauslehdessä käsiteltiin, neljän artikkelin verran, ulkomaalaisia käsityksiä hyökkäysvaunujen käytöstä ja niiden torjunnasta. Torjuntakiväärin puolesta puhuu virolainen artikkeli, jonka mukaan torjuntakiväärin tulisi olla kaliiperiltaan 20-millimetrinen. Ase ei saisi olla automaattinen, koska tuolloin paino kasvaisi liikaa. Liian suuren painon vuoksi yksi mies

²⁸¹ Sama, s. 109–110.

²⁸² Sama, s. 272–279.

ei kykenisi enää asetta liikuttamaan. Artikkelin mukaan torjuntakivääreiden kehittyminen jatkuu voimakkaana, koska esitellyt sveitsiläiset mallit ovat vasta uranuurtajia. Artikkelin suomentaja kapteeni Väinö Savonen toteaa, että suurikaliiperista torjuntakivääriä tulisi käyttää jo joukkojen moraalien kasvattamiseen.²⁸³ Viron Sotakorkeakoulun vuosina 1931–1934 suorittanut Savonen hoiti Yleisesikunnassa ilmapuolustusupseerin tehtävää.²⁸⁴

Virolainen näkemys oli torjuntakäytön suhteen selvästi poikkeava. Suurempien valtioiden mekanisointia käsitelleet artikkelit antoivat kyllä vastauksia siihen, miten joukkoja suunniteltiin käytettävän, mutta hyökkäysvaunutorjunnan näkökulmasta huomioitiin lähinnä torjuntatykit.²⁸⁵ Selitys tähän lienee yksinkertainen. Kuten aikaisemmin on todettu, yleisen käsityksen mukaan parhaana hyökkäysvaunun torjunta-aseena nähtiin hyökkäysvaunu. Vaikuttaakin siltä, että suurvaltojen taktiikka nojautui vahvasti hyökkäysvaunujen käyttöön, jolloin pienemmät välineet jäivät kirjoituksissa huomioimatta. Suurvaltojen osalta tulee muistaa, että taktiikka-sanan mittakaava on huomattavasti suurempi, kuin pienemmän maan.

Artikkeli venäläisestä näkemyksestä hyökkäysvaunutorjunnasta oli yleiseen linjaan nähden poikkeuksellinen. Hyökkäysvaunutorjuntatykki nähtiin vaunujen vaarallisimpana vastustajana. Artikkelin mukaan torjuntatykin suurin heikkous oli helppo paikallistettavuus. Tämän ongelman takia joukkoja tulitaisiin hyvinkin nopeasti varustamaan torjuntakivääreillä. Artikkelin mainitsee myös hyökkäysvaunutorjuntakonekiväärit, jotka tulisi liittää sekä pataljoonaan että komppaniaan, vaikka toistaiseksi niitä ei ollut missään armeijassa vahvistettu käyttöön otettavaksi.²⁸⁶

Järvisen kanssa samoilla linjoilla hyökkäysvaunutorjunnan kokonaisvaltaisuudesta oli majuri Niilo Matti Oinonen. Oinonen oli valmistunut Sotakorkeakoulusta vuonna 1935, ja jäänyt valmistumisen jälkeen Sotakorkeakoulun linnoitusopin ja pioneiritaktiikan opettajaksi.

²⁸³ Katsausosasto (kirj. V. V. Savonen): *Hyökkäysvaunutorjunta-aseiden kehityksestä viime vuosina*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1937, s. 113–121.

²⁸⁴ Savonen, Väinö Veikko, nimikirjanote n:o 21459, KA.

²⁸⁵ Kts. esim. Katsausosasto (kirj. E. A. Hallakorpi): *Ranskalaisten panssaritaktiikka*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1937, s. 696–705 & Katsausosasto (kirj. K. H.): *Saksalaiset ja ranskalaiset hyökkäysvaunujen käyttöperiaatteet*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1937, s. 773–778. Kapteeni Erkki Hallakorpi valmistui Sotakorkeakoulusta vuonna 1935 ja palveli kirjoitushetkellä yleisesikunnassa, Hallakorpi (Schroeder), Erkki Arthur, nimikirjanote n:o 24920, KA.

²⁸⁶ Katsausosasto (suomenos Przeglad Piechoty n:o 11/36 artikkelista): *Jalkaväen hyökkäysvaunutorjuntataktiikka*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1937, s. 505–511 & 572–580.

Opettajana Oinonen toimi talvisodan alkuun saakka.²⁸⁷ Oinosen artikkelin voidaankin katsoa esitelleen Sotakorkeakoulun näkemystä taktiikan kehityksestä. Järvisen kannalta on merkittävää, että Oinonen esittää lainauksen Järvisen kirjasta *panssarijoukot ja venäläinen panssaritaktiikka*:

*Maastomme on siksi erikoinen verrattuna keskieurooppalaiseen, että vastustajan puolella huippuunsa kehitetty koneistaminen siitä johtuvine ilmeisine heikkouksineen voi tarjota meille arvaamattomia mahdollisuuksia, kuitenkin edellyttäen, että tunnemme nuo heikkoudet, että osaamme käyttää niitä hyväksemme ja että meillä on ainakin vähimmät vaatimukset täyttävä hv.torjunta-aseistus.*²⁸⁸

Oinonen totesikin, että edellä mainitusta ei kukaan liene eri mieltä. Oinosen mukaan Järvisen sanojen takana oli ajatus passiivisen hyökkäysvaunutorjunnan tarpeellisuudesta osana aktiivista hyökkäysvaunutorjuntaa. Suomen maasto-olosuhteet mahdollistivatkin Oinosen käsityksen mukaan sulutteiden ja estejärjestelmien rakentamisen osaksi aktiivista hyökkäysvaunutorjuntaa.²⁸⁹ Oinosen kirjoitus olikin osoitus Järvisen ajattelun yhteneväisyydestä Sotakorkeakoulun puolesta puhuman taktiikan kehityssuunnan kanssa.

Kokonaisvaltaisempaa puolustusajattelua edusti kaksi Halstin laatimaa artikkelia. Ensimmäisessä artikkelissa Halsti vastasi edellisenä vuonna aloittamaansa keskusteluun moto-mekanisoidujen joukkojen tarpeellisuudesta. Halsti kiitteli vastakommentteja ja totesi niiden olevan välttämättömiä, koska muuten asian käsittely jäisi liian suppeaksi. Omista moto-mekanisoiduista joukoista Halsti oli Järvisen kanssa hieman eri mieltä. Halstin mukaan moto-mekanisoidut joukot ovat puolustuksen onnistumisen kannalta ehdottomia, kun taas Järvinen näki niiden käytön olevan kannattavaa ainoastaan omien linjojen takana. Halsti on Järvisen kanssa yhtä mieltä siitä, että resurssit eivät mahdollista uskottavan moto-mekanisoidun osaston luomista. Halsti kuitenkin näki suojajoukkojen kannalta pienenkin moto-mekanisoidun osaston ehdottomaksi. Joukolla kyettäisiin voittamaan aikaa pääosien puolustusvalmisteluille. Halsti yhtyi Järvisen ajatuksiin suojajoukkojen yhtenäisestä ja

²⁸⁷ Kurenmaa (1994), s. 233, 243.

²⁸⁸ Oinonen, M.: *Sulutukset*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1937, s. 673–674.

²⁸⁹ Sama.

monitasoisesta puolustuksesta ja kehotti ryhtymään kaikkiin Järvisen esittämiin puolustuksellisiin toimenpiteisiin aikavoiton saavuttamiseksi.²⁹⁰

Toisessa artikkelissaan Halsti pohti, miten puolustus ja hyökkäys tulisi järjestää keskieurooppalaistyylistä vastustajaa vastaan, jonka voima paikallisesti on hyvin suuri. Ratkaisu tulisi Halstin mukaan olla keskieurooppalaisesta tyylistä poikkeava, jolloin vihollinen ei kykenisi käyttämään vahvuuksiaan täysipainoisesti. Suomalaisen aseistuksen tulisi olla kevyttä ja pääsääntöisesti miesvoimin liikutettavaa. Tämä sen takia, että moottorointi ei ole kalleutensa takia mahdollista laajassa mittakaavassa. Halsti otti kantaa myös hyökkäysvaunutorjunta-ase kysymykseen kehottamalla harkitsemaan torjunta-aseen sijoittamista komppania- tai pataljoonaportaaseen. Halsti hakeutui Järvisen kannalle toteamalla, että kysymyksessä tulisi ehdottomasti olla kevyt ase. Halstin mukaan torjunta-asekysymyksestä oli keskusteltu jo tarpeeksi, eikä aiheen lisäkäsittely muuttaisi tulosta. Kevyt torjunta-ase tarvitaan uskottavan puolustuksen luomiseksi. Järvisen tavoin Halsti pyrki kehittämään taktista osaamista, joka palvelisi operaatiotaidollista ajattelua. Tämän Halsti kiteyttää hyvin toteamalla: *Tällä hetkellä on suurin tehtävämme luoda suomalainen organisaatio ja taktiikka.*²⁹¹

Järvinen ja Terä palasivat vielä vuoden 1937 loppupuolella keskustelemaan Tiede ja Ase -julkaisussa. Julkaisun viidennessä numerossa julkaistiin Suomen Sotatieteellisen Seuran rahoittamat ja nimeämät tutkimukset. Järvisen tuli tehdä tutkimus joko jalkaväen aseistuksesta tai hyökkäykseen liittyvästä kaistajaosta. Terän tuli laatia sotateollisuuteen liittyvä tutkimus.²⁹²

Kuultuaan mahdollisuudesta tutkielman laatimiseen Terä ehdotti aiheen vaihtamista tutkimukseen, joka käsittelisi tulen tehon vaikutusta taktiikan muodostumiseen ja näiden pohjalta tapahtuvaan asetekniikan kehittämiseen.²⁹³ Terä perusteli aiheen muutosta seuraavasti:

²⁹⁰ Halsti, W.: *Vielä muutamia näkökohtia moto-mek.joukoista suomalaiselta kannalta katsottuna*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1937(b), s. 214–217.

²⁹¹ Halsti, W.: *Keskieurooppalaisesta ja suomalaisesta taktiikasta ja organisaatiosta*, Suomen sotilasaikakauslehti 1937(a), s. 323–334.

²⁹² Suomen Sotatieteellisen Seuran johtokunnan kokouspöytäkirja, 21.11.1936, PK 2610/4, KA.

²⁹³ Martti Terän kirje Suomen Sotatieteellisen Seuran johtokunnalle, 6.12.1936, PK 2610/4, KA.

Todellisuudessa kaikki taktillinen toiminta lopuksi täydellisesti kytkeytyy tulen vaikutukseen. Siihen perustuvat omat ja murskataan vastustajan taktilliset toimintamahdollisuudet. Jos rauhanaikaiset käsitykset ja ”spekulatiiviset” päätelmät pääsevät sanelemaan taktillisia toimintaohjeita huomioonottamatta tulen vaikutusta niin täydellisesti ja oikein kuin se teoreettisesti / kokeellisesti suinkin vain voidaan määritellä, silloin on häpeä jo sodan ensi päivinä varmasti täydellinen. (Vrt. Tiede ja Ase No 2, siv. 74).²⁹⁴

Terän viittaus kohdistuu Järvisen tutkielmaan *Puolustuslohkojen leveydet meikäläisillä yksiköillä ja yhtymillä*, jonka päätelmät ovat Terän mukaan *sellaisen teoreettisen spekulatiivisuuden pohjalla, jonka kosketuskohdat todellisuuteen ovat mahdollisimman hatarat.*²⁹⁵

Järvinen taas ilmoitti laativansa mielellään tutkielman jalkaväen raskaista aseista. Järvinen totesikin suunnittelevansa aihetta käsittelevän teoksen laadintaa. Teoksen kirjoittaminen oli tarkoitus aloittaa *Panssarijoukot ja venäläinen panssaritaktiikka* teoksen ilmestymisen jälkeen.²⁹⁶ Syystä tai toisesta toista teosta ei Järvinen ennen talvisotaa laatinut. Tutkielma, jota Järvinen itse luonnehti aiheeltaan laajaksi ja vaikeaksi, ilmestyi kolmesti täydennettynä, otsikolla *Jalkaväen raskas aseistus, sen tarve ja sijoitus organisaatioomme.*²⁹⁷

Järvinen pyöritti tutkimuksessaan samoja teemoja kuin aiemminkin, mutta eheämpänä, perustellumpana ja laajemmin eri aselajeja käsittelevänä kokonaisuutena. Järvisen mukaan vihollisen panssarivaunut ja tykistö tulevat asettamaan puolustuksen entistä kovemmille vaatimuksille. Panssarijoukkojen torjunta tuleekin vaatimaan täysin uuden aseistuksen, jota tulee pystyä käyttämään kaikissa olosuhteissa. Järvinen perusteli, että metsäasemien puolustuksessa tarvitaan sekä konekiväärejä, kranaatinheittimiä että hyökkäysvaunutorjunta-aseita. Kysymys oli Järvisen mukaan ainoastaan niiden lukumäärästä.²⁹⁸

Niin ikään hyökkäyksen onnistumisen edellytys oli Järvisen mukaan jatkuva valmius panssarintorjuntaan. Tähän tehtävään torjuntatykki on liian hidas, jolloin kevyempiä torjunta-aseita tulisi hyökkävällä komppaniolla olla vähintään kaksi. Yhden aseensa torjuntasuunta

²⁹⁴ Sama.

²⁹⁵ Sama.

²⁹⁶ Yrjö Järvisen kirje Suomen Sotatieteellisen Seuran johtokunnalle, 26.11.1936, PK 2610/4, KA.

²⁹⁷ Yrjö Järvisen kirjeet Suomen Sotatieteellisen Seuran johtokunnalle, 31.5.1937 & 7.11.1937, PK 2610/4, KA.

²⁹⁸ Järvinen, Y. A.: *Jalkaväen raskas aseistus, sen tarve ja sijoitus organisaatioomme*, Tiede ja Ase n:o 5, 1937(c), s. 146–193.

tulisi sijoittaa eteen, toisen torjuntasuunta uhanalaisimpaan sivustaan. Järvinen otti kantaa myös hyökkäykseen metsämaastossa ja esitti perusoletuksen, että metsä on joukkojen hajaantumisen takia juuri hyökkääjälle avomaastoa vaikeampi hyökkäysmaasto. Metsä voi kuitenkin olla hyökkääjälle edullinen maasto, jos joukot ovat harjoitelleet hyökkäystä ja ovat varustettuja tarkoituksenmukaisilla ja tulivoimaisilla aseilla, eikä vihollisella ole ollut huomattavaa aikaa puolustusvalmisteluiden toteuttamiseen.²⁹⁹

Järvinen pohti tarvittavien torjunta-aseiden määrää ja totesi kuuden kilometrin levyisellä pataljoonan loholla tarvittavan torjuntakivääreitä kaksikymmentä kappaletta. Vastaavasti torjuntakonekivääreitä tarvittaisiin kaksitoista kappaletta. Tehon lisäksi aseistukselta vaaditaan taistelunkestävyyttä. Järvisen mukaan yhden torjuntakonekiväärin menetys on suurempi kuin kahden vierekkäisen torjuntakiväärin, koska tuliverkkoon jää tällöin suurempi aukko. Järvinen päätyikin päätelmään, että torjunta-aseita tulisi olla yhtä paljon, niiden mallista riippumatta, koska ainoastaan tällöin saavutettaisiin riittävä torjuntakestävyys.³⁰⁰

Järvinen päätyi ehdottamaan rykmentin hyökkäysvaunutorjunta-aseistukselle kahta vaihtoehtoista kokoonpanoa.

*Vähintään kaksitoista torjuntakonekivääriä ja ainakin viisi torjuntatykkiä jokaisen selustaan johtavan uran varressa tai Vähintään kaksikymmentä torjuntakivääriä etulinjassa, kuusi torjuntakonekivääriä 300–1000 metrin syvyydessä ja vähintään kaksi torjuntatykkiä päävastarinta-aseman takaosassa.*³⁰¹

Jälkimmäinen vaihtoehto takaisi Järvisen mukaan jalkaväelle edelleen hyvän liikkuvuuden ja torjunnan onnistumisen kannalta tärkeän syvyyden.³⁰² Torjuntakiväärin kasvanutta suosiota Järvinen perusteli, ulkomaalaisilla artikkeleilla sekä vierailullaan Saksalaisen armeijakunnan sotaharjoituksessa, seuraavasti:

Englannin armeijan uuden organisaation mukaan kuuluu jv.divisioonaan 36 hv.torj.tykkiä ja 144 hv.torj.kiv:ä, joiden paino on vain 15,7 kg ja joiden pitäisi pystyä läpäisemään kaikkien kev. hv.tyyppien panssari. (Militär-Wochenblatt n:ot 33/36, 27/36, 30/37 ja 42/37.) Saksan VI AK:n manöövereillä kuluvan vuoden syyskuussa totesin upseerien aivan

²⁹⁹ Sama.

³⁰⁰ Sama.

³⁰¹ Sama, s. 183.

³⁰² Sama, s. 183.

*yleisesti pitävän hv.torj.kiväärien antamista yksiköille välttämättömänä, vaikkakin saksalaiseen divisioonaan kuuluu 72 kpl. 37 mm:n hv.torj. tykkejä, ja nämä voivat sikäläisessä maastossa hyvin ampua n. 500 m. pääpuolustuslinjan takana olevista asemista tämän etupuolelle. Erikoisesti korostettiin jalkaväen taistelumoraalin säilyttämisen tärkeyttä siihen kiinteästi liitetyn kev.hv.torj. aseistuksen avulla.*³⁰³

Lukijalle jää tutkielmasta mielikuva, että Järvinen oli oman osansa hyökkäysvaunutorjunta-asekeskusteluun antanut. Järvinen todennäköisesti näkikin asetyypistä väittelyn sijasta tärkeämmäksi ylipäättänsä hankkia torjunta-aseita. Järvinen siirsi keskustelun yksittäisestä asetyypistä koko puolustusajattelua tukevaan jalkaväen raskaan aseistuksen pohdintaan.

*Tärkeimpinä ja kiireellisimpinä yleisinä vaatimuksina täytynee joka tapauksessa pitää krh.aseistuksen tuntuvaa lisäämistä, konekiväärien porrastamista jalkaväkikomppanioille jo organisaatiossa, ja sellaista hv.torjunta-aseistusta, jonka lukumäärä sallii hyvän porrastuksen ja välittömän liittämisen yksikköihin, ja jonka paino ei riistä jalkaväen liikkuvuutta.*³⁰⁴

Järvisen tutkimustuloksia arvostettiin, ja todettiin kysymysten vaativan ennemmin tai myöhemmin ratkaisua. Järvisen organisaatiota koskevaa hahmotelmaa pidettiin kuitenkin taloudellisen tilanteen ja miehistön puutteen takia vaikeana toteuttaa.³⁰⁵ Vaikuttaakin siltä, että Järvisen ajatukset puolustuskyvyn kehittämisestä hautautuivat toistaiseksi rahan puutteeseen.

Airo luonnehti Terän tutkimusta lennokkaalla tavalla kirjoitetuksi mutta omia mielipiteitä perustellusti esitteleväksi.³⁰⁶ Myös Terän tutkimuksesta jää mielikuva, että tarvittavasta aseistuksesta oli keskusteltu tarpeeksi ja keskustelun tulisikin jo johtaa varsinaisiin ratkaisuihin.

³⁰³ Sama, s. 190–191.

³⁰⁴ Sama, s. 192–193.

³⁰⁵ Katsausosasto (Kirjallisuutta kirj. T. E., E. R., A. F. A.): *Tiede ja Ase-lehdessä julkaistuja kirjoituksia*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1938, s. 67–69.

³⁰⁶ A. F. Airon ja K. L. Oeschin vastaus Martti Terän tutkimusta koskevaan arvostelupyyntöön, 8.6.1937, PK 2610/4, KA.

*Tuliportaaseen erityisesti meillä liitettävän kevyen kaarituliaseen samoin kuin hv.torjunta-aseistuksen ja varsinaisen krh.aseistuksen käsittelyn sivuutamme, koska tässä yhteydessä voisi niistä tulla enää esille vain organisaatioon liittyviä näkökohtia.*³⁰⁷

Järvisen suurin etu Terään verrattuna oli puolustuksen syvyyttä koskeva taktinen ajattelu. Terän mukaan taas tuliverkon tulisi olla niin tiheä, että sen läpäiseminen olisi vastustajalle tappioiden tai niiden uhan takia käytännöllisesti mahdotonta.³⁰⁸ Tällä Terä tarkoittanee, että tulisi luoda tulivoimaltaan niin tiivis puolustuslinja, ettei sitä yksinkertaisesti kyetä läpäisemään. Järvinen oli useasti korostanut koulutuksen tehostamisen merkitystä taktisen osaamisen kehittämiseksi. Terä moitti myös koulutusta väittämällä taktisen ajattelun asettuneen liaksi ampumateknisen ajattelun edelle.³⁰⁹

Järvisen ja Terän välisen väittelyn päättymiseen syy oli päätöksenteon puutteellisuus. Sekä Järvinen että Terä olivat yhtä mieltä siitä, että hyökkäysvaunutorjuntakysymystä käsittelevässä keskustelussa oli jo keskusteltu kaikki päätöksentekoon tarvittavat näkökulmat. Tämän lisäksi Järvisen ja Terän välisen keskustelun päättymiseen vaikutti luultavasti Terän vapaaehtoinen ero puolustusvoimista vuonna 1938. Terän arvostuksesta kertoo kuitenkin paljon se, että Terä toimi Sotakorkeakoulussa sisäballistiikan tuntiopettajana vuosina 1938–1939, vaikka ei enää aktiivipalveluksessa ennen talvisotaa ollutkaan.³¹⁰

Järvinen taas siirtyi 13.8.1938 Armeijakunnan esikunnan koulutus ja valvontatoimiston (tsto II) päälliköksi.³¹¹ Toimisto otti vastaan yleisesikunnan ulkomaaosaston koostamat tiedusteluraportit ja välitti ne alaisilleen.³¹² Myös Armeijakunnan esikunnan johtamat rajatähystystä koskevat raportit toimitettiin toimistoon, jossa ne koostettiin Yleisesikuntaan lähetettäväksi raportiksi.³¹³ Toimiston keräämien tiedustelutietojen pohjalta Armeijakunnan esikunnassa ylläpidettiin Kannaksen tilannekarttaa.

³⁰⁷ Terä, Martti: *Tulen teho – taktiikka – asetekniikka*, Tiede ja Ase n:o 5, 1937(b), s. 235–290.

³⁰⁸ Sama, s. 241.

³⁰⁹ Sama, s. 286.

³¹⁰ Terä, Martti Vihtori, nimikirjanote n:o 43344, KA.

³¹¹ Järvinen, Yrjö Aleksis, nimikirjanote n:o 19197, KA.

³¹² Kts. esim. YE:n kirjelmä n:o 1242/V sal./7.9.1938, R 665/27, KA. & AKE:n kirjelmä n:o 388/II/221 sal./9.9.1938, R 665/27, KA.

³¹³ AKE:n kirjelmä n:o 439/II/222 sal./7.10.1938, R 665/27, KA.

Yleisesikunnan kehotuksen perusteella toimisto seurasi Venäläistä sotilaskirjallisuutta sekä sanoma- ja aikakauslehtiä.³¹⁴ Luultavasti venäjän kielen taito oli eräs syistä, joiden johdosta Järvinen valittiin toimiston päälliköksi. Venäjän kielen osaamisensa Järvinen oli osoittanut suorittamalla kielitutkinnon kesällä 1938.³¹⁵ Ohjeistuksen mukaisesti toimiston päällikön tuli olla koulutukseltaan tiedustelu-upseeri.³¹⁶ Järvisellä ei ollut vaadittua koulutusta, jonka vuoksi hän osallistui keväällä 1939 Yleisesikunnan järjestämälle tiedustelu-upseeri kurssille.³¹⁷

Toimisto myös koordinoi Armeijakunnan alaisten joukkojen suorittamaa kokeilutoimintaa. Toimisto jakoi kokeilu tehtävät ja tarvittaessa antoi suuntaviivat kokeilujen suorittamiselle.³¹⁸ Vaikuttaakin siltä, että ennen talvisodan syttymistä Järvinen kykeni olemaan hyvin perillä niin vihollisesta kuin omien joukkojen koulutustasostakin.

Sotilasaikakauslehdissä vuodet 1938–1939 eivät tarjonneet radikaalia ajattelutavan muutosta.³¹⁹ Järvinen kirjoitti enää kertaalleen Suomen Sotilasaikakauslehden sivuille. Artikkelissa Järvinen käsitteli vierailuaan Saksassa ja esitti vierailun sisältämän sotaharjoituksen mukanaan tuomia johtopäätöksiä. Järvisen mukaan saksalaisen ajattelutavan suurin ero Suomeen verrattuna on metsämaaston käyttö. Keskieurooppalaiset eivät sitä sotatoimissaan käytä, koska sitä on avomaastoon verrattuna vähän. Järvisen havaintojen mukaan hyökkääjä kykenee tuomaan joukkonsa hyvinkin lähelle ja keskittämään tulivaikutuksen. Tämän takia Suomessa tulisi keskittyä pääpuolustuslinjan tulivaikutuksen tehostamiseen, sekä saada puolustus syväksi.³²⁰

Järvisen kokemuksen perusteella kalliiden panssarijoukkojen hankinta tulisi Suomessa jättää minimaaliseksi ja panostaa sulutuksiin metsämaastoa hyväksikäyttäen. Sulutuksia voitaisiin kuitenkin käyttää vain puolustuksessa ja viivytyksessä. Tällöin jokaiseen taistelulajiin kykenevien hyökkäysvaunutorjunta-aseiden merkitys korostuu. Järvisen mukaan vaunujen tuhoamiseen kykenevät miinojen lisäksi ainoastaan torjunta-aseet. Järvinen esitti myös

³¹⁴ PIM:n kirjelmä n:o 517/38. sal./8.10.1938, R 665/27, KA.

³¹⁵ Järvinen, Yrjö Aleksis, nimikirjanote n:o 19197, KA.

³¹⁶ AKE:n kirjelmä n:o 229/II/217 sal./ 7.5.1935, liite n:o 1 b, SArk 1713/1, KA.

³¹⁷ AKE:n kirjelmä n:o 167/II/212 sal./30.3.1939, R 665/28, KA.

³¹⁸ Tsto II:n laatimia kokeiluohjeistuksia. Kts. esim. AKE:n kirjelmä n:o 345/II/223 sal. 21.6.1939, AKE:n kirjelmä n:o 102/II/223 sal. & AKE:n kirjelmä n:o 85/II/223 sal./13.2.1939, R 665/32, KA.

³¹⁹ Kts. esim. Katsausosasto (kirj. H. A.): *Hyökkäysvaunu- ja jalkaväkiesteet*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1938, s. 859–860.

³²⁰ Järvinen, Y. A.: *Saksan VI AK:n sotaharjoitus syyskuussa 1937. Havaintoja ja vertailuja*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1938, s. 351–363.

näkemyksensä eroista suomalaisen ja keskieurooppalaisen sodankäynnin välillä. Keski-Euroopassa joukkojen taktiset mahdollisuudet ovat vähäiset ja tulenteholla on suuri merkitys. Suomessa sota tulisi olemaan yllätyksellisempää, ja taktisilla oivalluksilla tulisi olemaan suurempi merkitys. Yllätyksiin vastaaminen ja niiden toteuttaminen puhuvat Järvisen mukaan etulinjan aseiden tulinopeuden ja käytettävyyden puolesta.³²¹

Vuosien 1938–1939 kirjoituksia leimaa Espanjan sisällissodan kokemuksista kirjoittaminen. Espanjan sisällissota tarjosi mahdollisuuden tarkastella, miten taktiikasta kirjoitetut ajatukset toteutuivat käytännössä. J. O. Hannula kirjoitti Suomen Sotilasaikakauslehteen hyökkäysvaunujen käytöstä Espanjan sisällissodassa. Hannula totesi, että pääsääntöisesti hyökkäysvaunuja käytettiin pienissä osastoissa, eikä siis noudatettu yleisiä periaatteita. Pienet osastot olivat haavoittuvia vastustajan tykistölle ja hyökkäysvaunutorjunta-aseille. Tämän perusteella ei Hannulan mukaan kuitenkaan voida tehdä johtopäätöksiä vaunujen tehokkuudesta ja käytöstä. Hannula kirjoitti hyökkäysvaunujen olleen yksin tehottomia, jos torjuntatuli kyettiin keskittämään. Vaunujen massakäytöllä saavutettiin pääsääntöisesti menestystä.³²²

Venäläisten kokemusten mukaan hyökkäysvaunutorjunta Espanjan sisällissodassa jakautui aktiiviseen ja passiiviseen. Passiivisista keinoista käytäntö osoitti metsän olevan hyvä luonnollinen este, jota kyettiin käyttämään tehokkaasti hyökkäysvaunutorjunnan hyväksi.

Torjuntatykit osoittautuivat toimiviksi aukeassa maastossa. Jo kaksi tykkiä rintamakilometriä kohden tuottivat hyökkääville vaunuille runsaasti tappioita. Torjuntatykkejä käytettiin muutamissa tapauksissa myös puolustuslinjan takana, jolloin murtoon päässeiden vaunujen menestystä kyettiin torjumaan. Myös aktiivinen puolustaminen osoittautui menestyksekkääksi, torjuntatykkien useilla asemanvaihoilla kyettiin mitätöimään tiedustelulla aikaansaatu tulos.³²³

Laajimmin hyökkäysvaunutorjunnasta Espanjan sisällissodasta kirjoitti ratsumestari Erik Sandström. Vapaussotaan osallistunut Sandström suoritti Sotakorkeakoulun vasta vuosina 1937–1939. Sandström olikin viimeisen ennen talvisotaa valmistuneen kurssin oppilas.³²⁴ Sandström laati diplomityönsä otsikolla *Espanjan sisällissodan kokemukset*

³²¹ Sama, s. 363–366.

³²² J. O. Hannula: *Espanjan sisällissota 1936–1937*, Suomen Sotilasaikakauslehti, liite 1937, s. 57–60.

³²³ Katsausosasto (kirj. A. A.): *Hyökkäysvaunutorjunta*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1938, s. 683–686.

³²⁴ Sandström, Erik Arnold Alexander, nimikirjanote n:o 37232, KA.

*panssarijoukkojen käytön ja panssarintorjunnan alalla.*³²⁵ Sandströmin kaksi artikkelia ovatkin laadittu diplomityön pohjalta. Sandströmin mukaan tavallisiin kivääreihin ja konekivääreihin sijoitettavat panssarintorjuntaluodit osoittautuivat tehottomiksi.³²⁶ Myöskään tykistö ja ilmavoimat eivät sovellu hyökkäysvaunutorjuntaan. Torjuntakonekivääriä Sandström luonnehtii tehottomaksi. Räjähämätön ammus ei läpäise vaunun panssarointia, jolloin sen vaikutus on lähinnä psykologinen. 37:n millimetrin torjuntatykki osoittautui hitaudestaan huolimatta tehokkaaksi torjunta-aseeksi. Sandströmin mukaan torjunta-aseet osoittivat merkityksensä hyökkäysvaunutorjunnassa. Jos vaunuja vastassa on ollut torjunta-aseita, eivät vaunut ole pääsääntöisesti saavuttaneet menestystä. Jos torjunta-aseita ei ole ollut, pääsivät vaunut pääsääntöisesti tavoitteeseensa.³²⁷

Sandström esitteli saksalaisen H. Klotzin ajatuksia. Klotzin mukaan hyökkäysvaunutorjunnassa suurempi kaliiperi on parempi, kuin pienempi suuremmalla tulinopeudella. Klotzin mukaan kaliiperiltaan 20-millimetrinen puoliautomaattinen hyökkäysvaunutorjuntakivääri olisi erinomainen ase. Hyökkäysvaunutorjuntaan tarvittaisiinkin kaksi asetta. Klotz sijoittaisi kevyen torjunta-aseen etulinjaan ja raskaamman taaemmaksi. Jos etulinjassa on kevyitä torjunta-aseita, riittäisi 2–3 torjuntatykkiä rintamakilometriä kohden. Kevyiden hyökkäysvaunutorjunta-aseiden sijoittamisella etulinjaan oli kokemusten mukaan huomattava moraalinen vaikutus. Onnistuakseen, torjuntaa tulee myös täydentää esteillä ja miinoituksilla.³²⁸

Espanjan sisällissodasta suomalaisissa sotilasaikakauslehdissä kirjoitetut kokemukset ovat hämmästyttävän lähellä Järvisen ajatuksia. Kokemuksista löytyy täysin samat teemat, mitä Järvinen oli käyttänyt puhuessaan hyökkäysvaunutorjunnan puolesta.

Puolustusministeriöön toimistoupseeriksi siirtynyt³²⁹ Halsti ehti kirjoittaa, ennen talvisodan syttymistä, Suomen Sotilasaikakauslehteen metsätaistelua käsittelevän artikkelin. Halsti viittasi T. V. Viljasen edellisenä vuonna laatimaan ensimmäisen maailmansodan metsätaistelua käsitelleeseen teokseen. Halstin mukaan erinomaista teosta tulisi soveltaa

³²⁵ Sandström, E.: *Espanjan sisällissodan kokemukset panssarijoukkojen käytön ja panssarintorjunnan alalla*, Sotakorkeakoulun diplomityö n:o 306, 1939, SKK 1, KA.

³²⁶ Sandström, E.: *Eräitä tietoja Espanjan sisällissodasta*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1939(a), s. 44–49.

³²⁷ Sandström, E.: *Espanjan sisällissodan kokemukset panssarijoukkojen käytön ja panssarintorjunnan alalla*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1939(b), s. 323–341 & 393–417.

³²⁸ Sama.

³²⁹ Seppinen (2003).

ohjesäännön kirjoittamiseen.³³⁰ Viljaselle käskettiin jo vuonna 1937 metsätaisteluohtesäännön laatiminen. Ohjesääntö ei kuitenkaan ehtinyt ilmestyä ennen talvisotaa.

Tynkkysen mukaan ohjesäännön luonnos korosti liikkeen merkitystä taisteluiden onnistumisen kannalta. Hyvin koulutettu vihollinen pysyisi poissa urilta, kun vastaavasti huonosti metsämaastossa toimimiseen koulutettu vihollinen tukeutuisi olemassa olevaan tiestöön.³³¹ Sotilasaikakauslehtien artikkeleita tarkastellessa huomataan, ettei ajattelussa ole mitään poikkeavaa. Ohjesäännön luonnos vaikuttaisikin tiivistävän eritaustaisten upseerien ajatukset yhtenäiseksi taktiikaksi. Halsti päätyi omassa artikkelissaan samaan lopputulokseen todeten Viljasen teoksen vahvistavan aiemmin käsiteltyjä mielipiteitä.³³²

Halstin artikkelin tarkoitus oli osoittaa eri kokeilujen perusteella, miten hyökkäys ja puolustus saadaan metsämaastossa onnistumaan. Halsti toteaaakin metsämaaston hallitsemisen olevan edellytys onnistumiselle, koska avomaastossa ei yksinkertaisesti ole resursseja pärjätä. Halstin yksityiskohtainen artikkeli kokoaa kirjoittajan mielipiteitä taistelun onnistumiseen vaikuttavista tekijöistä. Hyökkäyksen onnistumisen tärkein edellytys on Halstin mukaan kompassisuunnan säilyminen. Puolustuksen onnistumisen eräs tärkein tekijä on hyökkäysvaunutorjunnan tarkoituksenmukainen järjestäminen. Viivytyksasemien ei Halstin mukaan tule olla yhtenäinen rintama, vaan useasta erillisestä pesäkkeestä koostuva ryhmitys. Erillisten pesäkkeiden ongelmaksi Halsti näkee hyökkäysvaunut, joiden uhan takia viivyttävään osastoon tulisi liittää kevyet hyökkäysvaunutorjunta-aseet sekä ryhmiä, jotka kykenevät miinoitteiden ja sulkujen rakentamiseen. Halsti toteaa lopuksi organisaation tarkoituksenmukaisuuden palvelevan taistelussa onnistumista toteamalla: *Organisaation tulee palvella taktiikkaa, eikä jarrutaa sitä.*³³³

Halstin ajatukset ovat samansuuntaisia Järvisen ajatusten kanssa. Toki täytyy muistaa, että moni muukin esitti samankaltaisia ajatuksia ennen talvisotaa. Tynkkysen mukaan metsän nähtiin jo itsenäisyyden alkuvuosina tarjoavan puolustustaistelun onnistumisen mahdollisuudet.³³⁴ Sotilasaikakauslehtien artikkeleiden ja järjestettyjen kokeilujen perusteella

³³⁰ Halsti, W.: *Metsätaistelussa käytettävistä menetelmistä ja muodoista*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1939, s. 541.

³³¹ Tynkkynen (1996), s. 45.

³³² Halsti (1939), s. 541.

³³³ Sama, s. 541–568 & 617–636.

³³⁴ Tynkkynen (1996), s. 42.

metsää pyrittiinkin käyttämään mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti hyväksi. Suomalainen metsätaistelutaktiikka syntyikin historian esimerkkien, harjoituksista saatujen havaintojen, nykyaikaisen taistelukentän erityispiirteiden hahmottamisen sekä näitä kaikkia yhdistävän ajatustyön tuloksena. Järvinen vaikutti aiheesta käytyyn keskusteluun ja järjestettyihin kokeiluihin. Omalta osaltaan Järvinen siis vaikutti suomalaisen metsätaktiikan syntyyn. Kuten sotilasaikakauslehtien artikkeleista on havaittavissa, eri teemat sekoittuivat toistensa kanssa. Teemat yhdistämällä saadaan läpileikkaus, miten suomalaisen upseeriston mielestä Suomea tulisi puolustaa. Kirjoituksissa mainitaan useasti pääoperaatioalueeksi Karjalan kannas, jolle pyrittiin luomaan mahdollisimman tehokas puolustussuunnitelma. Järvisen ollessa osallinen tähän keskusteluun on Järvinen ollut siis mukana vaikuttamassa suomalaisen operaatiotaidollisen ajattelun syntyyn.

4.4 Sanoista tekoihin – hyökkäysvaunutorjuntakysymyksen ratkeaminen

Järvinen otti siis osaa keskusteluun, jonka lopputulos muotoutui vasta sotien jälkeen. Järvisen osalta ei kuitenkaan voida sivuuttaa hyökkäysvaunutorjunta-aseen hankintaa, jonka puolestapuhujaksi Järvinen vahvasti profiloitui. Suomessa herättiin Neuvostoliiton mekanisoinnin kehitykseen 1930-luvun alkupuolella.³³⁵ Vuonna 1932 jalkaväen tarkastajana toiminut kenraali Österman esitti hyökkäysvaunujen olevan kykeneviä toimimaan Karjalan kannaksella. Lausunnot johtivat vuonna 1934 kannaksella alkaneisiin ajokokeisiin.³³⁶ Ajokokeet todistivat epäilykset hyökkäysvaunujen kyvyttömyydestä oikeiksi ja johtivat vaunujen torjuntakeinoja käsittelevään pohdintaan.³³⁷

Ennen ajokokeita Yleisesikunta piti 20 millimetrin panssaritorjunta-asetta riittävänä ja alkoi pohtia mahdollisuutta yhdistää ilmatorjunta- ja hyökkäysvaunutorjunta-ase. Vuonna 1933 valtion kivääritehdasta pyydettiin suunnittelemaan ase, joka valmistui vuonna 1934 nimellä konetykki L-34. Asetta ei kuitenkaan otettu käyttöön niin ilmatorjunnassa kuin hyökkäysvaunutorjunnassakaan.³³⁸

³³⁵ Tynkkynen (1996), s. 80.

³³⁶ Pitkänen, Simpanen (2007), s. 17.

³³⁷ Lintunen, Aleks: *Panssarihälytys – Hyökkäysvaunukokeiluosaston ajokokeet Karjalan Kannaksella 1934*, sotatieteiden maisterikurssin pro gradu -tutkielma vuodelta 2015, Sotahistorian laitos, MPKK, s. 95.

³³⁸ Pitkänen, Simpanen (2007), s. 18.

Syksyllä 1934 määrättiin kaksi työryhmää selvittämään hyökkäysvaunutorjunta-aseistuksen tarpeellisuutta. Vuotta myöhemmin työryhmien tuloksena esiteltiin hyökkäysvaunutorjunnan muodostuvan kahdesta asetyypistä, 37:n millimetrin torjuntatykistä sekä 13:n millimetrin torjuntakonekivääristä. Perusteluna kahden asetyypin valinnalle annettiin maaston peitteisyydestä johtuva torjuntatykin hitaus ja pieni ampumaetäisyys.³³⁹

Kevyemmän aseistuksen osalta vertailu tehtiin kaliiperiltaan 13 millimetrinen ja 20 millimetrinen aseiden välillä.³⁴⁰ Vertailun on jälkeenpäin esitetty olleen varsin erikoinen. 13:n millimetrin aseiden tuloksia väitettiin muokatun hieman paremmaksi, jolloin ase saatiin näyttämään houkuttelevammalta.³⁴¹ Ilmeisesti Järvinen viittaa näihin kokeiluihin todetessaan laskuvirheen vaivanneen 20 millimetrinen aseiden tarkastelua.³⁴²

Aimo Lahti sai suunnittelutehtäväksi 13-millimetrinen hyökkäysvaunutorjuntakonekiväärin luomisen. Lahti suunnittelikin useita torjuntakonekivääreitä, joilla suoritettiin koeammuntoja. Koeammuntoja ja asekehitystyötä kuitenkin vaivasi panssariluotien puute. Vuonna 1937 hankintasuunnitelmassa edettiin jo kustannusarvion laskemiseen saakka. Hankintaa vaivasi kuitenkin erikoinen piirre. Lahti suunnitteli jatkuvasti aseita, mutta yksikään niistä ei saanut lopullista hyväksyntää.³⁴³ Ajankohta huomioon ottaen vaikuttaakin siltä, että panssariluotien puutteen lisäksi hankintapäätöstä jarrutettiin ainakin osittain Espanjan sisällissodasta saatavien kokemusten takia. Täytyy kuitenkin muistaa, että kyseisenä ajankohtana elettiin hyökkäysvaunutorjunnassa murroksen aikaa ja Espanjan sisällissota toimi monen suuremman armeijan asekehittelyn ja taktiikan suuntauksen vaikuttajana.

Kannaksella järjestettyjen ajokokeiden ja aiheen ajankohtaisuuden vuoksi hyökkäysvaunutorjunta alkoi kasvattaa merkitystä myös koulutuksessa. Syksyllä 1934 Yleisesikunta julkaisi venäläisen A. Tarasevitsin ajatuksia hyökkäysvaunutorjunnasta, joita noudattaen joukko-osastoissa tuli järjestää hyökkäysvaunutorjunta koulutus.³⁴⁴ Armeijakunnan esikunnan määrittelemissä koulutuksen suuntaviivoissa on vuodelta 1935

³³⁹ Pitkänen, Simpanen (2007), s. 18. & Tynkkynen (1996), s. 81.

³⁴⁰ Asesuunnittelukunnan kirjelmä n:o A/70/102 sal./20.9.1938, PK 1168/13, KA.

³⁴¹ Pitkänen, Simpanen (2007), s. 19.

³⁴² Yrjö Järvisen päiväkirjamerkintä, 6.11.1943, PK 2137/2, KA.

³⁴³ Hyytinen, Timo: *Aimo Lahden asekeksinnöt*, Arma Fennica Oy, Jyväskylä 2013, s.136. & Pitkänen, Simpanen (2007), s. 20. & Asesuunnittelukunnan kirjelmä n:o A/70/102 sal./20.9.1938, PK 1168/13, KA.

³⁴⁴ YE:n kirjelmä n:o 1621/X/18.10.1934, Liitteenä kansiossa Tarasevitsh, A.: *Hyökkäysvaunutorjunta*, MPKK:n kirjasto, käsikirjat.

maininta, että henkilökunnan ja asevelvollisten koulutuksessa tuli ottaa huomioon mekanisoitujen joukkojen tuntemus. Tämän lisäksi kaikissa harjoituksissa ja taktiikan tehtävissä tuli kiinnittää huomiota hyökkäysvaunutorjuntaan.³⁴⁵ Vuonna 1936 Armeijakunnan esikunta käski divisioonien suorittaa kokeiluja, joiden tarkoitus oli selvittää marssirivistön suojaaminen hyökkäysvaunuilta. Erityisesti huomiota tuli kiinnittää tiestön sulkemiseen, mahdollisten hyökkäysvaunutorjunta-aseiden sijoitteluun sekä marssivan osaston kykyyn ilmoittaa kosketuksesta hyökkäysvaunuihin.³⁴⁶ Ohjeistuksen tehokkuus näkyy 3. Divisioonan järjestämissä harjoituksissa vuonna 1936. Monen harjoituksen opetustarkoituksiksi oli nimetty hyökkäysvaunutorjunta.³⁴⁷

Kokeilujen suurin ongelma oli epätietoisuus käytettävistä hyökkäysvaunutorjunta-aseistustyypeistä sekä torjunta-aseiden puutteellisuus. Tämä johti kokeilussa improvisoitujen menetelmien ja välineiden käyttöön. Edellä mainittujen syiden johdosta kokeilujen perusteella esitettyä organisaatiomallia ei voitu pitää yleisesti käytettävänä. Kokeiluissa ei myöskään ollut otettu huomioon sivustasta suuntautuvaa hyökkäysvaunu-uhkaa. Kokeilujen perusteella kevyt hyökkäysvaunutorjunta-ase nähtiin erittäin tarpeelliseksi, koska torjuntatykki osoittautui nopeaa reagointia vaativiin tilanteisiin liian hitaaksi. Kokeilujen jatkumisen kannalta nähtiin tärkeäksi hyökkäysvaunutorjunta-aseistus kysymyksen pikainen ratkaiseminen.³⁴⁸

Kokeilujen perusteella Järvisen johtama Armeijakunnan esikunnan koulutus- ja valvonta toimisto laati maaliskuussa 1939 luonnoksen ohjeistuksesta, *Yleisiä ohjeita ilma- ja panssarintorjunnasta marssin ja majoituksen aikana*. Lopullista ohjetta varten, Armeijakunnan alaisten joukkojen tuli kokeilujen perusteella kommentoida luonnosta. Armeijakuntaan kuulumattomia esikuntia ja kouluja pyydettiin esittämään mahdolliset muutosehdotukset luonnokseen. Panssarintorjunnan osalta pyydettiin lausuntoja erityisesti ryhmytyksestä, organisaatiosta sekä hälytysjärjestelyistä. Kommenttien takarajaksi asetettiin 10.9.1939.³⁴⁹

³⁴⁵ AKE:n kirjelmä n:o 50/II/15.1.1935 liitteineen, R 666/32, KA.

³⁴⁶ AKE:n kirjelmä n:o 1459/II/28.12.1935 liitteineen, R 666/33, KA.

³⁴⁷ Luettelo 3. Divisioonassa vuonna 1936 pidetyistä aktiivipalveluksessa olevien upseerien kartta-, maasto- ja kenttäharjoituksista sekä sotapeleistä & Luettelo 3. Divisioonassa vuonna 1936 pidetyistä harjoituksista, joissa upseerit ovat saaneet johtaa sodanvahvuisia joukkoja, R 665/20, KA.

³⁴⁸ AKE:n kirjelmä n:o 236/II/223 sal./26.4.1937, R 666/24, KA.

³⁴⁹ AKE:n kirjelmä n:o 150/II/214 sal./21.3.1939, R 665/28, KA.

Hyökkäysvaunutorjunnan osalta marssin suunnittelussa tuli erityisesti kiinnittää huomiota marssireittiin. Valitun reitin tuli sisältää luonnollisia hyökkäysvaunuesteitä, kuten metsät, vesistöt ja pehmeät suot. Reagointiajan saavuttamiseksi marssivan joukon eteen tuli sijoittaa panssaritähystäjiä. Kriittiseksi tekijäksi nähtiin tähystäjien saaman havainnon välittäminen pääosille. Pyrittiin siis saavuttamaan aikaa marssirivistön torjuntavalmisteluihin. Sivustasuojaukseen tuli käyttää uhanalaisimmissa suunnissa ryhmän vahvuisia torjuntaosastoja. Ohjeistuksen mukaan kärkijoukolla tuli olla vahvin hyökkäysvaunutorjunta-aseistus, niin miinojen, kuin aseidenkin osalta. Tämän lisäksi marssivan joukon tuli koko syvyydeltä kyetä luomaan yhtenäinen torjuntaverkosto.³⁵⁰ Ohjeistus ei määritellyt torjunta-aseistusta, mutta kokeiluraporteissa käytetään, 3. Divisioonaan lukuun ottamatta, rykmenttiin sijoitettuja torjuntatykkeitä sekä komppanioihin sijoitettuja torjuntakivääreitä.³⁵¹

Syyskuussa 1939 joukot kommentoivat ohjeistusta. Kaasusuojelukoulun mukaan panssaritähystäjät tuli korvata torjuntaosastolla. Pääosien valmistautumisajan vuoksi torjuntaosaston saaman havainnon välittämiseen tulisi kiinnittää huomiota. Kaasusuojelukoulu ehdotti merkinantovälineiden lisäksi lähettiyhteyttä.³⁵² Myös Ratsuväkiprikaatin vastauksen mukaan merkinantojärjestelmää tulisi pohtia. Pääosien torjuntavalmistelut katsottiin onnistuneiksi, jos hälytys saatiin välitettyä panssaritähystäjiltä pääosille. Ratsuväkiprikaati kritisoi ohjeistuksen tarkoituksenmukaisuutta, koska aselajin kehitysasteen takia yleiset taisteluohjeetkin puuttuivat lähes kokonaan. Organisaatioita ei tulisi muokata marssin takia, vaan marssin päämäärän eli tehtävän mukaan. Ohjeistuksen mukaista torjunnan syvyysajattelua Ratsuväkiprikaati kuitenkin piti torjunnan onnistumisen kannalta välttämättömänä.³⁵³

1. Divisioona kritisoi aseistuksen puutetta ja sen vaikutusta havaintojen tekemiseen. Torjunnan syvyysajattelua pidettiin kuitenkin hyvänä, joskin vastauksen perusteella torjunnalle tulisi kyetä luomaan painopiste, johon etuosaston-, pääosien- ja reservien hyökkäysvaunutorjunta sidottaisiin.³⁵⁴ 2. Divisioona on samoilla linjoilla syvyysajattelun suhteen, mutta korostaa, ettei torjuntaan valmistavat toimenpiteet saa vaikeuttaa joukolle annetun varsinaisen tehtävän suoritusta.³⁵⁵ 3. Divisioona vastauksessa todetaan ilman

³⁵⁰ Sama.

³⁵¹ Kts. vastaukset AKE:n laatimaan ohjeistukseen, R 665/28, KA.

³⁵² Kss.K:n kirjelmä n:o 134/IIa/sal./7.9.1939, R 665/28, KA.

³⁵³ RPr.E:n kirjelmä n:o 303/II/126 sal./9.9.1939, R 665/28, KA.

³⁵⁴ 1. DE:n kirjelmä n:o 253/II/214 sal./9.9.1939, R 665/28, KA.

³⁵⁵ 2. DE:n kirjelmä n:o 456/II/223 sal./14.9.1939, R 665/28, KA.

hyökkäysvaunuja ja näiden torjuntavälineitä suoritettut kokeilut vähäarvoisiksi. Vastauksen mukaan Armeijakunnan laatima ohjeistus on niin yksityiskohtainen, ettei kokeiluissa saadut tulokset aiheuta niihin juurikaan lisäyksiä. Muista poiketen 3. Divisioonaa käytti havaintojen pohjana komppaniaan sijoitettuja torjuntakonekivääreitä torjuntakiväärien sijasta.³⁵⁶

Kokeilujen perusteella vaikuttaakin siltä, että syvyys nähtiin välttämättömäksi hyökkäysvaunutorjunnan onnistumisen kannalta. Tätä syvyyssajattelua on todennettavissa, pataljoonan hyökkäyksen mittakaavassa, vuonna 1941 julkaistussa käsikirjassa *Panssarintorjuntakiväärit*.³⁵⁷ Kokeiluissa saavutettuja tuloksia väärästi kuitenkin torjuntamateriaalin puute. Kokeiluissa ei siis kyetty saamaan käyttökokemuksia kevyen hyökkäysvaunutorjunta-aseistuksen soveltuvuudesta, koska aseita ei ollut joukoille jakaa.

Kokeiluissa esille noussutta hälytysjärjestelmän parantamista pohdittiin nopealla aikataululla syksyllä 1939. Järvisen ja 2. Divisioonan esikuntapäällikkö everstiluutnantti Gustaf Ehrnroothin 11.9.1939 käymän puhelinkeskustelun perusteella 2. Divisioonalle määrättiin hälytyslaittekokeilu. Kokeilun avulla haettiin sopivaa hälytintä marssiosaston pääosien ja kahden kilometrin etäisyydellä olevien panssaritähystäjien ja torjuntaryhmien välille.³⁵⁸ Nopealla aikataululla järjestetystä kokeilusta ei saatu lopullista vastausta ongelman ratkaisemiseksi. 22.9.1939 laaditun raportin mukaan komppanian sisällä merkinantotorvi oli sopivin ratkaisu, joskin käytössä olevaa tulisi kehittää paremman kuuluvuuden saavuttamiseksi. Pataljoonalle ehdotettiin kehitettäväksi tarkoitukseen sopivaa sireenilaitteistoa.³⁵⁹ Järvinen tarttui myös itse toimeen tilanteen ratkaisemiseksi ja teki aloitteen valopistooliin ja kivääriin tarkoitetuista hälytysammuksista.³⁶⁰ Lopullinen ratkaisu jäi kuitenkin saavuttamatta ennen talvisodan syttymistä.

Kevyiden hyökkäysvaunutorjunta-aseiden hankinnassa tapahtui käänne keväällä 1939. Huhtikuussa 1939 Pääesikunnassa pidettiin muun muassa kevyemmän hyökkäysvaunutorjunta-aseistuksen valintaa käsittelevä kokous. Kokouksessa esiintyi edelleen erimielisyyttä 13 millimetrin ja 20 millimetrin asetyyppien välillä. Lopullista

³⁵⁶ 3. DE:n kirjelmä n:o 391/II/214 sal./8.9.1939, R 665/28, KA.

³⁵⁷ *Panssarintorjuntakiväärit*, Kustannusosakeyhtiö Otavan kirjapaino, Helsinki 1941, s. 41.

³⁵⁸ AKE:n kirjelmä n:o 477/II/233 sal./12.9.1939, R 665/32, KA. & *Kadettiupseerit 1920–2010*, Bookwell Oy, Porvoo 2010, s. 80.

³⁵⁹ KKR:n kirjelmä n:o 254/II/219 sal./22.9.1939, R 665/32, KA.

³⁶⁰ AKE:n kirjelmä n:o 486/II/223 sal./ 14.9.1939, R 665/32, KA.

valintaa varten päätettiin suorittaa vielä vertaileva kokeilu molemmilla asetyypeillä.³⁶¹ Kokeilua varten oli jo ennen kokousta päätetty perustaa jalkaväen tarkastajan, toimistopäällikkö Selinheimon, johtama toimikunta. Toimikunnan muina jäseninä toimivat Valo Nihtilä, Arvo Saloranta ja Y. A. Järvinen.³⁶² Järvinen itse arvelee teoksensa *panssarijoukot ja venäläinen panssaritaktiikka* olleen syy päätymisestään Panssaritorjunta-asetoimikunnan jäseneksi.³⁶³ Yksittäinen teos ei todennäköisesti ollut ainoa syy. Sotilasaikakauslehtien artikkeleiden perusteella yhtenevä ajattelu toimikunnan muiden jäsenten kanssa sekä käynnissä olevat marssirivistön suojaamiseen liittyvät kokeilut lienevät olleen Järvisen valintaan vaikuttavia tekijöitä.

Ensimmäiset kokeilut järjestettiin Viipurin Rautkorvessa 17.4.1939. Kokeilussa verrattiin torjuntakiväärin ja torjuntakonekiväärin vaikutus mahdollisuuksia Ratsuväkiprikaatista kokeiluun osallistuneisiin hyökkäysvaunuihin. Eri suunnista tapahtuvan vaikuttamisen takia, kokeilun tuloksena aseiden lukumäärää pidettiin tulinopeutta merkittävämpänä. Taktisessa mielessä toimikunta kallistuikin heti ensimmäisen kokeilun jälkeen torjuntakiväärin kannalle, mutta todellisen läpäisykyvyn selvittämiseksi kokeiluja jatkettiin.³⁶⁴

Ensimmäiset kokeiluammunnat järjestettiin Viipurin Rautkorvessa 12.–16.6.1939. Järvinen vastasi ammuntojen suunnittelusta.³⁶⁵ Koeammuntojen tuloksia analysoitiin heti ammuntojen jälkeen 16.6.1939 järjestetyssä toimikunnan kokouksessa. Nihtilän mukaan kokeilutuloksiin tuli lisätä aseiden kustannussuhde. Yhden torjuntakonekiväärin hinnalla kyettiin hankkimaan kolme torjuntakivääriä. Nihtilä päätyikin osumien perusteella lopputulokseen, että kaksi torjuntakonekivääriä vastaa noin kuutta torjuntakivääriä. Torjuntakivääri osoittautui tarkemmaksi ja näin ollen patruunakulutukseltaan pienemmäksi.³⁶⁶ Järvinen painotti aseiden lukumäärän merkitystä ja esitti ehdottoman vaatimuksena vähintään kuuden torjuntakiväärin hankintaa pataljoonaa kohti.³⁶⁷

Kokeissa vertailtiin tehon lisäksi aseiden liikkuvuutta ja maastouttamista. Toimikunta totesi torjuntakonekiväärin paljastuvan tähystykselle jokaisessa asemaanmenossa. Torjuntakivääri

³⁶¹ Pitkänen, Simpanen (2007), s. 20–22.

³⁶² Pl.M:n kirjelmä n:o 14/H.Sal/31.3.1939, T18469/8, KA.

³⁶³ Yrjö Järvisen päiväkirjamerkintä, 6.11.1943, PK 2137/2, KA.

³⁶⁴ AKE:n kirjelmä n:o 183/II/223 sal./8.4.1939

³⁶⁵ Hvt.asetoimikunnan kokouspöytäkirja, 9.6.1939, T18469/8, KA.

³⁶⁶ Panssaritorjunta-asetoimikunnan kokouspöytäkirja, 16.6.1939, R 665/78, KA.

³⁶⁷ AKE:n kirjelmä n:o 333/II/223 sal./19.6.1939m R 665/32, KA.

pysyi lähes poikkeuksetta huomaamattomana. Myös maastoliikkuvuus oli torjuntakiväärillä huomattavasti parempi. Kaksi miestä kykeni liikuttamaan torjuntakivääriä ketterästi. Torjuntakonekivääri sitoi kuusi miestä vaivalloiseen liikkumiseen.³⁶⁸ Toimikunta päätyikin toteamaan seuraavaa:

*Etulinjan panssaritorjunta-asetta valittaessa ratkaisu meidän olosuhteissamme kohdistuu puoliautomaattiseen, joka kaikissa olosuhteissa näyttää takaavan suuremman varmuuden panssaritorjunnan onnistumisessa.*³⁶⁹

Torjuntakivääri osoittautui siis sopivammaksi aseeksi, mutta kaliiperin suhteen toimikunta ei katsonut vielä voivansa tehdä lopullista päätöstä. Asetyyppin ollessa selvä, toimikunta kuitenkin ehdotti, että koulutus aseelle aloitettaisiin välittömästi.³⁷⁰ Toinen kokeiluammunta järjestettiin Rautkorvessa 10.–11.8.1939. Kokeilussa vertailtiin kaliiperiltaan 13:n millimetrin ja 20:n millimetrin torjuntakivääreiden välisiä eroja.³⁷¹ Toimikunta kokoontui välittömästi kokeilun jälkeen. Kokouksen mukaan etulinjan torjunta-aseen tulee kyetä läpäisemään 16 millimetrin panssarointi 400 metrin matkalta ja aiheuttamaan vaunun sisällä tappioita. Toimikunnan mukaan 20 millimetrin torjuntakivääri täyttää vaatimukset ja ase tulisi välittömästi hyväksyä tuotantoon.³⁷²

Toimikunnan ehdotus asetyypistä hyväksyttiin, ja 6.9.1939 jalkaväen tarkastajana toiminut kenraalimajuri Erik Heinrichs ehdotti aseiden käyttöönottoa. Talvisodan kannalta päätös kuitenkin syntyi liian myöhään. Asetta ei nähty rintamalla, kahta kokeiluissa mukana ollutta kappaletta lukuun ottamatta. Asesuunnittelija Aimo Lahti on kertonut itse toimittaneensa aseet rintamalle lähdössä olevalla joukolla.³⁷³

Järvinen kirjoitti vuonna 1943 kesän 1939 kokeiluista ja niiden seurauksista:

³⁶⁸ Panssaritorjunta-asetoimikunnan kokouspöytäkirja, 16.6.1939 & Valokuvia Rautkorven harjoituksesta, R665/78, KA.

³⁶⁹ Sama.

³⁷⁰ Panssaritorjunta-asetoimikunnan kokouspöytäkirja, 16.6.1939, R665/78, KA.

³⁷¹ 10.–11.8.1939 järjestettyjen kokeiluammuntojen ohjelma, T18469/4, KA.

³⁷² Panssaritorjunta-asetoimikunnan kokouspöytäkirja, 11.8.1939, T18469/8, KA.

³⁷³ Pitkänen, Simpanen (2007), s. 22, 114.

*Jouduinkin kesällä –39 järjestämään useita kokeiluja, joissa pst. kk. ja pst. kiv. olivat vastakkain. Viimeisessä ratkaisevassa kokeessa, jossa oli läsnä mm. 5 kenraalia, ”norsupyssyni” löi itsensä kirkkaasti läpi. Hankinta päätettiin, mutta talvisotaan ei se ehtinyt, vaikka olisi ollut ihan välttämätön ja silloisia vih. hyökkäysvaunuja, panssirekiä ja –kelkkoja, suorasuuntaustykkejä ja kk:ejä vastaan täysin tehokas. Kolme vuotta oli kulunut hukkaan siitä, kun pitävin perustein esitin tarpeemme. Kuka kantaa vastuun tästä ajasta?*³⁷⁴

Eräs harvoista kokemuksista hyökkäysvaunutorjuntakivääristä talvisodan ajalta löytyy alikersantti Väinö Orpanan päiväkirjasta:

*Meikäläiset käyttivät ensi kertaa tänään panssarintorjuntakiväärejä, jotka on uutta ryssille, ne on todettu hyvin tehokkaiksi, kaksi hyökkäysvaunua ammuttiin niillä seulaksi. Ne vähentävät hyökkäysvaunujen tehoa.*³⁷⁵

Järvisen osalta talvisodan voidaan katsoa alkaneen 29.8.1939, jolloin hän Armeijakunnan esikunnan päivystävänä upseerina välitti eteenpäin lomalla olevien upseerien palvelukseen paluukutsun.³⁷⁶ Armeijakunnan esikunnasta muodostettiin Karjalan kannaksen suojajoukkojen eli I Armeijakunnan esikunta. Järvinen jatkoi tiedustelutoimiston (tsto II:n) päällikkönä.³⁷⁷ Myöhemmin II Armeijakunnaksi nimetyn Armeijakunnan komentaja kenraaliluutnantti Harald Öhquist kuvaili Järvisen olleen tehtävässään harvinaisen perusteellinen ja kestävä. Öhquistin mukaan Järvinen osoitti erityisesti selväpiirteistä ja hyvää arvostelukykyä operatiivisissa ja taktisissa kysymyksissä.³⁷⁸ Vaikuttaakin siltä, että Järvisen taktinen- ja operatiivinen ajattelu alkoi vasta sotien kynnyksellä nousemaan esille.

³⁷⁴ Yrjö Järvisen päiväkirjamerkintä, 6.11.1943, PK 2137/2, KA.

³⁷⁵ Väinö Orpanan päiväkirja merkintä, 23.2.1940, www.iltasanomat.fi.

³⁷⁶ PIM:n puhelinsanoma AKE:lle, 29.8.1939, R 665/32, KA.

³⁷⁷ I AK:n käsky n:o 1/III/54 sal./39, liite 1, P 858/8, KA.

³⁷⁸ Tarkastavan kenraalin kirjelmä n:o 47/Tark. kenr. sal./25.2.1941, liite 4, PK 1205/4, KA.

5. SYVÄN JA AKTIIVISEN PUOLUSTUKSEN PUOLESTAPUHUJA

Syntymävuosi 1900 asettaa Järvisen mielenkiintoiseen asemaan. Järvinen ei kyennyt ikänsä puolesta lähtemään Jääkäriliikkeen mukana Saksaan. Vaikka Järvinen ensimmäisen mahdollisen tilaisuuden myötä liittyi suojeluskuntaan vuonna 1917, jäi Järvinen Venäjällä ja Saksassa koulutuksen saaneiden upseerien varjoon. Sisällissodassa saatu koulutus ja sen puutteet näyttäytyvät Järvisen ensimmäisissä Tappara-lehden sivuilla julkaistuissa kirjoituksissa. Järvinen pyrki jakamaan kokemuksiaan ja helpottamaan asepalvelusta suorittavan arkea. Omalta osaltaan Järvisen kirjoitukset peilautuvat 1920-luvun puolustusvoimien kehitykseen, jossa pyrittiin löytämään maanpuolustuksen ja siihen valmistavan koulutuksen suuntalinjoja.

Tapparan levikki ei ollut suuri, joten Järvisen vaikutus lehden sivuilla julkaistujen kirjoitusten kautta rajoittuu lähinnä Tampereen Rykmentin alueella palveleviin asevelvollisiin ja heidän omaisiinsa. Sotataidollisesti artikkeleissa käsiteltiin lähinnä yksittäisen sotilaan toimenpiteitä eli taistelutekniikkaa, eivätkä artikkelit täytä taktiikan määritelmää. Artikkeleiden julkaisuajankohtana Järvinen kuitenkin toimi komppanian päällikkönä, jolloin Järvinen kykeni vaikuttamaan komppanian asevelvollisten saamaan koulutukseen, eli miten komppania ja sen miehistö taistelevat. Toisin sanoen Järvinen kykeni vaikuttamaan yksittäisten komppanioiden taktiikan sovellutuksiin. Varsinaiset taktiikan suuntaviivat tulivat kuitenkin ohjesäännöistä ja ylemmiltä esimiehiltä, joten Järvisen vaikutus suomalaisen taktiikan kehitykseen voidaan katsoa Tampereen Rykmentissä olleen lähes olematon.

Järvisen tarkastelu tarjoaa näkemyksen siitä, millaisessa asemassa Suomessa koulutuksensa saaneet upseerit olivat sotia edeltävänä aikana. Tätä taustaa vasten tarkasteltuna Tappara-lehti voidaan nähdä nuoren upseerin vaikuttamisen keinona. Voidaan olettaa, että myös rykmentin vanhempi upseeristo luki joukko-osastolehteä, jolloin Järvisen ajatukset olivat saaneet myös vanhemman upseeriston hyväksynnän. Jos näin ei olisi ollut, Järvisen julkaisemien kirjoitusten sisältö olisi todennäköisesti muuttunut. Tappara ja sen sisältö onkin siis nähtävä Järvisen keinona nostaa itseään esille. Esimiesten Järvisestä tekemissä upseeriarvosteluissa onkin nähtävissä lehden positiivinen vaikutus.

Sotakorkeakoulu perustettiin täyttämään ylemmän sotilaallisen korkeakoulutuksen puute. Varsinkin Saksassa koulutetut upseerit olivat huolissaan omista jatkokoulutusmahdollisuuksistaan. Sotakorkeakoulun perustamiseen asti ulkomailla korkeakoulutetut upseerit toivat luonnollisesti mukanaan ulkomaisia vaikutteita. 1920-luvulla

alettiinkin nähdä tarve omanlaiselle suomalaisen taktiikan kehitykselle. 1930-luvun alussa Sotakorkeakoulu oli vakiinnuttanut asemansa. Mielenkiintoista on huomata, että 1930-luvulla valtaosa opettajista oli Suomessa koulutuksen saaneita upseereita. Sotakorkeakoulu tarjosikin siis Suomessa koulutettaville upseereille Suomessa koulutetun upseerin antamaa opetusta. Sotakorkeakoulun antaman opetuksen vaikutus suomalaisen taktiikan kehitykseen ja sitä toteuttavien upseerien ajatuksiin on merkittävä. Varsinkin pitkään opettajana toimineet kykenivät kehittämään opetustaan haluamaansa suuntaan.

Taktiikan opettajana vuosina 1929–1937 toimineen Valo Nihtilän rooli suomalaisen taktiikan kehittäjänä on merkittävä. Nihtilä näki, ettei vallalla ollut hyökkäyshenkisyys johtaisi toivottuun lopputulokseen suurvaltaa vastaan käytävässä sodassa. Nihtilän mukaan suomalainen taktiikka tulisi rakentua aktiivisen puolustustaistelun ympärille. Suomessa koulutuksen saanut Sotakorkeakoulun oppilas oli avoin opetuksen vaikutukselle. Olihan ennen Sotakorkeakoulua oppilas taktisella tasolla pohtinut ainoastaan komppanian ja pataljoonan suuruisia kokonaisuuksia. Sotakorkeakoulussa taas siirryttiin nopeasti divisioona- ja armeijakuntakokonaisuuksiin saakka. Nihtilän vaikutus onkin selvästi luettavissa Järvisen kirjoituksista, joiden perusteella Järvinen omaksui Sotakorkeakoulun opettaman uudenlaisen aktiivisen ja syvän puolustusajattelun.

Sotakorkeakoulun vaikutuksen alaisina olivat sekä Suomen Sotilasaikakauslehti että Tiede ja Ase -julkaisu. Artikkelit ja tutkimukset joita julkaistiin, kävivät toimituskunnan hyväksyttävänä. Molempien julkaisujen toimituskuntiin kuului Sotakorkeakoulun opettajia. Julkaistu taktiikkaa käsittelevä materiaali voidaankin nähdä Sotakorkeakoulun hyväksymänä suomalaisen taktiikan kehitykseen pyrkivänä kirjoituksena. Julkaisujen sivuilla upseerit kykenivät tasapäisesti, virkaikään katsomatta, keskustelemaan taktiikasta. Koko 1930-luvun kestäneissä keskusteluissa onkin nähtävissä nuorten upseerien pyrkimys puolustusajattelun muokkaamiseen.

1930-luvulla julkaisujen sivuilla käydyissä keskusteluissa olikin tyypillistä pyrkimys taktiikan kehittämiseen kirjoittajan hallitseman aselajitoiminnon kautta. Järvinen otti osaa metsätaistelua, mekanisointia ja hyökkäysvaunutorjunta-aseistusta käsittelevään keskusteluun. Keskustelut eivät kuitenkaan olleet erillisiä vaan liittyivät kiinteästi toinen toisiinsa. Aiheiden välillä argumentit sekoittuvat ja aiheita vietiin eteenpäin toisen aihealueen kirjoituksessa. Suurin syy tähän oli sama kirjoittajakunta. Suomalaisen taktiikan kehitykseen tähtääviä kirjoituksia tuleekin tarkastella yhtenä kokonaisuutena. Kirjoittajien taustoja tarkasteltaessa

huomataan, että valtaosa oli suorittanut Sotakorkeakoulun Suomessa. Tämä vahvistaa käsitystä Sotakorkeakoulun ohjauksesta suomalaisen taktiikan kehityksessä.

Kirjoituksilla kyettiin ideoimaan ja viemään taktista ajattelua eteenpäin. Ajattelun konkretisoituminen oli kuitenkin ongelma. Suurin osa kirjoittajista oli tehtäviensä puolesta sellaisessa asemassa, ettei sanojen vieminen tekoihin ollut mahdollista. Tämä onkin yksi syy miksi suomalainen omalaatuinen taktiikka ei esiinny vielä talvisodassa. Järvinen otti vahvasti kantaa syvän puolustusajattelun puolesta. Puolustusajatteluun Järvinen liitti kiinteäksi osaksi hyökkäysvaunutorjunta-aseistuksen.

Vuonna 1936 alkaneiden metsätaistelukokeilujen tutkimuskohteet muuttuivat, mutta metsämaastoon sijoittuvat kokeilut jatkuivat talvisodan alkuun saakka. Kokeilujen pohjalta sotilasaikakauslehdissä kirjoitettiin ja spekuloidiin suomalaista taktiikkaa. Järvinen kykeni sekä 3. Divisioonan että Armeijakunnan esikunnan koulutustoimistojen päällikkönä vaikuttamaan kokeiluihin ja ymmärtämään mihin joukot oikeasti kykenivät.

Neuvostoliiton lisääntyneet mekanisoidut joukot ja Karjalan kannaksella vuonna 1934 toteutetut hyökkäysvaunukokeet nostivat torjunta-aseistuksen puutteen erääksi puolustusvoimien merkittävimmistä kehityskohteista. Hyökkäysvaunutorjuntatykki nähtiin yksimielisesti tarpeelliseksi aseeksi. Torjuntatykin vaikutusala peitteisessä maastossa oli kuitenkin ongelma. Ratkaisua haettiin etulinjaan sijoitettavasta kevyestä torjunta-aseesta. Järvinen profiloitui hyökkäysvaunutorjuntakiväärin puolestapuhujana. Maailmalla olleen suuntauksen ja suomalaisten tutkimusten takia kokeiluja alettiin suorittaa torjuntakonekiväärillä. Hankinta kuitenkin viivästyi ja Järvinen jatkoi torjuntakiväärin puolestapuhujana, mutta laajensi perustelut osaksi kokonaisvaltaista puolustustaktiikkaa. Järvisen puolustustaktiikkaa käsittelevät kirjoitukset pyrkivät parantamaan suojajoukkojen kykyä puolustautua mekanisoitua vihollista vastaan ennen pääosien ryhmittymistä puolustukseen. Suojajoukkojen käytön suunnitteluun Järvinen osallistui Armeijakunnan esikunnassa, jolloin voidaan nähdä, että Järvinen kykeni siirtämään ajatuksiaan myös suojajoukkojen suunnitelmiin.

Espanjan sisällissodasta saadut kokemukset muuttivat etulinjatorjunta-asetta koskevaa käsittelyä. Vuonna 1939 perustettiin panssaritorjunta-asetoimikunta, johon mekanisoitujen joukkojen asiantuntijaksi, niin vuonna 1937 julkaistun teoksensa *Panssarijoukot ja venäläinen panssaritaktiikka* kuin Armeijakunnan tiedustelutoimiston päällikkyuden myötä, profiloitunut Järvinen kuului. Toimikunnan järjestämissä kokeiluissa torjuntakivääri

osoittautui konekivääriä paremmaksi ja hankinnasta tehtiin päätös. Vaikka torjuntakiväärit eivät talvisotaan ehtineet, on hankintapäätös osoitus Järvisen todellisesta vaikuttamisesta suomalaisen taktiikkaan.

Panssaritorjunta-asekysymyksen ratkeamista ei tule kuitenkaan nähdä pelkäksi asejärjestelmää koskevan kysymyksen ratkaisuksi, vaan yhdeksi päätepineeksi vuonna 1936 alkaneille metsätaistelukokeiluille. Taktikkojen mukaan syvä ja aktiivinen puolustus vaati metsämaaston hyväksikäyttöä. Ennen talvisotaa suoritettut kokeilut voidaankin nähdä syvän ja aktiivisen puolustuksen ensiaskeleina.

Ennen talvisotaa Järvinen oli nousemassa asemaan, joka paremmin mahdollisti omien taktiikkaa käsittelevien ajatusten esille tuomisen. Suuremmassa mittakaavassa taktiikan ja operaatiotaidon vaikuttamista löytyneekin Järvisen myöhemmältä uralta. Järvisen uraa talvisodasta eteenpäin tarkasteltaessa kiinnittyy huomio syvän puolustusajattelun konkretisoitumiseen. Jatkosodassa Maaselän Ryhmän operaatiopäällikkönä toiminut Järvinen suunnitteli taaemmat puolustuslinjat. Onko tämän puolustuslinjan suunnittelussa käytetty hyväksi suomalaisen taktiikan kehityksen mukana luotua syvää ja aktiivista puolustusta? Entä sotien jälkeisen alueellisen puolustusjärjestelmän kehitys, jossa Järvinen on vahvasti mukana? Konkretisoituvatko 1930-luvun kirjoitukset vasta sotien jälkeen? Vaikuttaakin siltä, että ennen sotia Järvisen vaikutus suomalaisen taktiikan kehitykseen oli vasta aluillaan.

LÄHDELUETTELO

A. ARKISTOLÄHTEET

Kansallisarkisto, Helsinki (KA)

Arkistonmuodostajittain

PUOLUSTUSVOIMAT (PV)

1. PUOLUSTUSMINISTERIÖ

Puolustusministeriö, Asesuunnittelukunta, 1935–1940

T 18469/4, Kirjeenvaihto, v. 1937–1939.

T 18469/8, Kirjeenvaihto, v. 1938–1939.

2. PUOLUSTUSHAARAESIKUNNAT

Armeijakunnan esikunta, Esikunnan koulutus- ja valvontatoimisto (tsto II/AKE), 1920–1939

R 665/18, Sal. Kirjeistöä, v. 1936.

R 665/20, Salainen kirjeenvaihto, v. 1937.

R 665/22, Sal. Kirjeistöä, v. 1937.

R 665/24, Salainen ja henkilökohtainen kirjeenvaihto, v. 1938.

R 665/27, Salainen kirjeenvaihto, v. 1938.

R 665/28, Sal. Kirjeistöä, v. 1939.

R 665/32, Salainen ja henkilökohtainen kirjeenvaihto, v. 1939.

R 665/78, Majuri Järviselle saapuneet panssaritorjunta-asetoimikunnan asiakirjat, v. 1939.

Armeijakunnan esikunta, Esikunnan järjestely-, liikekannallepano- ja operatiivinen toimisto (tsto III/AKE), 1928–1939

R 666/4, Sotaharjoituskertomukset, koulutussuhdelaskelmat, virkaohje, v. 1934–1937.

R 666/24, Salainen kirjeenvaihto, v. 1937.

R 666/32, Yleinen kirjeenvaihto, v. 1935.

R 666/33, Yleinen kirjeenvaihto, v. 1936.

R 666/34, Yleistä kirjeistöä, v. 1937.

R 666/39, Suojajoukkoja koskevat tärkeimmät asiakirjat, Kannaksen suojajoukkojen I portaan joukkoja koskevat asiakirjat, liikekannallepanoasiakirjat, v. 1934–1939.

R 666/54, Liikekannallepanokarttojen jakeluasiakirjat, hyökkäysvaunuesteitä käsittelevät asiakirjat ja kartat, upseerikaaderisijoituskortit ja todisteet vanhentuneiden polttamisesta, v. 1934–1938.

3. ARMEIJOIDEN, ARMEIJAKUNTIEN JA RYHMIEN ESIKUNNAT

II Armeijakunta, Esikunnan tiedustelutoimisto (tsto II/ II AKE), 1939–1940

Perus 858/8, Yleinen ja salainen kirjeenvaihto, v. 1939–1940.

4. DIVISIOONIEN JA PRIKAATIEN ESIKUNNAT JA JOUKKO–OSASTOT

3. Divisioona, Esikunnan toimistot II ja III, 1935–1939

SArk 1713/1, Koulutusohjelma, sotaharjoituksiin liittyvät diaarit ja muut asiakirjat, v. 1935–1938.

Tampereen Rykmentti, Esikunnan osasto I, 1928–1939

SArk 958/9, Yleinen kirjeenvaihto, v. 1932.

Tampereen Rykmentti, Esikunnan osasto Ib, 1920–1933

SArk 1410/4, Henkilökohtainen kirjeenvaihto, v. 1927–1933 (tutkimuslupa).

5. SOTAKOULUT JA SOTILASOPETUSLAITOKSET

Sotakorkeakoulu (SKK), 1922–1962

T 21369/Db 1, Opetussuunnitelmat v. 1929–1935.

T 21369/Dg 47, Yleisen osaston kurssien 8 ja 9 kesäharjoitus, v. 1933 (3.7.1933–4.7.1933).

T 21369/Dg 48, Yleisen osaston kurssien 8 ja 9 kesäharjoitus, v. 1933 (5.7.1933–7.7.1933).

T 21369/Dg 50, Yleisen osaston kurssin 9 luennot ja harjoitukset, v. 1932–1934.

T 21369/Dg 51, Yleisen osaston kurssin 9 luennot ja harjoitukset v. 1932–1934.

T 21369/Dg 53, Yleisen osaston kurssin 9 luennot ja harjoitukset v. 1932–1934.

T 21369/Dg 54, Yleisen osaston kurssin 9 harjoitukset, v. 1933–1934.

T 21369/Dg 56, Yleisen osaston kurssien 9 ja 10 sotapeli, v. 1934.

T 21369/Dh 1, Pääsyttökintotehtävät, v. 1926–1939.

T 21369/F 11, Lähetetyt kirjeet, v. 1932–1933.

T 21369/F 13, Lähetetyt kirjeet, v. 1934.

T 27088/Df 7, Arvosanakirjat, v. 1929–1936.

T 27088/Hi 5, Sotakorkeakoulu vuosina 1924–1934.

6. MUUT KOKOELMAT (Kansallisarkisto, Helsinki, KA)

Kantakortit

Järvinen, Yrjö Aleksis.

Nimikirjanotteet ja ansioluettelot

Hallakorpi (Schroeder), Erkki Arthur, n:o 24920.

Hannula, Joose Olavi, n:o 24948.

Heinrichs, Karl Gunnar, n:o 25023.

Huhtala, Vilho Olavi, n:o 33380.

Järvinen, Yrjö Aleksis, n:o 19197.

Nihtilä, Valo Konstantin, n:o 49644.

Sandström, Erik Arnold Alexander, n:o 37232.

Savonen, Väinö Veikko, n:o 21459.

Selinheimo, Oras Väinämö Juhana Vilho, n:o 32981.

Sundman, Viktor Alonzo, n:o 29841.

Terä, Martti Vihtori, n:ot 44240 & 43344.

Wikman, Karl Leo, n:o 32981.

Yksityiskokoelmat (Pikkukokoelmat)

Harald Öhquistin yksityiskokoelma, PK 1205/4.

Martti Terän yksityiskokoelma, PK 1168/1, 13 & 20.

Oras Selinheimon yksityiskokoelma, PK 1137.

Valo Nihtilän yksityiskokoelma, PK 1969/1.

Yrjö Aleksis Järvisen yksityiskokoelma, PK 2137/1–3 (tutkimuslupa).

Suomen Sotatieteellinen Seura ry 1927 –, PK 2610/4.

B. JULKAISTUT LÄHTEET

1. OHJESÄÄNNÖT JA OPPAAT

Järvinen, Y. A.: *Panssarijoukot ja venäläinen panssaritaktiikka*, Kustannusosakeyhtiö Otavan kirjapaino, Helsinki 1937(a).

Jalkaväen ohjesääntö II,1, Kustannusosakeyhtiö Otavan kirjapaino, Helsinki 1932.

Kenttäohjesääntö (K.O.) yleinen osa, Kustannusosakeyhtiö Otavan kirjapaino, Helsinki 1931.

Kenttäohjesääntö I, Kustannusosakeyhtiö Otavan kirjapaino, Helsinki 1929.

Kenttäohjesääntö II, Kustannusosakeyhtiö Otavan kirjapaino, Helsinki 1929.

Panssarintorjuntakiväärin, Kustannusosakeyhtiö Otavan kirjapaino, Helsinki 1941.

Tarasevitsh, A.: *Hyökkäysvaunutorjunta*, MPKK:n kirjasto, käsikirjat.

2. TUTKIMUKSET JA OPINNÄYTTEET

Hollanti, Juha: *Alivoimaisen taktiikkaa. Upseereiden julkinen kirjoittelu suomalaisesta taktiikasta ennen talvisotaa*, esiupseerikurssin tutkielma vuodelta 2014, Sotahistorian laitos, MPKK.

Järvinen, Y. A.: *Puolustuslohkojen leveydet meikäläisillä yksiköillä ja yhtymillä*, Sotakorkeakoulun diplomityö vuodelta 1934, SKK 1/202, KA.

Lintunen, Aleks: *Panssarihälytys – Hyökkäysvaunukokeiluosaston ajokokeet Karjalan Kannaksella 1934*, sotatieteiden maisterikurssin pro gradu -tutkielma vuodelta 2015, Sotahistorian laitos, MPKK.

Nurmi, M. S.: *Puolustuslohkojen leveydet meikäläisillä yksiköillä ja yhtymillä*, Sotakorkeakoulun diplomityö vuodelta 1954, SKK 1/201, KA.

Pekkola Juha: *Panssarintorjuntajärjestelmän kehittyminen itsenäisyyden ensimmäisinä vuosikymmeninä*, yleisesikuntaupseerikurssin diplomityö vuodelta 1995, Sotahistorian laitos, MPKK.

Puomi, E. E.: *Hyökkäysvaunujen taktillinen käyttö meikäläisessä maastossa sekä miten niiden torjunta olisi järjestettävä ja suoritettava*, Sotakorkeakoulun diplomityö SKK 1/204, KA.

Sandström, E.: *Espanjan sisällissodan kokemukset panssarijoukkojen käytön ja panssarintorjunnan alalla*, Sotakorkeakoulun diplomityö vuodelta 1939, SKK 1/306, KA.

Tynkkynen, V.: *Hyökkäyksestä puolustukseen. Taktiikan kehittymisen ensimmäiset vuosikymmenet Suomessa*, Nettopaino Oy, Joutsa 1996.

3. KIRJALLISUUS

Haapala, Pertti & Hoppu, Tuomas: *Sisällissodan pikkujättiläinen*, WSOY:n kirjapaino, Porvoo 2009.

Hyytinen, Timo: *Aimo Lahden asekeksinnöt*, Arma Fennica Oy, Jyväskylä 2013.

Järvinen, Y. A.: *Jatkosodan taistelut. Jatkosodan taktiikkaa ja tapahtumia*, WSOY:n kirjapaino, Porvoo, 1950

Järvinen, Y. A.: *Suomalainen ja venäläinen taktiikka talvisodassa*, WSOY:n kirjapaino, Porvoo 1948.

Kadettiupseerit 1920–2010, Bookwell Oy, Porvoo 2010.

Kurenmaa, Pekka: *Sotakorkeakoulusta maanpuolustuskorkeakouluksi: seitsemän vuosikymmentä 1924–1994*, Gummerrus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994.

Käkelä, Erkki: *Marskin panssarintuhoajat: Suomen panssarintorjunnan kehitys ja panssariyhtymän panssarintorjuntayksiköiden historia*, WS Bookwell oy, Porvoo 2010.

Laaksonen, Lasse: *Eripuraa ja arvovaltaa – Mannerheimin ja kenraalien henkilösuhteet ja johtaminen*, Gummerus Kustannus Oy, Jyväskylä 2004.

Lauerma, Matti: *Kuninkaallinen Preussin Jääkäripataljoona 27: vaiheet ja vaikutus*, WSOY:n kirjapaino, Porvoo 1966.

Pitkänen Mika & Simpanen Timo: *20 mm Suomessa – aseet ja ampumatarvikkeet ennen vuotta 1945*, Karisto Oy:n kirjapaino, Hämeenlinna 2007.

Renvall, Pentti: *Nykyajan historian tutkimus*, WSOY:n graafiset laitokset, Juva 1983.

Saressalo, Lassi: *Päämajan kaukopartiot jatkosodassa*, WS Bookwell Oy, Juva 2010.

Sotakorkeakoulu suomalaisen sotataidon kehittäjänä, toim. Tilander, H., Haapala, J., Partanen, T. & Kotro, A., WS Bookwell Oy, Juva 2009.

Tampereen rykmentti 1918–1938: 20 - vuotisjulkaisu, Lahden kirjapaino- ja sanomalehti osakeyhtiö, Lahti 1938.

4. ARTIKKELIT

Suomen sotilas

Vuosikerrat 1928–1929

Ltn. J–n. (Järvinen, Y. A.): *Katkelmia TR:n 10-vuotistaipaleelta*, Suomen sotilas 1928(a).

Y. J. (Järvinen, Y. A.): *Omaisten päivät*, Suomen sotilas 1929.

Y.A.J. (Järvinen, Y. A.): *Pojastako polvi huononee*, Suomen sotilas 1929.

Ltn. J–n. (Järvinen, Y. A.): *Tampereen rykmentti kotiseutuunsa tutustumassa*, Suomen sotilas 1928(b).

Luutn. J–n. (Järvinen, Y. A.): *Tampereen Rykmentti 10-vuotias 6.4.28.*, Suomen sotilas 1928.

Tappara (Tampereen Rykmentin joukko-osastolehti)

Vuosikerta 1929

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Aktiivista vastarintaa*, Tappara n:o 1/1929(a).

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Alokkaille*, Tappara n:o 5/1929.

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Evästä sotaharjoitusmatkoille*, Tappara n:o 4/1929(a).

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Hukkaan kulutettua aikaa*, Tappara n:o 8/1929.

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Mitä on bolshevismi*, Tappara n:o 7/1929(a).

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Näsijärven uhrin ja me – tällä kertaa tänne jääneet*, Tappara n:o 6/1929.

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Omaisten päivien jälkeen*, Tappara n:o 4/1929(b).

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Se ” tuntematon siviilimies ”*, Tappara n:o 2/1929(a). Julkaistu uudelleen Tappara n:o 6/1933(b).

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Siellä kotona*, Tappara n:o 1/1929(b).

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Sotilaskarkuri*, Tappara n:o 7/1929(b).

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Sotilaskasvatuksen kansantaloudellinen merkitys*, Tappara n:o 1/1929(c).

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Tartu tarjottuun käteen*, Tappara n:o 2/1929(b).

Järvinen, E. I.: *Muistelmia vuosikymmenen takaa*, Tappara n:ot 6/1929–8/1929.

Toimitus: *Toimituksen tuolilta*, Tappara n:o 1/1929.

Toimitus: *Tapparan tarkoitusperät*, Tappara näytenumero 1929.

Vuosikerta 1930

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Arinatarinoita*, Tappara n:o 3/1930(a).

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Elateia*, Tappara n:o 10/1930.

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Ikäluokkain vaihtuessa*, n:o Tappara 9/1930.

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Katsaus Tampereen Rykmentin oloihin ja elämään*, Tappara n:o 12/1930 & Lahti-lehti n:o 140/1930.

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Käyttäytyminen eksyneenä, haavoittuneena ja vankina*, Tappara n:o 7/1930.

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Mielenkiintoinen kirjauutuus*, Tappara n:o 5/1930(a).

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Omaisten palsta*, Tappara n:o 3/1930(b).

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Pukinsorkat piiloon*, Tappara n:o 3/1930(c).

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Rehellisyys maan perii*, Tappara n:o 8/1930.

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Reserviin saapuville aliupseereille*, Tappara n:o 6/1930(a).

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *”Ruunuraakki” ja ”santsari”*, Tappara n:o 2/1930.

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Sinappikaasun välttäminen*, Tappara n:o 6/1930(b).

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Sukunimistä pari paha sanaa*, Tappara n:o 5/1930(b).

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Tampereen Rykmentti 12 vuotias*, Tappara n:o 4/1930.

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Vastasyntynyt pikkupojan silmillä nähtynä*, Tappara n:o 11/1930.

Järvinen, E. I.: *Muistelmia vuosikymmenen takaa*, Tappara n:ot 1/1930–12/1930.

Vuosikerta 1931

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Harrastuksista vieläkin*, Tappara n:o 1/1931.

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Kaikki urheilemaan!*, Tappara n:o 7/1931. Julkaistu uudelleen Tappara n:o 6/1933(a).

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Liikekannallepano*, Tappara n:o 4/1931(a).

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Paheitten pesät*, Tappara n:o 5/1931.

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Reservit ”tullessa”*, Tappara n:o 6/1931.

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Sairauttako vai pelkkää tyhmyyttä?*, Tappara n:o 8/1931.

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Sotilaspassin merkitys*, Tappara n:o 3/1931(a). Julkaistu uudelleen Tappara n:o 7/1934.

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Sotilaskuri*, Tappara n:o 10/1931.

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Sotilastoveruus*, Tappara n:o 2/1931.

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Tasavallan presidentti 70–vuotias*, Tappara n:o 12/1931.

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Tervetuloa, alokkaat!*, Tappara n:o 9/1931.

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Toveripiiristä poistuneita*, Tappara n:o 4/1931(b).

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Tykistön apu*, Tappara n:o 3/1931(b).

Järvinen, E. I.: *Muistelmia vuosikymmenen takaa*, Tappara n:ot 1/1931–12/1931.

Järvinen, Y. A.: *Hämäläiset jäähyväiset*, *Tappara n:o 11/1931* & *Hakkapeliitta 1931*

Y. J. (Järvinen, Y. A.): *Kaivattu lisä sotilasammattikirjallisuuteen*, Tappara n:o 11/1931(a).

Y. J. (Järvinen, Y. A.): *Miehen sanoja miehille*, Tappara n:o 11/1931(b).

Y. J. (Järvinen, Y. A.): *Omaisten palsta*, Tappara n:o 11/1931(c).

Vuosikerta 1932

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Elintarvetäydennys etulinjassa*, Tappara n:o 10/1932.

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Kanta-aliupseerin asemasta puolustuslaitoksessa ja yhteiskunnassa*, Tappara n:o 2/1932(a).

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Kieltolaki ja raittiusaste*, Tappara n:o 1/1932.

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Nykyajan ailahtelujen tarkastelua*, Tappara n:o 8/1932.

Jyrki (Järvinen, Y. A.): *Toimitus toisiin käsiin*, Tappara n:o 2/1932(b).

Järvinen, E. I.: *Muistelmia vuosikymmenen takaa*, Tappara n:ot 1/1932, 2/1932, 4/1932–10/1932 & 12/1932.

Vuosikerrat 1933–1938

Järvinen, E. I.: *Muistelmia vuosikymmenen takaa*, Tappara n:ot 1/1933 & 3/1933–2/1935.

Järvinen, Y. A.: *Saksan armeijan vieraana*, Tappara n:o 1–2/1938.

Suomen Sotilasaikakauslehti

Vuosikerta 1932

Vla: *Jalkaväen hyökkäysvaunu- ja ilmatorjuntaerikoisaseistuksesta ja sen suhteesta jalkaväen raskaaseen laakatuliaseeseen meillä*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1932.

Snellman, A: *Opponentin sananvuoro*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1932.

Vuosikerta 1933

Huhtala, O: *Venäläisten ajatuksia hyökkäysvaunutorjunnasta*, Suomen sotilasaikakauslehti 1933(a).

Huhtala, O: *Venäläisten mielipiteitä taistelusta panssarivoimia vastaan*, Suomen sotilasaikakauslehti 1933(b).

Kapt. J–n. (Järvinen, Y. A.): *Tulikannan mahdollisuuksista, kokoonpanosta ja järjestelystä meillä*, Suomen sotilasaikakauslehti 1933.

Vuosikerta 1934

Järvinen, Y. A.: *Itäarmeijan operaatiosuunnitelma arvosteltuna huhtikuun 23. – 25. pv:n tapahtumien valossa*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1934(a).

Katsausosasto (kirj. E.): *Nykyaikaisen sodankäynnin teknilliset probleemit*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1934.

Katsausosasto (kirj. O. O. L:nen): *Hyökkäysvaunutorjunta*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1934.

Katsausosasto (kirj. S. B-n): *Mekanisoinnin vaikutuksesta sodankäyntiin*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1934.

Sundman, Viktor: *Metsä taistelumaastona*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1934.

Terä, Martti: *Hyökkäysvaunut ja jalkaväki*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1934(a).

Terä, Martti: *Jalkaväkiaseidemme ominaisuudet ja vaikutus*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1934(b).

Vuosikerta 1935

Hiorth, Hans: *Metsätaistelu*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1935.

Järvinen, Y. A.: *Näkökohtia metsästä ja avomaastosta taistelumaastona*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1935.

Katsausosasto (kirj. V. J. O:nen.): *Hyökkäysvaunut ja niiden torjunta-aseet*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1935.

–s.: *Panssarijoukoista sodan alkuvaiheessa*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1935.

Vuosikerta 1936

Hagman, W.: *Moto-mekanisoidut joukot suomalaiselta kannalta katsottuna*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1936.

Julenius, K.: *Tykistön toimintamahdollisuuksista metsämaastossa*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1936.

Järvinen, Y. A.: *Väittelyä mekanisoitujen ja motomekanisoitujen joukkojen torjunnasta*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1936.

Katsausosasto (kirj. Ev. G. Heinrichs): *Motomekanisointi ja liike*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1936.

Katsausosasto (kirj. Hi.): *Pienten valtioiden hyökkäysvaunut*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1936.

Katsausosasto (kirj. J. K.): *Hyökkäysvaunutorjunta miinoilla*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1936.

Katsausosasto (kirj. J. T. Pajunen): *Japanilaisen jalkaväen toiminasta motomekanisoituja joukkoja vastaan*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1936.

Katsausosasto (kirj. luutn. R. Raski): *Hyökkäysvaunujen käyttö välittömänä apuna*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1936.

Katsausosasto (kirj. W. H. H.): *Venäläisiä mielipiteitä panssarijoukoista ja niiden torjunnasta*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1936.

Selinheimo, O: *Rykmentin lähestymisen järjestelyistä tiettömässä metsämaastossa. Sovellutusesimerkein*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1936(a).

Selinheimo, O: *Vieläkin motomekanisoiduista joukoista suomalaiselta kannalta katsottuna*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1936(b).

Wikman, L: *Ajatuksia hyökkäysvaunutorjunnasta*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1936.

Vuosikerta 1937

Halsti, W: *Keskieurooppalaisesta ja suomalaisesta taktiikasta ja organisaatiosta*, Suomen sotilasaikakauslehti 1937(a).

Halsti, W: *Vielä muutamia näkökohtia moto-mek.joukoista suomalaiselta kannalta katsottuna*, Suomen sotilasaikakauslehti 1937(b).

Hannula, J. O.: *Espanjan sisällissota 1936–1937*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1937.

Järvinen, Y. A.: *Hyökkäysvaunutorjunnasta edelleenkin*, Suomen sotilasaikakauslehti 1937(b).

Katsausosasto: *Panssarijoukot ja Venäläinen panssaritaktiikka*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1937.

Katsausosasto (kirj. A.F.A.): *Panssarijoukot ja Venäläinen panssaritaktiikka*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1937.

Katsausosasto (kirj. E. A. Hallakorpi): *Ranskalaisten panssaritaktiikka*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1937.

Katsausosasto (kirj. K. H.): *Saksalaiset ja ranskalaiset hyökkäysvaunujen käyttöperiaatteet*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1937.

Katsausosasto (kirj. V. V. Savonen): *Hyökkäysvaunutorjunta-aseiden kehityksestä viime vuosina*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1937.

Katsausosasto (suomennos Przeglad Piechoty n:o 11/36 artikkelista): *Jalkaväen hyökkäysvaunutorjuntataktiikka*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1937.

Oinonen, M: *Sulutukset*, Suomen sotilasaikakauslehti 1937.

Terä, M: *Taktiikka ja asetekniikka (keskustelua taktikon kanssa)*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1937(a).

Y.: *Lähestymisen järjestelyistä tietömässä metsämaastossa*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1937.

Vuosikerta 1938

Järvinen, Y. A.: *Saksan VI Armeijakunnan sotaharjoitus syyskuussa v 1937. Havaintoja ja vertailuja*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1938.

Katsausosasto (kirj. T. E., E. R., A. F. A.): *Tiede ja Ase-lehdessä julkaistuja kirjoituksia*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1938.

Katsausosasto (kirj. A. A.): *Hyökkäysvaunutorjunta*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1938.

Katsausosasto (kirj. H. A.): *Hyökkäysvaunu- ja jalkaväkiesteet*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1938.

Vuosikerta 1939

E. K. (E. Kuussaari): *Suurten motomekanisoitujen yhtymien järjestely- ja käyttöperiaatteet Neuvostoliitossa*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1939.

Halsti, W: *Metsätaistelussa käytettävistä menetelmistä ja muodoista*, Suomen Sotilasaikakauslehti 1939.

Sandström, E: *Eräitä tietoja Espanjan sisällissodasta*, Suomen sotilasaikakauslehti 1939(a).

Sandström, E: *Espanjan sisällissodan kokemukset panssarijoukkojen käytön ja panssaritorjunnan alalla*, Suomen sotilasaikakauslehti 1939(b).

Tiede ja Ase

Numerot 1–5, 35 & 45 (1933–1937, 1977 & 1987)

Arimo, Reimo: *Puolustusvoimien siirtyminen aluejärjestelmään 1930-luvulla*, Tiede ja Ase n:o 45, 1987.

Järvinen, Y. A.: *Jalkaväen raskas aseistus, sen tarve ja sijoitus organisaatioomme*, Tiede ja Ase n:o 5, 1937(c).

Järvinen, Y. A.: *Puolustuslohkojen leveydet meikäläisillä yksiköillä ja yhtymillä*, Tiede ja Ase n:o 2, 1934(b).

Lauerma, M: *Sotahistorian tutkimuksen problematiikkaa ja metodiikkaa*, Tiede ja Ase n:o 35, 1977.

Nihtilä, V: *Puolustuksemme järjestyksen ja suorituksen tarkoituksenmukaisuus venäläisten hyökkäysperiaatteet huomioon ottaen*, Tiede ja Ase n:o 3, 1935.

Terä, M: *Kenttäarmeijamme jalkaväkiaseistus*, Tiede ja Ase n:o 1, 1933.

Terä, M: *Tulen teho – taktiikka – asetekniikka*, Tiede ja Ase n:o 5, 1937(b).

Terä, M, Ahlfors, E, Raatikainen, T.: *Hyökkäysvaunutorjunta tulella. Teknilliset perusedellytykset*, Tiede ja Ase n:o 4, 1936.

Kylkirauta

Juutilainen Antti: *Taktiikan ja sanan taitaja – eversti Y. A. Järvinen*, Kylkirauta n:o 3 / 1991, s. 30.

Järvinen, Y. A.: *Tietoja ja muisteluksia III kadettikurssin vaiheista*, Kylkirauta n:o 11–12/1947.

Vapaussoturi

Järvinen, Y. A.: *Vöyrin kautta Viipurin taisteluihin*, Vapaussoturi n:o 5 / 1998.

Uusi Suomi

Järvinen, Y. A.: *Alokkaita koulunpenkillä*, Uusi Suomi sunnuntailiite 2.9.1930.

Kansallisbiografia

Myllyniemi, Urho: *Heiskanen, Juho Henrik (1889–1950)*, 2004,
<http://www.kansallisbiografia.fi/kb/artikkeli/7804/>, 1.3.2016.

Myllyniemi, Urho.: *Järvinen, Yrjö (1900–1953)*, 2004,
<http://www.kansallisbiografia.fi/kb/artikkeli/7745/>, 14.11.2014.

Määttä, V.: *Nihtilä, Valo (1896–1973)*, 2001,
<http://www.kansallisbiografia.fi/kb/artikkeli/7709/>, 21.5.2015.

Seppinen, Ilkka: *Halsti, Wolf (1905–1985)*, 2003,
<http://www.kansallisbiografia.fi/kb/artikkeli/7742/>, 17.2.2015.

Turtola, Martti: *Airo, Aksel Fredrik (1898–1985)*, 1999,
<http://www.kansallisbiografia.fi/kb/artikkeli/748/>, 4.4.2016.

Uola, Mikko: *Snellman, Aarne (1894–1942)*, 2006,
<http://www.kansallisbiografia.fi/kb/artikkeli/7772/>, 11.3.2016.

Uola, M.: *Viljanen, Kaarlo (1893–1942)*, 2007,
<http://www.kansallisbiografia.fi/kb/artikkeli/7842/>, 21.5.2015.

5. MUUT JULKAISTUT LÄHTEET

Väinö Orpanan päiväkirja, www.iltasanomat.fi.